Petri Ypsilantis Aeginetae Liber

6

Πορφυρίου εἰσαγωγή

Ὄντος ἀναγκαίου χρυσαόριε καὶ εἰς τὴν τῶν παρὰ ἀριστοτέλει κατηγοριῶν διδασκαλίαν, τοῦ γνῶναι τί γένος. καὶ τί διαφορά. καὶ τί εἶδος. τί ἴδιον. καὶ τί συμβεβηκός. εἴς τε τὴν τῶν ὁρισμῶν ἀπόδοσιν. καὶ ὅλως εἰς τὰ περὶ διαιρέσεως καὶ ἀποδείξεως χρησίμης οὔσης τῆς τούτων θεωρίας, σύντομόν σοι παράδοσιν ποιούμενος. πειράσομαι διὰ βραχέων ὥσπερ ἐν εἰσαγωγῆς τρόπῳ τὰ παρὰ τοῖς πρεσβυτέροις ἐπελθεῖν. τῶν μὲν βαθυτέρων ἀπεχόμενος ζητημάτων. τῶν δὲ ἁπλουστέρων συμμέτρως στοχαζόμενος. αὐτίκα περὶ γενῶν τε καὶ εἰδῶν τὸ μὲν εἴτε ὑφέστηκεν. εἴτε καὶ ἐν μόναις ψιλαῖς ἐπινοίαις κεῖται. εἴτε καὶ ὑφεστηκότα σώματά ἐστιν ἢ ἀσώματα. καὶ πότερον χωριστὰ ἢ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ περὶ ταῦτα ὑφεστῶτα, παραιτήσομαι λέγειν. βαθυτάτης οὔσης τῆς τοιαύτης πραγματείας καὶ ἄλλης μείζονος δεομένης ἐξετάσεως. τὸ δὲ πῶς περὶ αὐτῶν τε καὶ τῶν προκειμένων λογικώτερον οἱ παλαιοὶ διέλαβον. καὶ τούτων

μάλιστα οἱ ἐκ τοῦ περιπάτου, νῦν σοι πειράσομαι 1

δεικνύναι. Ἔοικε δὲ μήτε τὸ γένος μήτε τὸ εἶδος ΓΕΝ

περὶ γένους. α^{ον}. ἁπλῶς λέγεσθαι. γένος γὰρ λέγεται καὶ ἡ τινῶν ἐχόντων

πως πρός ἕν τι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἄθροισις. καθ' ὃ

σημαινόμενον τὸ Ἡρακλειδῶν λέγεται γένος. ἐκ

τῆς ἀφ' ἑνὸς σχέσεως λέγω δὴ τοῦ Ἡρακλέους. καὶ

τοῦ πλήθους τῶν ἐχόντων πως πρὸς ἀλλήλους τὴν

ἀπ' ἐκείνου οἰκειότητα, κατὰ ἀποτομὴν τὴν ἀπὸ

β^{ον}. τῶν ἄλλων γενῶν κεκλημένων. λέγεται δὲ καὶ

ἄλλως πάλιν γένος ἡ ἑκάστου τῆς γενέσεως ἀρχή,

εἴτε ἀπὸ τοῦ τεκόντος εἴτε ἀπὸ τοῦ τόπου ἐν ᾧ τις γέγονεν·

οὕτω γὰρ Ὀρέστην μὲν ἀπὸ Ταντάλου φαμὲν ἔχειν

τὸ γένος. Ὕλλον δὲ ἀφ' Ἡρακλέους. καὶ πάλιν Πίνδαρον

μὲν Θηβαῖον εἶναι τὸ γένος. Πλάτωνα δὲ Ἀθηναῖον.

καὶ γὰρ ἡ πατρὶς ἀρχή τίς ἐστι τῆς ἑκάστου γενέσεως,

ὥσπερ καὶ ὁ πατήρ. τοῦτο δὲ ἔοικε πρόχειρον εἶναι

τὸ σημαινόμενον. Ἡρακλεῖδαι γὰρ λέγονται οἱ τὸ γένος

καταγόμενοι ἀπὸ τοῦ Ἡρακλέους. καὶ Κεκροπίδαι οἱ ἀπὸ

Κέκροπος τὸ γένος καὶ οἱ τούτων ἀγχιστεῖς. καὶ πρότε-

ρόν γε ὠνομάσθη γένος ἡ ἑκάστου τῆς γενέσεως ἀρχή·

μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς οἷον

τοῦ Ἡρακλέους. ὃ ἀφορίζοντες καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων

χωρίζοντες, ἔφαμεν τὸ ὅλον ἄθροισμα Ἡρακλειδῶν

γ^{ον} Διαίρεσις. γένος. ἄλλως δὲ πάλιν γένος λέγεται ᾧ ὑποτάσσεται

τὸ εἶδος. καθ' ὁμοιότητα ἴσως τούτων εἰρημένον. καὶ

γὰρ ἀρχή τίς ἐστι τὸ τοιοῦτο γένος τῶν ὑφ' αὐτό. καὶ δοκεῖ

καὶ τὸ πλῆθος περιέχειν πᾶν τὸ ὑφ' αὐτό. τριχῶς

οὖν τοῦ γένους λεγομένου. περὶ τοῦ τρίτου παρὰ τοῖς

φιλοσόφοις ὁ λόγος. ὃ καὶ ὑπογράφοντες ἀποδεδώκασι.

ὑπογραφὴ δὲ [illegible] δείκνυται.
ὑπογραφὴ γάρ ἐστι λόγος συντόμως
δηλῶν τινὸς τὸ συμβεβηκός.

γένος εἶναι λέγοντες τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόν-
των τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον· οἷον
τὸ ζῷον· τῶν κατηγορουμένων γὰρ τὰ μὲν καθ' ἑνὸς
λέγεται μόνου· ὡς τὰ ἄτομα· οἷον Σωκράτης· καὶ τὸ οὗτος·
καὶ τὸ τοῦτο· τὰ δὲ κατὰ πλειόνων· ὡς τὰ γένη καὶ τὰ
εἴδη καὶ αἱ διαφοραὶ καὶ τὰ ἴδια· καὶ τὰ συμβεβηκότα
κοινῶς ἀλλὰ μὴ ἰδίως τινί· ἔστι δὲ γένος μὲν οἷον τὸ
ζῷον· εἶδος δὲ οἷον ὁ ἄνθρωπος· διαφορὰ δὲ οἷον τὸ
λογικόν· ἴδιον δὲ οἷον τὸ γελαστικόν· συμβεβηκὸς δὲ
οἷον τὸ λευκόν· τὸ μέλαν· τὸ καθῆσθαι· τὸ ἵστασθαι·
τῶν μὲν οὖν καθ' ἑνὸς μόνου κατηγορουμένων
διαφέρει τὰ γένη· τῷ τὰ γένη κατὰ πλειόνων ἀποδο-
θέντα κατηγορεῖσθαι· τῶν δὲ αὖ κατὰ πλειόνων·
τῶν μὲν εἰδῶν· ὅτι τὰ μὲν εἴδη εἰ καὶ κατὰ πλειόνων
κατηγορεῖται· ἀλλ' οὐ διαφερόντων τῷ εἴδει ἀλλὰ τῷ
ἀριθμῷ μόνον· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶδος ὢν κατηγορεῖται
Σωκράτους καὶ Πλάτωνος· οἳ οὐ τῷ εἴδει διαφέρουσιν
ἀλλήλων ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ· τὸ δὲ ζῷον γένος ὂν ἀνθρώπου
καὶ βοὸς καὶ ἵππου κατηγορεῖται· οἳ διαφέρουσι καὶ
ἀλλήλων καὶ τῷ εἴδει ἀλλ' οὐ τῷ ἀριθμῷ μόνον·
τοῦ δὲ αὖ ἰδίου διαφέρει τὸ γένος· ὅτι τὸ μὲν ἴδιον
καθ' ἑνὸς μόνου εἴδους κατηγορεῖται καὶ τῶν ὑπὸ
τὸ εἶδος ἀτόμων· ὡς τὸ γελαστικὸν ἀνθρώπου μόνου
καὶ τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων· τὸ δὲ γένος οὐχ ἑνὸς
εἴδους κατηγορεῖται· ἀλλὰ πλειόνων τε καὶ διαφε-
ρόντων τῷ εἴδει· τῆς δὲ αὖ διαφορᾶς καὶ τῶν κοινῶν
συμβεβηκότων διαφέρει τὸ γένος· ὅτι εἰ καὶ κατὰ
πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει κατηγοροῦνται
αἱ διαφοραὶ καὶ τὰ κοινῶς συμβεβηκότα· ἀλλ' οὐκ ἐν

Τί ἐστι γένος·
Τί ἐστι κατηγορούμενον

·γένος·
·εἶδος·
·διαφορά·
·ἴδιον·
·συμβεβηκός·

τῷ τί ἐστι κατηγοροῦνται. ἀλλ' ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν. ἐρωτηθέντος γὰρ τινος ὅ τί ἐστιν ἐκεῖνο καθ' οὗ κατηγορεῖται ταῦτα, τὸ γένος ἀποκρινόμεθα· τὰς δὲ διαφορὰς καὶ τὰ κοινῶς συμβεβηκότα οὐκ ἀποκρινόμεθα ἐν τῷ τί ἐστιν. ἀλλ' ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστι μᾶλλον· ἐν γὰρ τῷ ἐρωτᾶσθαι ὁποῖόν τί ἐστιν ἄνθρωπος, φαμὲν ὅτι λογικόν· καὶ ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν ὁ κόραξ, φαμὲν ὅτι μέλαν· ἔστι δὲ τὸ μὲν λογικὸν διαφορά· τὸ δὲ μέλαν συμβεβηκός· ὅταν δὲ τί ἐστιν ἄνθρωπος ἐρωτηθῶμεν, ζῷον ἀποκρινόμεθα· ἦν δὲ τοῦ ἀνθρώπου γένος τὸ ζῷον· ὥστε τὸ μὲν κατὰ πλειόνων λέγεσθαι, διαστέλλει αὐτὸ ἀπὸ τῶν καθ' ἑνὸς μόνου κατηγορουμένων ἀτόμων· τὸ δὲ διαφερόντων τῷ εἴδει, διαστέλλει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ὡς εἰδῶν κατηγορουμένων ἢ ὡς ἰδίων· τὸ δὲ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι, χωρίζει αὐτὸ ἀπὸ τῶν διαφορῶν καὶ τῶν κοινῶς συμβεβηκότων· ἃ οὐκ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἀλλ' ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν ἢ πῶς ἔχον κατηγορεῖται· οὐδὲν ἄρα περιττὸν οὐδὲ ἐλλεῖπον περιέχει ἡ τοῦ γένους ῥηθεῖσα ὑπογραφὴ τῆς ἐννοίας.

περὶ τοῦ εἴδους. α^ομ β^ομ

ΕΙΔ[…]

Τὸ δὲ εἶδος λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἑκάστου μορφῆς· καθ' ὃ εἴρηται πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος· λέγεται δὲ εἶδος καὶ τὸ ὑπὸ τὸ ἀποδοθὲν γένος· καθ' ὃ εἰώθαμεν λέγειν τὸν ἄνθρωπον εἶδος τοῦ ζῴου, γένους ὄντος τοῦ ζῴου· τὸ δὲ λευκὸν τοῦ χρώματος εἶδος· τὸ δὲ τρίγωνον τοῦ σχήματος εἶδος· εἰ δὲ καὶ τὸ γένος ἀποδιδόντες τοῦ εἴδους ἐμεμνήμεθα, εἰπόντες τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, καὶ τὸ εἶδος φαμὲν τὸ ὑπὸ τὸ ἀποδοθὲν γένος, εἰδέναι χρὴ ὅτι ἐπεὶ καὶ τὸ γένος τινός ἐστι γένος, καὶ τὸ εἶδος τινός ἐστιν εἶδος, ἑκάτερον ἑκατέρου, ἀνάγκη καὶ ἐν τοῖς ἀμφοτέρων λόγοις

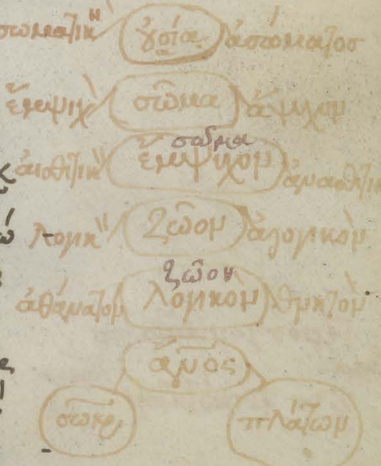
κεχρῆσθαι ἀμφοτέροις· ἀποδιδόασιν οὖν τὸ εἶδος
καὶ οὕτως· εἶδός ἐστι τὸ τασσόμενον ὑπὸ τὸ γένος· καὶ οὗ
τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· ἔτι δὲ καὶ οὕτως·
εἶδός ἐστι τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ
ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον· ἀλλ' αὕτη
μὲν ἡ ἀπόδοσις τοῦ εἰδικωτάτου ἂν εἴη· καὶ ὅ ἐστι μόνον
εἶδος· αἱ δὲ ἄλλαι εἶεν ἂν καὶ τῶν μὴ εἰδικωτάτων·
σαφὲς δ' ἂν εἴη τὸ λεγόμενον τοῦτον τὸν τρόπον· καθ' ἑκά-
στην κατηγορίαν ἐστί τινα γενικώτατα· καὶ πάλιν ἄλλα
εἰδικώτατα· καὶ μεταξὺ τῶν γενικωτάτων καὶ τῶν εἰδικω-
τάτων ἄλλα· ἃ καὶ γένη καὶ εἴδη λέγεται τὰ αὐτά· ἔστι
δὲ γενικώτατον· ὑπὲρ ὃ οὐκ ἂν εἴη ἄλλο ἐπαναβεβη-
κὸς γένος· εἰδικώτατον δὲ μεθ' ὃ οὐκ ἂν εἴη ἄλλο ὑπο-
βεβηκὸς εἶδος· μεταξὺ δὲ τοῦ γενικωτάτου καὶ τοῦ
εἰδικωτάτου ἄλλα· ἃ καὶ γένη καὶ εἴδη ἐστὶ τὰ αὐτά,
πρὸς ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο λαμβανόμενα· γενέσθω δὲ ἐπὶ
μιᾶς κατηγορίας σαφὲς τὸ λεγόμενον· ἡ οὐσία ἐστὶ μὲν καὶ
αὐτὴ γένος· ὑπὸ δὲ ταύτην ἐστὶ σῶμα· ὑπὸ δὲ τὸ σῶμα
ἔμψυχον σῶμα· ὑφ' ὃ τὸ ζῷον· ὑπὸ δὲ τὸ ζῷον· λογικὸν
ζῷον· ὑφ' ὃ ἄνθρωπος· ὑπὸ δὲ τὸν ἄνθρωπον· σωκράτης καὶ πλάτων
καὶ οἱ κατὰ μέρος ἄνθρωποι· ἀλλὰ τούτων ἡ μὲν οὐσία τὸ γενικώ-
τατον· καὶ ὃ μόνον γένος· ὁ δὲ ἄνθρωπος τὸ εἰδικώτατον· καὶ
ὃ μόνον εἶδος· τὸ δὲ σῶμα εἶδος μὲν τῆς οὐσίας· γένος
δὲ τοῦ ἐμψύχου σώματος· ἀλλὰ καὶ τὸ ἔμψυχον σῶμα
εἶδος μὲν τοῦ σώματος· γένος δὲ τοῦ ζῴου· πάλιν τὸ
ζῷον εἶδος μὲν τοῦ ἐμψύχου σώματος· γένος δὲ τοῦ λο-
γικοῦ ζῴου· τὸ δὲ λογικὸν ζῷον εἶδος μὲν τοῦ ζῴου·
γένος δὲ τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἄνθρωπος εἶδος μὲν τοῦ λογικοῦ
ζῴου· οὐκέτι δὲ γένος καὶ τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων·

τί ἐστι εἶδος.

τί ἐστι γενικώτατον γένος.

τί ἐστι εἰδικώτατον εἶδος.

γένη καὶ εἴδη ὑπάλληλα. μέσα

ἀλλὰ μόνον εἶδος· καὶ πᾶν τὸ πρὸ τῶν ἀτόμων προσε
χῶς κατηγορούμενον, εἶδος ἂν εἴη μόνον, οὐκέτι δὲ
καὶ γένος· ὡς προεῖπον ἡ οὐσία ἀνωτάτω οὖσα τῷ μηδὲν
εἶναι πρὸ αὐτῆς γένος ἦν τὸ γενικώτατον, οὕτω καὶ
ὁ ἄνθρωπος εἶδος ὢν μεθ' ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο εἶδος, οὐδέ τι
λ. εἰς εἴδη — τῶν τέμνεσθαι δυναμένων ἀλλὰ τῶν ἀτόμων, ἄτομον
γὰρ λέγεται Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ τουτὶ τὸ λευκόν,
μόνον ἂν εἴη εἶδος· καὶ τὸ ἔσχατον εἶδος· καὶ ὡς ἔφαμεν
τὸ εἰδικώτατον. τὰ δὲ μέσα τῶν μὲν πρὸ αὐτῶν εἴη ἂν
εἴδη, τῶν δὲ μετ' αὐτὰ γένη· ὥστε ταῦτα μὲν ἔχειν δύο
σχέσεις, τήν τε πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν· καθ' ἣν εἴδη αὐτῶν εἶναι
λέγεται· τήν τε πρὸς τὰ μετ' αὐτά· καθ' ἣν γένη αὐτῶν
εἶναι λέγεται. τὰ δὲ ἄκρα μίαν σχέσιν· τό τε γὰρ γενικώ
τατον τὴν μὲν ὡς πρὸς τὰ ὑφ' αὐτὸ ἔχει σχέσιν, γένος ὂν
πάντων τὸ ἀνωτάτω· τὴν δὲ ὡς πρὸς τὰ πρὸ αὐτοῦ
οὐκέτι ἔχει, ἀνωτάτω ὂν καὶ πρώτη ἀρχὴ καὶ ὡς ἔ
φαμεν τὸ γενικώτατον· ὑπὲρ ὃ οὐκ ἂν εἴη ἄλλο ἐπα
ναβεβηκὸς γένος· καὶ τὸ εἰδικώτατον δὲ μίαν ἔχει
σχέσιν τὴν ὡς πρὸς τὰ πρὸ αὐτοῦ, ὧν ἐστιν εἶδος· τὴν δὲ
ὡς πρὸς τὰ μετ' αὐτὸ οὐκ ἀλλοίαν ἔχει σχέσιν· ἀλλὰ
καὶ τῶν ἀτόμων εἶδος λέγεται· ἀλλ' εἶδος μὲν τῶν ἀτόμων
λέγεται ὡς περιέχον αὐτά· εἶδος δὲ πάλιν τῶν πρὸ
αὐτοῦ ὡς περιεχόμενον ὑπ' αὐτῶν. ἀφορίζονται
τοίνυν τὸ μὲν γενικώτατον οὕτως· ὃ γένος ὂν οὐκ ἔστιν
εἶδος· καὶ πάλιν ὑπὲρ ὃ οὐκ ἂν εἴη ἄλλο ἐπαναβεβη
κὸς γένος· τὸ δὲ εἰδικώτατον· ὃ εἶδος ὂν οὐκ ἔστι γένος·
καὶ ὃ εἶδος ὂν οὐκ ἂν ἔτι εἰς εἴδη διέλοιμεν· καὶ ὃ κατὰ
πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι
κατηγορεῖται. τὰ δὲ μέσα τῶν ἄκρων ὑπάλληλα τε

Ἄτομον·

γένος γενικώτατον — ἄκρα
εἶδος εἰδικώτατον — ἄκρα

γένη ὑπάλληλα } μέσα.
εἴδη ὑπάλληλα

γένη καὶ εἴδη. καὶ ἕκαστον αὐτῶν γένος καὶ εἶδος
τίθενται, πρὸς ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο λαμβανόμενα·
τὰ γὰρ πρὸ τῶν εἰδικωτάτων ἄχρι τοῦ γενικωτάτου
ἀξιοῦνται γένη τε καὶ εἴδη ὑπάλληλα λέγεται. ὥσπερ ἀγα-
μέμνων ἀτρείδης καὶ πελοπίδης καὶ ταντάλιδης
καὶ τὸ τελευταῖον διός. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν γενεαλο-
γιῶν εἰς ἕνα ἀνάγουσι φέρε εἰπεῖν τὸν δία τὴν ἀρχὴν
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. ἐπὶ δὲ τῶν γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν
οὐχ οὕτως ἔχει. οὐ γάρ ἐστι κοινὸν γένος πάντων
τὸ ὄν. οὐδὲ πάντα ὁμογενῆ καθ' ἓν τὸ ἀνωτάτω γέ-
νος, ὥς φησιν ἀριστοτέλης. ἀλλὰ κείσθω ὥσπερ ἐν — ἀριστοτέλης
ταῖς κατηγορίαις τὰ πρῶτα δέκα γένη οἷον
ἀρχαὶ δέκα πρῶται. κἂν δὴ πάντα τις ὄντα καλῇ,
ὁμωνύμως φησὶ καλέσει καὶ οὐ συνωνύμως. εἰ μὲν
γὰρ ἓν ἦν κοινὸν πάντων γένος τὸ ὄν, συνωνύμως
ἂν πάντα ἐλέγετο τὰ ὄντα. δέκα δὲ ὄντων τῶν
πρώτων, τὴν κοινωνίαν κατὰ τοὔνομα μόνον
ἔχουσιν. οὐκέτι μὴν καὶ κατὰ τὸν λόγον τὸν κατὰ
τοὔνομα. δέκα μὲν οὖν τὰ γενικώτατα. τὰ δὲ
εἰδικώτατα ἐν ἀριθμῷ μέν τινι οὐ μὴν ἀπείρῳ.
τὰ δὲ ἄτομα ἅπερ ἐστὶ μετὰ τὰ εἰδικώτατα ἄπειρα.
διὸ ἄχρι τῶν εἰδικωτάτων ἀπὸ τῶν γενικωτάτων
κατιόντας παρεκελεύετο ὁ πλάτων παύεσθαι. — πλάτων
κατιέναι δὲ διὰ τῶν διὰ μέσου διαιροῦντας ταῖς
εἰδοποιοῖς διαφοραῖς. τὰ δὲ ἄπειρα φησὶν ἐᾶν.
μὴ δὲ γὰρ ἂν φησὶ γενέσθαι τούτων ἐπιστήμην.
κατιόντας μὲν οὖν εἰς τὰ εἰδικώτατα ἀνάγκη
διαιροῦντας διὰ πλήθους ἰέναι. ἀνιόντας δὲ
εἰς τὰ γενικώτατα ἀνάγκη συναιρεῖν τὸ πλῆθος

τὸ χρεμετιστικὸν τοῦ ἵππου·

εἰς ἕν· συναγωγὸν γὰρ τῶν πολλῶν εἰς μίαν φύσιν τὸ εἶδος·
καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ γένος· τὰ δὲ κατὰ μέρος καὶ καθ' ἕκαστον
τοὐναντίον εἰς πλῆθος διαιρεῖ τὸ ἕν. τῇ μὲν γὰρ τοῦ
εἴδους μετουσίᾳ οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι εἷς· τοῖς δὲ κατὰ μέρος
καὶ καθ' ἕκαστον ὁ εἷς καὶ κοινὸς πλείους· διαιρετικὸν
μὲν γὰρ ἀεὶ τὸ καθ' ἕκαστον· συλληπτικὸν δὲ καὶ ἑνωτικὸν
τὸ κοινόν· ἀποδεδομένων δὲ τοῦ γένους καὶ τοῦ εἴδους
τί ἐστιν ἑκάτερον αὐτῶν, καὶ τοῦ μὲν γένους ἑνὸς ὄντος,
τῶν δὲ εἰδῶν πλειόνων, ἀεὶ γὰρ εἰς πλείω ἡ τομὴ τοῦ
γένους, τὸ μὲν γένος ἀεὶ τοῦ εἴδους κατηγορεῖται. καὶ
πάντα τὰ ἐπάνω τῶν ὑποκάτω· τὸ δὲ εἶδος οὔτε τοῦ
προσεχοῦς αὐτοῦ γένους οὔτε τῶν ἐπάνω· οὐδὲ γὰρ
ἀντιστρέφει· δεῖ γὰρ τὰ ἴσα τῶν ἴσων κατηγορεῖσθαι, ὡς
τὸ χρεμετιστικὸν τοῦ ἵππου· ἢ τὰ μείζω τῶν ἐλαττόνων·
ὡς τὸ ζῷον τοῦ ἀνθρώπου· τὰ δὲ ἐλάττω τῶν μειζόνων
οὐκέτι· οὐκέτι γὰρ τὸ ζῷον εἴποις ἂν εἶναι ἄνθρωπον· ὡς γὰρ
τὸν ἄνθρωπον εἴποις ἂν εἶναι ζῷον· καθ' ὧν δ' ἂν τὸ εἶδος
κατηγορῆται, κατ' ἐκείνων ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ τοῦ εἴδους
γένος κατηγορηθήσεται· καὶ τὸ τοῦ γένους γένος ἄχρι
τοῦ γενικωτάτου· εἰ γὰρ ἀληθὲς τὸν σωκράτην εἰπεῖν
ἄνθρωπον, τὸν δὲ ἄνθρωπον ζῷον, τὸ δὲ ζῷον οὐσίαν, ἀληθὲς
καὶ τὸν σωκράτην ζῷον εἰπεῖν καὶ οὐσίαν· ἀεὶ οὖν
τῶν ἐπάνω κατηγορουμένων τῶν ὑποκάτω, τὸ μὲν
εἶδος τοῦ ἀτόμου κατηγορηθήσεται· τὸ δὲ γένος καὶ κατὰ
τοῦ εἴδους καὶ κατὰ τοῦ ἀτόμου· τὸ δὲ γενικώτατον καὶ
κατὰ τοῦ γένους ἢ τῶν γενῶν, εἰ πλείω εἴη τὰ μέσα καὶ
ὑπάλληλα, καὶ κατὰ τοῦ εἴδους· καὶ κατὰ τοῦ ἀτόμου.
λέγεται γὰρ τὸ μὲν γενικώτατον κατὰ πάντων τῶν ὑφ' αὑτὸ
γενῶν τε καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων· τὸ δὲ γένος τὸ πρὸ

τοῦ εἰδικωτάτου κατηγορεῖται, πάντων τῶν εἰδικωτάτων καὶ
ἀτόμων· τὸ δὲ μόνον εἶδος κατηγορεῖται πάντων τῶν ἀτόμων·
τὸ δὲ ἄτομον ἐφ' ἑνὸς μόνου τῶν κατὰ μέρος· ἄτομον · ἄτομον ·
δὲ λέγεται ὁ Σωκράτης· καὶ τοῦτο τὸ λευκόν· καὶ οὗτος ὁ
προσιὼν Σωφρονίσκου υἱός· εἰ μόνος αὐτῷ εἴη Σωκράτης
υἱός· ἄτομα δὲ λέγεται τὰ τοιαῦτα, ὅτι ἐξ ἰδιοτήτων συνέ-
στηκεν ἕκαστον· ὧν τὸ ἄθροισμα οὐκ ἂν ἐπ' ἄλλου ποτὲ
τὸ αὐτὸ γένοιτο· αἱ γὰρ τοῦ Σωκράτους ἰδιότητες οὐκ ἂν
ἐπ' ἄλλου ποτὲ τινὸς γένοιντο ἂν αἱ αὐταὶ τῶν κατὰ μέρος·
αἱ μέντοι τοῦ ἀνθρώπου λέγω δὴ τοῦ κοινοῦ ἰδιότητες, γένοιν-
το ἂν αἱ αὐταὶ ἐπὶ πλειόνων· μᾶλλον δὲ ἐπὶ πάντων τῶν κατὰ
μέρος ἀνθρώπων καθὸ ἄνθρωποι· περιέχεται μὲν οὖν τὸ ἄτομον
ὑπὸ τοῦ εἴδους· τὸ δὲ εἶδος ὑπὸ τοῦ γένους· ὅλον γάρ τι
τὸ γένος· τὸ δὲ ἄτομον μέρος· τὸ δὲ εἶδος καὶ ὅλον καὶ
μέρος· ἀλλὰ μέρος μὲν ἄλλου· ὅλον δὲ οὐκ ἄλλου
ἀλλ' ἐν ἄλλοις· ἐν γὰρ τοῖς μέρεσι τὸ ὅλον· περὶ μὲν
οὖν γένους καὶ εἴδους, καὶ τί τὸ γενικώτατον καὶ τί τὸ
εἰδικώτατον, καὶ τίνα τὰ αὐτὰ γένη καὶ εἴδη ἐστί, τίνα τε
τὰ ἄτομα, καὶ ποσαχῶς τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, εἴρηται·

ΔΙΑΦΟΡΑ

Διαφορὰ δὲ κοινῶς τε καὶ ἰδίως καὶ ἰδιαίτατα λεγέσθω· · περὶ διαφορᾶς ·
κοινῶς μὲν γὰρ διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου λέγεται, τὸ ἑτερό- α^ον· κοινῶς ·
τητι διαλλάττον ὁπωσοῦν ἢ πρὸς ἑαυτὸ ἢ πρὸς ἄλλο· οἷον ·
διαφέρει γὰρ Σωκράτης Πλάτωνος τῇ ἑτερότητι· καὶ
αὐτός γε ἑαυτοῦ παιδός τε ὄντος καὶ ἀνδρωθέντος·
καὶ ἐνεργοῦντός τι ἢ πεπαυμένου· καὶ ἀεὶ ἐν ταῖς τοῦ
πὼς ἔχειν ἑτερότησιν· ἰδίως δὲ διαφέρειν ἕτερον ἕ- β^ον· ἰδίως ·
τέρου λέγεται, ὅταν ἀχωρίστῳ συμβεβηκότι τὸ ἕ-
τερον τοῦ ἑτέρου διαφέρῃ· ἀχώριστον δὲ συμβε-
βηκός· γρυπότης· ἢ γλαυκότης· ἢ οὐλὴ ἐκ τραύματος

· Γ ἰδιώτατα ·

ἐνσκιρωθεῖσα. ἰδιαίτατα δὲ διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου
λέγεται, ὅταν εἰδοποιῷ διαφορᾷ διαλλάττῃ·
ὡς ἄνθρωπος ἵππου εἰδοποιῷ διαφορᾷ διαλλάττει,
τῇ τοῦ λογικοῦ ποιότητι. καθόλου μὲν οὖν πᾶσα
διαφορὰ ἑτεροῖον ποιεῖ προσγινομένη τινί. ἀλλ' αἱ
μὲν κοινῶς τε καὶ ἰδίως διαφοραί, ἀλλοῖον ποιοῦσιν.
αἱ δὲ ἰδιαίτατα ἄλλο. τῶν γὰρ διαφορῶν αἱ μὲν,
ἀλλοῖον ποιοῦσιν. αἱ δὲ ἄλλο. αἱ μὲν οὖν ποιοῦσαι
ἄλλο. εἰδοποιοὶ κέκληνται. αἱ δὲ ἀλλοῖον ποιοῦσαι.
ἁπλῶς διαφοραί. τῷ γὰρ ζῴῳ προσελθοῦσα ἡ διαφορὰ
ἡ τοῦ λογικοῦ, ἄλλο ἐποίησε. καὶ εἶδος τοῦ ζῴου
ἐποίησεν. ἡ δὲ τοῦ κινεῖσθαι, ἀλλοῖον μόνον παρὰ τοῦ ἠ-
ρεμοῦντος ἐποίησεν. ὥστε ἡ μὲν ἄλλο. ἡ δὲ ἀλλοῖον
ἐποίησε μόνον. κατὰ μὲν οὖν τὰς ἄλλο ποιούσας
διαφορὰς. αἵ τε διαιρέσεις γίνονται τῶν
γενῶν εἰς τὰ εἴδη. οἵ τε ὅροι ἀποδίδονται ἐκ γένους
ὄντες καὶ τῶν τοιούτων διαφορῶν. κατὰ δὲ τὰς
μόνον ἀλλοῖον ποιούσας. αἱ ἑτερότητες συνίστανται
μόνον καὶ αἱ τοῦ πῶς ἔχοντος μεταβολαί. ἄνωθεν οὖν πάλιν
ἀρχομένοις. ῥητέον τῶν διαφορῶν τὰς μὲν εἶναι
χωριστάς. τὰς δὲ ἀχωρίστους. τὸ μὲν γὰρ κινεῖσθαι
καὶ τὸ ἠρεμεῖν καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν καὶ ὅσα
τούτοις παραπλήσια, χωριστά ἐστι. τὸ δὲ γρυπὸν εἶναι
ἢ σιμὸν ἢ λογικὸν ἢ ἄλογον, ἀχώριστα. τῶν δὲ ἀχω-
ρίστων. αἱ μὲν ὑπάρχουσι καθ' αὑτάς. αἱ δὲ κατὰ συμ-
βεβηκός. τὸ μὲν γὰρ λογικὸν καθ' αὑτὸ ὑπάρχει τῷ
ἀνθρώπῳ. καὶ τὸ θνητόν. καὶ τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμης εἶναι
δεκτικόν. τὸ δὲ γρυπὸν ἢ σιμὸν εἶναι κατὰ συμβεβη-
κὸς καὶ οὐ καθ' αὑτό. αἱ μὲν οὖν καθ' αὑτὸ προσοῦσαι

τινι. ἐν τῷ τῆς οὐσίας λαμβάνονται λόγῳ καὶ
ποιοῦσιν ἄλλο· αἱ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς, οὔτε ἐν τῷ τῆς
οὐσίας λόγῳ λαμβάνονται, οὔτε ποιοῦσιν ἄλλο ἀλλ' ἀλ-
λοῖον· καὶ αἱ μὲν καθ' αὑτὰς οὐκ ἐπιδέχονται τὸ
μᾶλλον καὶ ἧττον· αἱ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς κἂν
ἀχώριστοι ὦσιν, ἐπίτασιν λαμβάνουσι καὶ ἄνεσιν·
οὔτε γὰρ τὸ γένος μᾶλλον καὶ ἧττον κατηγορεῖται οὗ
ἂν ᾖ γένος, οὔθ' αἱ τοῦ γένους διαφοραὶ καθ' ἃς
διαιρεῖται· αὗται γάρ εἰσιν αἱ τὸν ἑκάστου λόγον
συμπληροῦσαι· τὸ δὲ εἶναι ἑκάστῳ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ
οὔτε ἄνεσιν οὔτε ἐπίτασιν ἐπιδεχόμενόν ἐστι· τὸ δὲ
σιμὸν εἶναι ἢ γρυπὸν ἢ κεχρῶσθαί πως, καὶ ἐπιτείνεται
καὶ ἀνίεται. τριῶν οὖν εἰδῶν τῆς διαφορᾶς θεωρουμένων.
καὶ τῶν μὲν οὐσῶν χωριστῶν τῶν δὲ ἀχωρίστων. καὶ
πάλιν τῶν ἀχωρίστων τῶν μὲν οὐσῶν καθ' αὑτὰς τῶν
δὲ κατὰ συμβεβηκὸς, τῶν καθ' αὑτὰς πάλιν διαφορῶν.
αἱ μέν εἰσι καθ' ἃς διαιροῦμεν τὰ γένη εἰς τὰ εἴδη· αἱ δὲ
καθ' ἃς τὰ διαιρεθέντα εἰδοποιεῖται· οἷον τῶν
καθ' αὑτὰς διαφορῶν πασῶν τῶν τοιούτων τοῦ
ζῴου οὐσῶν, ἐμψύχου καὶ αἰσθητικοῦ. λογικοῦ τε
καὶ ἀλόγου. θνητοῦ καὶ ἀθανάτου, ἡ μὲν τοῦ ἐμψύχου
καὶ αἰσθητικοῦ διαφορὰ συστατική ἐστι τῆς τοῦ ζῴου
οὐσίας· ἔστι γὰρ τὸ ζῷον οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική.
ἡ δὲ τοῦ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου. καὶ ἡ τοῦ λογικοῦ καὶ
ἀλόγου, διαιρετικαί εἰσι τοῦ ζῴου διαφοραί· δι' αὐτῶν
γὰρ τὰ γένη εἰς τὰ εἴδη διαιροῦμεν· ἀλλ' αὗταί γε αἱ
διαιρετικαὶ τῶν γενῶν. συμπληρωτικαὶ γίνονται
καὶ συστατικαὶ τῶν εἰδῶν· τέμνεται γὰρ τὸ ζῷον τῇ τοῦ
λογικοῦ καὶ ἀλόγου διαφορᾷ, καὶ πάλιν τῇ τοῦ θνητοῦ

καὶ ἀθανάτου· ἀλλ' αἱ μὲν τοῦ λογικοῦ καὶ θνητοῦ
διαφοραὶ συστατικαὶ γίνονται τοῦ ἀνθρώπου· αἱ δὲ τοῦ
λογικοῦ καὶ ἀθανάτου, τοῦ θεοῦ· αἱ δὲ τοῦ ἀλόγου καὶ
θνητοῦ τῶν ἀλόγων ζώων· οὕτω δὴ καὶ τῆς ἀνωτάτω
οὐσίας διαιρετικῶν οὐσῶν τῆς τε ἐμψύχου καὶ ἀψύχου
διαφορᾶς, καὶ τῆς αἰσθητικῆς καὶ ἀναισθήτου, ἡ μὲν
ἔμψυχός τε καὶ αἰσθητικὴ συλληφθεῖσαι πρὸς τὴν οὐσίαν ἀπε-
τέλεσαν τὸ ζῶον· ἡ δὲ ἔμψυχος καὶ ἀναίσθητος ἀπε-
τέλεσαν τὸ φυτόν· ἐπεὶ οὖν αἱ αὐταὶ πῶς μὲν λη-
φθεῖσαι γίνονται συστατικαί, πῶς δὲ διαιρετικαί,
εἰδοποιοὶ πᾶσαι κέκληνται· καὶ τούτων γε μάλιστα
χρεία εἴς τε τὰς διαιρέσεις τῶν γενῶν καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς·
ἀλλ' οὐ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ἀχωρίστων· οὐδὲ ἔτι μᾶλλον
τῶν χωριστῶν· ἃς δὴ καὶ ὁριζόμενοί φασι· διαφορά
ἐστιν ᾗ περισσεύει τὸ εἶδος τοῦ γένους· ὁ γὰρ ἄνθρωπος τοῦ
ζώου πλέον ἔχει τὸ λογικὸν καὶ τὸ θνητόν· τὸ γὰρ ζῶον
οὔτε οὐδὲν τούτων ἐστίν· ἐπεὶ πόθεν ἂν σχοίη τὰ εἴδη
τὰς διαφοράς· οὔτε πάσας τὰς ἀντικειμένας ἔχει· ἐπεὶ τὸ
αὐτὸ ἅμα ἕξει τὰ ἀντικείμενα· ἀλλ' ὡς ἀξιοῦσι δυ-
νάμει μὲν πάσας ἔχει τὰς ὑπ' αὐτὸ διαφοράς· ἐνερ-
γείᾳ δὲ οὐδεμίαν· καὶ οὕτως οὔτ' ἐξ οὐκ ὄντων
γίνεταί τι, οὔτε τὰ ἀντικείμενα ἅμα περὶ τὸ αὐτὸ ἔσται·
ὁρίζονται δὲ αὐτὴν καὶ οὕτω· διαφορά ἐστι τὸ κατὰ
πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστι
κατηγορούμενον· τὸ γὰρ λογικὸν καὶ τὸ θνητὸν κατὰ ἀνθρώπου
κατηγορούμενον, ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν ὁ ἄνθρωπος λέγεται,
ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ τί ἐστι· τί μὲν γάρ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἐρω-
τωμένων ἡμῶν, οἰκεῖον εἰπεῖν ζῶον· ὁποῖον δὲ
ζῶον πυνθανομένων, ὅτι λογικὸν καὶ θνητὸν

διαφορᾶς ὅρος·
ὅπερ τοῦ τί ἐστι κατηγορουμένου

ἀποδώσομεν. τῶν γὰρ πραγμάτων ἐξ ὕλης καὶ εἴδους συνεστώτων, ἢ ἀνάλογόν γε ὕλῃ καὶ εἴδει τὴν σύστασιν ἐχόντων, ὥσπερ ὁ ἀνδριὰς ἐξ ὕλης μὲν τοῦ χαλκοῦ, εἴδους δὲ τοῦ σχήματος, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ κοινός τε καὶ εἰδικὸς ἐξ ὕλης μὲν ἀναλόγως συνέστηκε τοῦ γένους· ἐκ μορφῆς δὲ τῆς διαφορᾶς· τὸ δὲ ὅλον τοῦτο ζῷον λογικὸν θνητὸν ὁ ἄνθρωπος ὡς ἐκεῖ ὁ ἀνδριάς. ὑπογράφουσι δὲ τὰς τοιαύτας διαφορὰς καὶ οὕτως· διαφορά ἐστι τὸ χωρίζειν πεφυκὸς τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος· τὸ λογικὸν γὰρ καὶ τὸ ἄλογον τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἵππον ὄντα ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος τὸ ζῷον χωρίζει. ἀποδιδόασι δὲ καὶ οὕτω· διαφορά ἐστιν, ὅτῳ διαφέρει ἕκαστα· ὁ γὰρ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος κατὰ μὲν τὸ γένος οὐ διενηνόχασι· καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν καὶ τὰ ἄλογα ζῷα ἐσμέν· ἀλλὰ τὸ λογικὸν προστεθὲν διέστησεν ἡμᾶς ἀπ' ἐκείνων· καὶ λογικά ἐσμεν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ θεοί· ἀλλὰ τὸ θνητὸν προστεθὲν διέστησεν ἡμᾶς ἀπ' ἐκείνων. προσεπεξεργαζόμενοι δὲ τὰ περὶ τῆς διαφορᾶς, μὴ τὸ τυχόν φασι τῶν χωριζόντων τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος εἶναι τὴν διαφοράν· ἀλλ' ὃ πρὸς τὸ εἶναι συμβάλλεται, καὶ ὃ τοῦ τί ἦν εἶναι, καὶ ὃ τοῦ πράγματός ἐστι μέρος· οὐ γὰρ τὸ πεφυκέναι πλεῖν διαφορά ἐστιν ἀνθρώπου, εἰ καὶ ἴδιον ἀνθρώπου· εἴποιμεν γὰρ ἂν τῶν ζῴων τὰ μὲν πλεῖν πεφυκέναι, τὰ δὲ μή, χωρίζοντες τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν ἄλλων· ἀλλὰ τὸ πεφυκέναι πλεῖν οὐκ ἦν συμπληρωτικὸν τῆς οὐσίας, οὐδὲ μέρος αὐτῆς· ἀλλ' ἐπιτηδειότης μόνον αὐτῆς· διὰ τὸ μὴ εἶναι οἵα αἱ ἰδίως λεγόμεναι

· διαφορὰ τί ἐστι ·

· ἄλλως ·

εἰδοποιοὶ διαφοραί. ἐν μὲν οὖν εἰδοποιοὶ διαφοραὶ
ὅσαι ἕτερον εἶδος ποιοῦσι. καὶ ὅσαι ἐν τῷ τί ἦν εἶναι
τοῦ πράγματος παραλαμβάνονται. καὶ περὶ μὲν δια-

περὶ τοῦ ἰδίου.

φορᾶς ἀρκεῖ τοσαῦτα. Τὸ δὲ ἴδιον διαιροῦσι τε- ΙΔΙΟΝ
τραχῶς. καὶ γὰρ ὃ μόνῳ τινὶ εἴδει συμβέβηκεν, εἰ καὶ μὴ
παντί. ὡς ἀνθρώπῳ τὸ ἰατρεύειν ἢ τὸ γεωμετρεῖν. καὶ ὃ παντὶ
συμβέβηκε τῷ εἴδει, εἰ καὶ μὴ μόνῳ. ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι
δίποδι. καὶ ὃ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ ποτέ. ὡς τῷ ἀνθρώπῳ
παντὶ τὸ ἐν γήρᾳ πολιοῦσθαι. τέταρτον δὲ ἐφ᾿ οὗ συν-
δεδράμηκε καὶ τὸ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ ἀεί. ὡς τῷ
ἀνθρώπῳ τὸ γελαστικόν. καὶ γὰρ μὴ γελᾷ ἀεί, ἀλλὰ γελα-
στικὸς λέγεται οὐ τῷ ἀεὶ γελᾶν ἀλλὰ τῷ πεφυκέναι. τοῦτο δὲ
ἀεὶ αὐτῷ σύμφυτον ὑπάρχει. καὶ τῷ ἵππῳ τὸ χρεμε-
τιστικόν. ταῦτα δὲ καὶ κυρίως ἴδιά φασιν. ὅτι καὶ ἀντιστρέ-
φει. εἰ γὰρ ἵππος, χρεμετιστικόν. καὶ εἰ χρεμετιστικόν,

περὶ τοῦ συμβεβηκότος.

ἵππος. Συμβεβηκὸς δέ ἐστιν ὃ γίνεται καὶ ἀπο- ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΣ
γίνεται χωρὶς τῆς τοῦ ὑποκειμένου φθορᾶς. διαιρεῖται
δὲ εἰς δύο. τὸ μὲν γάρ ἐστιν αὐτοῦ χωριστόν. τὸ δὲ ἀχώ-
ριστον. τὸ μὲν οὖν καθεύδειν χωριστὸν συμβεβηκός.
τὸ δὲ μέλαν εἶναι τῷ κόρακι ἀχώριστον καὶ τῷ Αἰθίοπι.
δύναται δὲ ἐπινοηθῆναι καὶ κόραξ λευκὸς καὶ
Αἰθίοψ ἀποβαλὼν τὴν χροιάν, χωρὶς φθορᾶς τοῦ

ὅρος συμβεβηκότος

ὑποκειμένου. ὁρίζονται δὲ καὶ οὕτως. συμβεβη-
κός ἐστιν ὃ ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρ-
χειν. ἢ ὃ οὔτε γένος ἐστίν. οὔτε διαφορά. οὔτε εἶδος. οὔτε
ἴδιον. ἀεὶ δέ ἐστιν ἐν ὑποκειμένῳ ὑφιστάμενον. ἀφορι-
σθέντων δὲ πάντων τῶν προτεθέντων. λέγω δὴ γένους
εἴδους. διαφορᾶς. ἰδίου. καὶ συμβεβηκότος, ῥη-
τέον τίνα τε κοινὰ πρόσεστιν αὐτοῖς καὶ τίνα ἴδια.

Κοινὸν μὲν δὴ τὸ κατὰ πλειόνων κατηγορεῖσθαι· ἀλλὰ τὸ μὲν γένος τῶν ὑπ' αὐτὸ εἰδῶν τε καὶ ἀτό- περὶ κοινότητος πάντων
μων· καὶ ἡ διαφορὰ ὡσαύτως. τὸ δὲ εἶδος τῶν
ὑπ' αὐτὸ ἀτόμων. τὸ δὲ ἴδιον τοῦ τε εἴδους οὗ ἐστιν
ἴδιον. καὶ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ἀτόμων. τὸ δὲ συμ-
βεβηκὸς καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων. τὸ γὰρ ζῷον
ἵππων τε καὶ βοῶν κατηγορεῖται εἰδῶν ὄντων·
καὶ τοῦδε τοῦ ἵππου καὶ τοῦδε τοῦ βοὸς ἀτόμων
ὄντων. τὸ δὲ ἄλογον ἵππου καὶ βοὸς κατηγορεῖται
καὶ τῶν κατὰ μέρος. τὸ μέντοι εἶδος οἷον ὁ ἄνθρωπος
τῶν κατὰ μέρος μόνον. τὸ δὲ ἴδιον. τοῦ τε εἴδους οὗ
ἐστιν ἴδιον καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ ἀτόμων. οἷον τὸ γε-
λαστικὸν. καὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν κατὰ μέρος. τὸ δὲ
μέλαν. τοῦ τε εἴδους τῶν κοράκων καὶ τῶν κατὰ
μέρος. συμβεβηκὸς ὂν ἀχώριστον. καὶ τὸ κινεῖσθαι
ἀνθρώπου τε καὶ ἵππου χωριστὸν ὂν συμβεβηκός. ἀλλὰ
προηγουμένως μὲν τῶν ἀτόμων. κατὰ δὲ δεύτερον
λόγον καὶ τῶν περιεχόντων τὰ ἄτομα. Κοινὸν δὲ περὶ κοινῶν γένους καὶ διαφορᾶς
γένους καὶ διαφορᾶς τὸ περιεκτικὸν τῶν εἰδῶν. α^ν
περιέχει γὰρ καὶ ἡ διαφορὰ εἴδη. εἰ καὶ μὴ πάντα ὅσα
τὰ γένη. τὸ γὰρ λογικὸν εἰ καὶ μὴ περιέχει τὰ ἄλογα
ὡς τὸ ζῷον. ἀλλὰ περιέχει ἄνθρωπον καὶ θεόν. ἅπερ β^ον
ἐστὶν εἴδη. ὅσα τε κατηγορεῖται τοῦ γένους ὡς γένους,
καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ εἰδῶν κατηγορεῖται. ὅσα τε τῆς
διαφορᾶς ὡς διαφορᾶς, καὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς εἴδους
κατηγορηθήσεται. γένους τε γὰρ ὄντος τοῦ ζῴου,
ὡς γένους κατηγορεῖται ἡ οὐσία καὶ τὸ ἔμψυχον
καὶ αἰσθητικόν. ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τὸ ζῷον εἰδῶν
πάντων κατηγορεῖται ταῦτα, ἄχρι καὶ τῶν ἀτόμων.

διαφορᾶς τεμούσης τῆς τοῦ λογικοῦ· κατηγορεῖται
ὡς διαφορὰ τὸ λόγῳ χρῆσθαι· οὐ μόνον δὲ τοῦ
λογικοῦ ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τὸ λογικὸν εἰδῶν κατη-
γ^ον γορηθήσεται τὸ χρῆσθαι λόγῳ· κοινὸν δὲ καὶ τὸ ἀναι-
ρεθέντος ἢ τοῦ γένους ἢ τῆς διαφορᾶς συναναιρεῖ-
σθαι τὰ ὑπ' αὐτά· ὥσπερ γὰρ μὴ ὄντος ζῴου οὐκ ἔστιν ἵππος
οὐδὲ ἄνθρωπος, οὕτω μὴ ὄντος λογικοῦ οὐδὲν ἔσται ζῷον
περὶ ἰδίων γένους καὶ διαφορᾶς τὸ χρώμενον λόγῳ :· ἴδιον δὲ τοῦ μὲν γένους τὸ ἐπὶ
πλειόνων κατηγορεῖσθαι ἤπερ ἡ διαφορὰ καὶ τὸ εἶδος· α^ον
καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ συμβεβηκός· τὸ μὲν γὰρ ζῷον
ἐπ' ἀνθρώπου καὶ ἵππου καὶ ὀρνέου καὶ ὄφεως κατηγο-
ρεῖται· τὸ δὲ τετράπουν ἐπὶ μόνων τῶν τέσσαρας πό-
δας ἐχόντων· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐπὶ μόνων τῶν ἀτόμων· καὶ τὸ
χρεμετιστικὸν ἐπὶ μόνου τοῦ ἵππου καὶ τῶν κατὰ μέρος·
καὶ τὸ συμβεβηκὸς ὁμοίως ἐπ' ἐλαττόνων· δεῖ δὲ δια-
φορὰς λαμβάνειν αἷς τέμνεται τὸ γένος· οὐ τὰς συμ-
πληρωτικὰς τῆς οὐσίας τοῦ γένους ἀλλὰ τὰς διαιρε-
τικάς :· ἔτι τὸ μὲν γένος περιέχει τὰς διαφορὰς β^ον
δυνάμει· τοῦ γὰρ ζῴου τὸ μὲν λογικὸν τὸ δὲ ἄλογον·
αἱ δὲ διαφοραὶ οὐ περιέχουσι τὰ γένη :· ἔτι τὰ μὲν γένη γ^ον
πρότερα τῶν ὑφ' αὐτὰ διαφορῶν· διὸ συναναιρεῖ
μὲν αὐτάς· οὐ συναναιρεῖται δὲ ὑπ' αὐτῶν· ἀναιρε-
θέντος γὰρ τοῦ ζῴου συναναιρεῖται καὶ τὸ λογικὸν
καὶ τὸ ἄλογον· αἱ δὲ διαφοραὶ οὐκέτι ἀναιροῦσι τὸ
γένος· κἂν γὰρ πᾶσαι ἀναιρεθῶσιν, οὐσία ἔμψυχος
αἰσθητικὴ ἐπινοεῖται, ἥτις ἦν τὸ ζῷον :· ἔτι τὸ μὲν γένος δ^ον
ἐν τῷ τί ἐστιν· ἡ δὲ διαφορὰ ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστι κατη-
γορεῖται ὡς εἴρηται :· ἔτι γένος μὲν ἓν καθ' ἕκαστον ε^ον
εἶδος, οἷον ἀνθρώπου τὸ ζῷον· διαφοραὶ δὲ πλείους.

οἷον λογικὸν· θνητὸν· νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν·
αἳ τῶν ἄλλων διαφέρει ζώων· καὶ τὸ μὲν γένος ἔοικεν ς΄
ὕλῃ· μορφῇ δὲ ἡ διαφορά· προσόντων δὲ καὶ ἄλλων
κοινῶν τε καὶ ἰδίων τῷ γένει καὶ τῇ διαφορᾷ, ἀρκείτω
α΄ καὶ ταῦτα· Γένος δὲ καὶ εἶδος κοινὸν μὲν ἔχουσι τὸ πε(ρὶ) κοινῶ(ν) γέν(ους) κ(αὶ) εἴδ(ους)·
κατὰ πλειόνων ὡς εἴρηται κατηγορεῖσθαι· εἰλήφθω
δὲ τὸ εἶδος ὡς εἶδος μόνον· ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὡς γένος·
β΄ εἴπερ τὸ αὐτὸ γένος καὶ εἶδος· κοινὰ δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ
γ΄ πρότερα εἶναι ὧν κατηγοροῦνται· καὶ τὸ ὅλον τι
δ΄ εἶναι ἑκάτερον· διαφέρει δὲ ὅτι τὸ μὲν γένος περιέχει πε(ρὶ) ἰδίω(ν) γέν(ους) κ(αὶ) εἴδ(ους)·
τὰ εἴδη· τὰ δὲ εἴδη περιέχεται καὶ οὐ περιέχει τὰ γένη·
β΄ ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ γένος τοῦ εἴδους κατηγορεῖται· ἔτι
τὰ γένη προϋποκεῖσθαι δεῖ· καὶ διαμορφωθέντα
ταῖς εἰδοποιοῖς διαφοραῖς ἀποτελεῖν τὰ εἴδη· ὅθεν καὶ
πρότερα τῇ φύσει τὰ γένη· καὶ συναναιροῦντα μὲν· οὐ
συναναιρούμενα δέ· καὶ εἴδους μὲν ὄντος πάντως
ἔσται καὶ γένος· γένους δὲ ὄντος· οὐ πάντως ἔσται καὶ
τὸ εἶδος· καὶ τὰ μὲν γένη συνωνύμως κατηγορεῖται
γ΄ τῶν ὑφ' ἑαυτὰ εἰδῶν· τὰ δὲ εἴδη τῶν γενῶν οὐκέτι· ἔτι
τὰ μὲν γένη πλεονάζει τῇ τῶν ὑπ' αὐτὰ εἰδῶν περι-
οχῇ· τὰ δὲ εἴδη τῶν γενῶν πλεονάζει ταῖς οἰκείαις
α΄ διαφοραῖς· ἔτι οὔτε τὸ γένος γένοιτ' ἂν εἰδικώτατον·
β΄ οὔτε τὸ εἶδος γενικώτατον· Γένους δὲ καὶ ἰδίου πε(ρὶ) κοινῶ(ν) γέν(ους) κ(αὶ) ἰδίου·
κοινὸν μὲν τὸ ἕπεσθαι τοῖς εἴδεσιν· εἰ γὰρ ἄνθρωπος, ζῷον·
β΄ καὶ εἰ ἄνθρωπος, γελαστικόν· καὶ τὸ ἐπίσης κατηγορεῖσθαι
τὸ γένος τῶν εἰδῶν· καὶ τὸ ἴδιον τῶν αὐτοῦ μετεχόντων
ἀτόμων· ἐπίσης γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς ζῷον· καὶ
γ΄ Ἄνυτος καὶ Μέλητος γελαστικόν· κοινὸν δὲ καὶ τὸ
συνωνύμως κατηγορεῖσθαι τὸ γένος τῶν οἰκείων

·περὶ ἰδίων γενῶν καὶ ἰδίου·

εἰδῶν· καὶ τὸ ἴδιον ὧν ἐστιν ἴδιον·: διαφέρει δὲ τὸ γένος τοῦ α^ον
ἰδίου· ὅτι τὸ μὲν γένος πρότερον· ὕστερον δὲ τὸ ἴδιον·
δεῖ γὰρ εἶναι ζῷον· εἶτα διαιρεῖσθαι διαφοραῖς καὶ ἰδίοις· β^ον
καὶ τὸ μὲν γένος κατὰ πλειόνων εἰδῶν κατηγορεῖται ὧν
ἐστι γένος· τὸ δὲ ἴδιον καθ' ἑνὸς μόνου εἴδους οὗ ἐστιν
ἴδιον· καὶ τὸ μὲν ἴδιον ἀντικατηγορεῖται οὗ ἐστιν ἴδιον·: γ^ον
τὸ δὲ γένος οὐδενὸς ἀντικατηγορεῖται· οὔτε γὰρ εἰ
ζῷον, ἄνθρωπος· οὔτε εἰ ζῷον, γελαστικόν· εἰ δὲ
ἄνθρωπος, γελαστικόν· καὶ εἰ γελαστικόν, ἄνθρωπος· ἔτι δ^ον
τὸ μὲν ἴδιον παντὶ τῷ εἴδει ὑπάρχει οὗ ἐστιν ἴδιον·
καὶ μόνῳ καὶ ἀεί· τὸ δὲ γένος παντὶ μὲν τῷ εἴδει
οὗ ἂν ᾖ γένος καὶ ἀεί· οὐ μέντοι καὶ μόνῳ·: ἔτι ε^ον
τὰ μὲν ἴδια ἀναιρούμενα οὐ συναναιρεῖ τὰ γένη·
τὰ δὲ γένη ἀναιρούμενα συναναιρεῖ τὰ εἴδη· ὧν ἐστιν
ἴδια· ὥστε καὶ ὧν ἐστιν ἴδια ἀναιρουμένων καὶ αὐτὰ
συναναιρεῖται·: Γένους δὲ καὶ συμβεβηκότος

·περὶ κοινῶν γένους καὶ συμβεβηκότος:-

κοινὸν· τὸ κατὰ πλειόνων κατηγορεῖσθαι ὡς εἴρηται·
εἴτε τῶν χωριστῶν ἢ εἴτε τῶν ἀχωρίστων· καὶ γὰρ τὸ
κινεῖσθαι κατὰ πλειόνων· καὶ τὸ μέλαν κατὰ κοράκων
καὶ αἰθιόπων καί τινων ἀψύχων·: διαφέρει δὲ τὸ α^ον

·περὶ ἰδίων γενῶν καὶ συμβεβηκότος·

γένος τοῦ συμβεβηκότος· ὅτι τὸ μὲν γένος πρὸ τῶν
εἰδῶν· τὰ δὲ συμβεβηκότα τῶν εἰδῶν ὕστερα·
κἂν γὰρ ἀχώριστον λαμβάνηται συμβεβηκός, ἀλλ' οὖν
πρότερον ἐστὶν ἐκεῖνο ᾧ συμβέβηκε τοῦ συμβεβη- β^ον
κότος· καὶ τοῦ μὲν γένους ἐπίσης τὰ μετέχοντα
μετέχει· τοῦ δὲ συμβεβηκότος οὐκ ἐπίσης·
ἐπίτασιν γὰρ καὶ ἄνεσιν ἐπιδέχεται ἡ τῶν συμβε-
βηκότων μέθεξις· ἡ δὲ τῶν γενῶν οὐκέτι· καὶ τὰ μὲν γ^ον
συμβεβηκότα ἐπὶ τῶν ἀτόμων προηγουμένως

ὑφίστανται. τὰ δὲ γένη καὶ τὰ εἴδη φύσει πρότερα τῶν
ἀτόμων οὐσιῶν· καὶ τὰ μὲν γένη ἐν τῷ τί ἐστι κα- δ΄.
τηγορεῖται τῶν ὑφ' αὑτά. τὰ δὲ συμβεβηκότα ἐν
τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν ἢ πῶς ἔχον ἕκαστον· ποῖος γάρ τις ὁ
αἰθίοψ ἐρωτηθείς; ἐρεῖς μέλας· καὶ πῶς ἔχει
σωκράτης; ἐρεῖς ὅτι κάθηται ἢ περιπατεῖ. τὸ
μὲν οὖν γένος ᾗ τῶν ἄλλων διαφέρει τεττάρων εἴρηται·
συμβέβηκε δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον διαφέρειν
τεττάρων· ὥστε πέντε μὲν ὄντων, ἑνὸς δὲ ἑκάστου
τῶν τεττάρων διαφέροντος, τετράκις τὰ πέντε
εἴκοσι γενέσθαι τὰς πάσας διαφοράς· ἀλλ' οὐχ οὕτως
ἔχει· ἀλλ' ἀεὶ τῶν ἐφεξῆς καταριθμουμένων,
καὶ τῶν μὲν δύο μιᾷ λειπομένων διαφορᾷ διὰ τὸ
ἤδη εἰλῆφθαι, τῶν δὲ τριῶν δυσί, τῶν δὲ τεττάρων
τρισί, τῶν δὲ πέντε τέτρασι, δέκα αἱ πᾶσαι γίνονται
διαφοραί· τέσσαρες, τρεῖς, δύο, μία. τὸ μὲν γὰρ γένος
διαφέρει τῆς διαφορᾶς καὶ τοῦ εἴδους καὶ τοῦ ἰδίου
καὶ τοῦ συμβεβηκότος ὡς εἴρηται· τέσσαρες οὖν
αἱ διαφοραί. ἡ δὲ διαφορὰ πῇ μὲν διενήνοχε τοῦ
γένους εἴρηται, ὅτε πῇ διαφέρει τὸ γένος αὐτῆς ἐρρέθη·
λοιπὸν δὲ πῇ διαφέρει τοῦ εἴδους καὶ τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ
συμβεβηκότος ῥηθήσεται· καὶ γίνονται τρεῖς. πάλιν
τὸ εἶδος πῇ μὲν διαφέρει τῆς διαφορᾶς ἐρρέθη ὅτε
πῇ διαφέρει ἡ διαφορὰ τοῦ εἴδους ἐλέγετο· πῇ δὲ δια-
φέρει τὸ εἶδος τοῦ γένους ἐρρέθη ὅτε πῇ διαφέρει τὸ γένος
τοῦ εἴδους ἐλέγετο· λοιπὸν οὖν πῇ διαφέρει τὸ εἶδος
τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ συμβεβηκότος ῥηθήσεται· δύο
οὖν καὶ αὗται διαφοραί. τὸ δὲ ἴδιον πῇ διαφέρει τοῦ
συμβεβηκότος διαληφθήσεται· πῇ γὰρ τοῦ εἴδους

γένος διαφέρει· δ΄ διαφορᾶς. εἴδους. ἰδίου. συμβεβηκότος.

διαφορὰ γ΄ εἴδους. ἰδίου. συμβεβηκότος.

εἶδος. β΄ ἰδίου συμβεβηκότος

ἴδιον. α΄ τοῦ συμβεβηκότος.

Γένος· διαφορά· εἶδος· ἴδιον· συμ-

καὶ τῆς διαφορᾶς καὶ τοῦ γένους διαφορά. προειρημένων
ἐστὶν αὐτῆς ἐκείνων πρὸς αὐτὰ διαφορά. τεσσάρων λαμβανομένων α^μ
μὲν τοῦ γένους πρὸς τὰ ἄλλα διαφορῶν, τριῶν δὲ τῆς διαφορᾶς,
δύο δὲ τοῦ εἴδους, μιᾶς δὲ τοῦ ἰδίου πρὸς τὸ συμβεβηκός, δέκα
ἔσονται αἱ πᾶσαι. ὧν τὰς τέσσαρας τὰς τοῦ γένους πρὸς τὰ

περὶ κοινωνίας διαφορᾶς καὶ εἴδους:

ἄλλα ἀφθάσαντες ἀπεδείξαμεν. :· Κοινὸν τοίνυν διαφορᾶς α^μ
καὶ εἴδους, τὸ ἐπίσης μετέχεσθαι· ἐπίσης γὰρ ἐπίσης μετέχουσιν
οἱ τινὲς ἄνθρωποι. καὶ τῆς λογικῆς διαφορᾶς. κοινὸν δὲ καὶ τὸ ἀεὶ β^μ
παρεῖναι τοῖς μετέχουσιν· ἀεὶ γὰρ Σωκράτης λογικὸς καὶ ἀεὶ Σωκρά-

περὶ ἰδίων διαφορᾶς καὶ εἴδους:

της ἄνθρωπος. :· Ἴδιον δὲ διαφορᾶς τὸ ἐν τῷ ὁποῖόν τι ἐστὶ κατηγορεῖσθαι· α^μ
εἴδους δὲ τὸ ἐν τῷ τί ἐστι. κἂν γὰρ ὁ ἄνθρωπος ὡς ποιὸν λαμβάνηται, ἀλλ' οὐχ
ἁπλῶς ἂν εἴη ποιόν, ἀλλὰ καθόσον τῷ γένει αἱ διαφοραὶ προσελθοῦσαι
ὑπέστησαν αὐτό. ἔτι ἡ μὲν διαφορὰ ἐπὶ πλειόνων εἰδῶν θεωρεῖται, β^μ
ὡς τὸ τετράπουν ἐπὶ πλειόνων ζῴων τῷ εἴδει διαφερόντων· τὸ δὲ εἶδος
ἐπὶ μόνων τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ἀτόμων ἐστίν. ἔτι ἡ διαφορὰ προτέρα γ^μ
τοῦ κατ' αὐτὴν εἴδους· συναναιρεῖ γὰρ τὸ λογικὸν ἀναιρεθὲν τὸν
ἄνθρωπον· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀναιρεθεὶς οὐκ ἀνῄρηκε τὸ λογικὸν ὄντος θεοῦ.
ἔτι διαφορὰ μὲν συντίθεται μετ' ἄλλης διαφορᾶς· τὸ λογικὸν γὰρ καὶ
τὸ θνητὸν συνετέθη εἰς ὑπόστασιν ἀνθρώπου· εἶδος δὲ εἴδει οὐ συντί-
θεται, ὥστε ἀπογεννῆσαι ἄλλο τι εἶδος. τὶς μὲν γὰρ ἵππος τινὶ ὄνῳ
συνέρχεται εἰς ἡμιόνου γέννησιν· ἵππος δὲ ἁπλῶς ὄνῳ οὐκ ἂν συντεθεὶς

περὶ κοινωνίας διαφορᾶς καὶ ἰδίου

ἀποτελέσειεν ἡμίονον. :· Διαφορὰ δὲ καὶ ἴδιον κοινὸν μὲν ἔχουσι τὸ α^μ
ἐπίσης μετέχεσθαι ὑπὸ τῶν μετεχόντων· ἐπίσης γὰρ τὰ λογικὰ β^μ
λογικά, καὶ τὰ γελαστικὰ γελαστικά. καὶ τὸ ἀεὶ καὶ παντὶ παρεῖναι
κοινὸν ἀμφοῖν· κἂν γὰρ κολοβωθῇ ὁ δίπους, ἀλλὰ πρὸς τὸ πεφυκέ-
ναι τὸ ἀεὶ λέγεται· ἐπεὶ καὶ τὸ γελαστικὸν τῷ πεφυκέναι ἔχει τὸ ἀεί, ἀλλ' οὐ

περὶ ἰδίων διαφορᾶς καὶ ἰδίου:

τῷ γελᾶν ἀεί. :· Ἴδιον δὲ διαφορᾶς ὅτι αὕτη μὲν ἐπὶ πλειόνων α^μ
εἰδῶν λαμβάνεται πολλάκις· οἷον τὸ λογικὸν ἐπὶ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου·
τὸ δὲ ἴδιον ἐφ' ἑνὸς εἴδους οὗ ἐστιν ἴδιον. καὶ ἡ μὲν διαφορὰ ἕπεται β^μ

ἐκείνοις ὧν ἐστι διαφορά· οὐ μὴν καὶ ἀντιστρέφει· τὰ δὲ ἴδια
ἀντικατηγορεῖται ὧν ἐστιν ἴδια διὰ τὸ ἀντιστρέφειν. Διαφορᾶς δὲ περὶ κοινῶν διαφορᾶς καὶ συμβεβηκότος.
καὶ συμβεβηκότος κοινὸν μὲν τὸ ἐπὶ πλειόνων λέγεσθαι· κοινὸν
δὲ πρὸς τὰ ἀχώριστα συμβεβηκότα τὸ ἀεὶ καὶ παντὶ παρεῖναι· τό τε
γὰρ δίπουν ἀεὶ πρόσεστι τοῖς κόραξι· καὶ πᾶσι κόραξι τὸ μέλαν ὁμοίως.
διαφέρουσι δέ, ὅτι ἡ μὲν διαφορὰ περιέχει, οὐ περιέχεται δέ· περὶ ἰδίων διαφορᾶς καὶ συμβεβηκότος.
περιέχει γὰρ τὸ λογικὸν ἄνθρωπον καὶ θεόν· τὰ δὲ συμβεβηκότα
τρόπον τινὰ περιέχει τῷ ἐν πλείοσιν εἶναι, τρόπον δέ τινα ἐμπεριέ-
χεται τῷ μὴ ἑνὸς συμβεβηκότος εἶναι δεκτικὰ τὰ ὑποκείμενα ἀλλὰ
πλειόνων. καὶ ἡ μὲν διαφορὰ ἀνεπίτατός ἐστι καὶ ἀνάνετος· τὰ δὲ
συμβεβηκότα τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον ἐπιδέχεται· καὶ ἀμιγεῖς μὲν αἱ
ἐναντίαι διαφοραί, μιχθείη δ' ἄν ποτε τὰ ἐναντία συμβεβηκότα·
τοιαῦται μὲν αἱ κοινότητες καὶ ἰδιότητες τῆς διαφορᾶς καὶ τῶν
ἄλλων. Τὸ δὲ εἶδος τίνι μὲν διαφέρει γένους καὶ διαφορᾶς περὶ κοινῶν εἴδους καὶ ἰδίου.
εἴρηται, ἐν οἷς ἐλέγομεν, πῇ τὸ γένος καὶ ἡ διαφορὰ διαφέρει τῶν
ἄλλων· λοιπὸν δὲ πῇ διαφέρει τὸ εἶδος τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ συμβεβηκότος
ῥηθήσεται. εἴδους δὲ καὶ ἰδίου κοινὸν τὸ ἀλλήλων ἀντικα-
τηγορεῖσθαι· εἰ γὰρ ἄνθρωπος, γελαστικόν· καὶ εἰ γελαστικόν, ἄνθρωπος. τὸ δὲ γελαστικὸν
λέγεσθαι ὅτι κατὰ τὸ πεφυκέναι γελᾶν ληπτέον, πολλάκις εἴρηται· ἐπί
τε ἴσης πάρεστι τὰ εἴδη τοῖς μετέχουσι καὶ τὰ ἴδια ὧν ἐστιν ἴδια. διαφέρει περὶ ἰδίων εἴδους καὶ ἰδίου.
δὲ τὸ εἶδος τοῦ ἰδίου, ὅτι τὸ μὲν εἶδος δύναται καὶ ἄλλων γένος εἶναι·
τὸ δὲ ἴδιον ἄλλων εἶναι ἴδιον ἀδύνατον· καὶ τὸ μὲν εἶδος προϋ-
φέστηκε τοῦ ἰδίου, τὸ δὲ ἴδιον ἐπιγίνεται τῷ εἴδει· δεῖ γὰρ ἄνθρωπον εἶναι
ἵνα καὶ γελαστικὸν ᾖ. ἔτι τὸ μὲν εἶδος ἀεὶ κατ' ἐνέργειαν πάρεστι τῷ ὑποκειμένῳ·
τὸ δὲ ἴδιον ποτὲ καὶ δυνάμει· ἄνθρωπος μὲν γὰρ ὁ Σωκράτης ἐνεργείᾳ
ἐστί, γελᾷ δὲ οὐκ ἀεί, καίπερ ἀεὶ πεφυκὼς εἶναι γελαστικός. ἔτι ὧν
οἱ ὅροι διάφοροι καὶ αὐτὰ διάφορά ἐστιν· ἔστι δὲ εἴδους μὲν τὸ ὑπὸ τὸ
γένος εἶναι καὶ τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν
τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα· ἰδίου δὲ τὸ μόνῳ

περὶ κοινωνίας εἴδους καὶ συμβεβηκότος·

καὶ ἀεὶ καὶ παντὶ προσεῖναι· Εἴδους δὲ καὶ
συμβεβηκότος κοινὸν μὲν τὸ ἐπὶ πλειόνων κατηγορεῖ-
σθαι· σπάνιοι δὲ αἱ ἄλλαι κοινότητες, διὰ τὸ πλεῖστον
ἀλλήλων διεστάναι τό τε συμβεβηκὸς καὶ τὸ ᾧ συμβέ-

περὶ ἰδίων εἴδους καὶ συμβεβηκότος·

βηκεν· ἴδια δὲ ἑκατέρου· τοῦ μὲν εἴδους τὸ ἐν τῷ τί ἐστι α^μ
κατηγορεῖσθαι ὧν ἐστιν εἶδος· τοῦ δὲ συμβεβηκότος τὸ ἐν
τῷ ὁποῖόν τί ἐστιν ἢ πῶς ἔχον· καὶ τὸ ἕκαστον οὐσίαν ἑνὸς β^μ
μὲν εἴδους μετέχειν, συμβεβηκότων δὲ πλειόνων τε
χωριστῶν καὶ τῶν ἀχωρίστων· καὶ τὰ μὲν εἴδη προεπινοεῖσθαι γ^μ
τῶν συμβεβηκότων κἂν ὦσιν ἀχώριστα· δεῖ γὰρ εἶναι τὸ ὑποκεί-
μενον, ἵνα ἐκείνῳ τι συμβῇ· τὰ δὲ συμβεβηκότα ὑστερογενῆ
πέφυκε καὶ ἐπεισοδιώδη τὴν φύσιν ἔχει· καὶ τοῦ μὲν εἴδους ἡ δ^μ
μετοχὴ ἐπίσης· τοῦ δὲ συμβεβηκότος κἂν ἀχώριστον ᾖ, οὐκ ἐ-
πίσης· καὶ γὰρ Αἰθίοψ Αἰθίοπος ἂν ἔχοι τὴν χροιὰν ἢ ἀνειμένην
ἢ ἐπιτεταμένην κατὰ τὴν μελανίαν· λείπεται δὴ περὶ ἰδίου καὶ
συμβεβηκότος εἰπεῖν· πῶς γὰρ τὸ ἴδιον τοῦ εἴδους καὶ τῆς δια-

περὶ κοινῶν ἰδίου καὶ συμβεβηκότος·

φορᾶς καὶ τοῦ γένους διενήνοχεν, εἴρηται· Κοινὸν δὴ τοῦ
ἰδίου καὶ τοῦ ἀχωρίστου συμβεβηκότος τὸ ἄνευ αὐτῶν μὴ ὑφίστασθαι
ἐκεῖνα ἐφ' ὧν θεωρεῖται· ὡς γὰρ ἄνευ τοῦ γελαστικοῦ οὐχ ὑφί-
σταται ἄνθρωπος, οὕτως οὐδ' ἄνευ τοῦ μέλανος ὑποσταίη ἂν Αἰθί-
οψ· καὶ ὡς παντὶ καὶ ἀεὶ πάρεστι τὸ ἴδιον, οὕτω καὶ

περὶ ἰδίων ἰδίου καὶ συμβεβηκότος·

τὸ ἀχώριστον συμβεβηκός· διενήνοχε δὲ ὅτι τὸ μὲν ἴδιον μόνῳ α^μ
ἑνὶ εἴδει πάρεστιν, ὡς τὸ γελαστικὸν ἀνθρώπῳ· τὸ δὲ ἀχώριστον συμ-
βεβηκὸς οἷον τὸ μέλαν, οὐκ Αἰθίοπι μόνον, ἀλλὰ καὶ κόρακι β^μ
πρόσεστι καὶ ἄνθρακι καὶ ἐβένῳ καὶ ἄλλοις τισίν· ἔπειτα
τὸ μὲν ἴδιον ἀντικατηγορεῖται οὗ ἐστιν ἴδιον καὶ ἔστιν ἐπίσης·
τὸ δὲ ἀχώριστον συμβεβηκὸς οὐκ ἀντικατηγορεῖται· διὸ τῶν γ^μ
μὲν ἰδίων ἐπίσης ἡ μετοχή· τῶν δὲ συμβεβηκότων ἡ μὲν μᾶλλον
ἡ δὲ ἧττον· εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλαι κοινότητες καὶ ἰδιότητες
τῶν εἰρημένων· ἀποχρῶσι καὶ αὗται εἰς διάκρισίν τε αὐτῶν καὶ
τῆς κοινωνίας παράστασιν :~ πορφυρίου εἰσαγωγῆς τέλος :~

ἀριστοτέλους κατηγορίαι :-

Ὁμώνυμα λέγεται. ὧν ὄνομα μόνον κοινόν. — αον.
ὁ δὲ κατὰ τοὔνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος. οἷον — περὶ τῶν ὁμωνύμων.
ζῷον ὅ τε ἄνθρωπος καὶ τὸ γεγραμμένον. τούτων
γὰρ ὄνομα μόνον κοινόν. ὁ δὲ κατὰ τοὔνομα
λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος. ἐὰν γὰρ ἀποδιδῷ τις
τί ἐστιν ἑκατέρῳ αὐτῶν τὸ ζῴῳ εἶναι, ἴδιον
ἑκατέρου λόγον ἀποδώσει. :- συνώνυμα δὲ λέγεται ὧν τό τε — βον. περὶ τῶν συνωνύμων.
ὄνομα κοινόν. καὶ ὁ κατὰ τοὔνομα λόγος τῆς οὐσίας ὁ αὐτός.
οἷον ζῷον ὅ τε ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς. ὅ τε γὰρ ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς
κοινῷ ὀνόματι προσαγορεύονται ζῷα. καὶ ὁ λόγος
δὲ τῆς οὐσίας ὁ αὐτός. ἐὰν γὰρ ἀποδιδῷ τις τὸν ἑκατέρου
λόγον. τί ἑκατέρῳ αὐτῶν ἐστι τὸ ζῴῳ εἶναι, τὸν αὐτὸν
ἀποδώσει λόγον. :- παρώνυμα δὲ λέγεται. ὅσα ἀπό — γον. περὶ τῶν παρωνύμων.
τινος διαφέροντα τῇ πτώσει τὴν κατὰ τοὔνομα προσηγο-
ρίαν ἔχει. οἷον ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικός. — δον.
καὶ ἀπὸ τῆς ἀνδρείας ὁ ἀνδρεῖος. :- τῶν λεγομένων τὰ μὲν
κατὰ συμπλοκὴν λέγεται. τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς. τὰ μὲν οὖν
κατὰ συμπλοκήν. οἷον ἄνθρωπος τρέχει. ἄνθρωπος νικᾷ. τὰ δὲ ἄνευ — εον.
συμπλοκῆς. οἷον. ἄνθρωπος. βοῦς. τρέχει. νικᾷ. :- τῶν ὄντων
τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται. ἐν ὑποκειμένῳ δὲ
οὐδενί ἐστι. τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἐστι. καθ' ὑποκειμένου — τὰ ὄντα·
δὲ οὐδενὸς λέγεται. ἐν ὑποκειμένῳ δὲ λέγω. ὃ ἔν τινι μὴ — οὐσία· συμβεβηκότα
ὡς μέρος ὑπάρχον. ἀδύνατον εἶναι χωρὶς τοῦ ἐν ᾧ ἐστιν. — καθόλ. μερικαί. καθόλ. μερικά
οἷον ἡ τὶς γραμματικὴ. ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἐστι τῇ ψυχῇ.
καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται. καὶ τὸ τὶ λευκὸν
ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἐστι τῷ σώματι. ἅπαν γὰρ χρῶμα ἐν σώ-
ματι. καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται. τὰ δὲ καθ' ὑποκειμένου τε

λέγεται. καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν· οἷον ἡ ἐπιστή-
μη. ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἐστι τῇ ψυχῇ· καθ' ὑποκειμένου δὲ λέ-
γεται τῆς γραμματικῆς· τὰ δὲ οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν·
οὔτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται· οἷον ὁ τὶς ἄνθρωπος καὶ
ὁ τὶς βοῦς· οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων. οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ
οὔτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται· ἁπλῶς δὲ τὰ ἄτο-
μα, καὶ ἓν ἀριθμῷ, κατ' οὐδενὸς ὑποκειμένου λέγε-
ται· ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ἔνια οὐδὲν κωλύει εἶναι· ἡ
γὰρ τὶς γραμματική. ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἐστι· καθ' ὑ-
ποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται :· Ὅταν ἕτερον — κεφ. γ'.
καθ' ἑτέρου κατηγορῆται ὡς καθ' ὑποκειμένου, ὅσα κατὰ
τοῦ κατηγορουμένου λέγεται. τοσαῦτα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκει-
μένου ῥηθήσεται· οἷον ὁ ἄνθρωπος κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγο-
ρεῖται· τὸ δὲ ζῷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου κατηγορεῖται· οὐ-
κοῦν καὶ κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τὸ ζῷον κατηγορηθήσε-
ται· ὁ γὰρ τὶς ἄνθρωπος. καὶ ἄνθρωπός ἐστι καὶ ζῷον :· Τῶν — κεφ. δ'.
ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων. ἕτερα
τῷ εἴδει καὶ αἱ διαφοραί· οἷον ζῴου καὶ ἐπιστήμης· ζῴου
μὲν γὰρ διαφοραὶ τό τε πεζὸν καὶ τὸ πτηνόν. καὶ τὸ δίπουν·
καὶ τὸ ἔνυδρον· ἐπιστήμης δὲ οὐδεμία τούτων· οὐ γὰρ δια-
φέρει ἐπιστήμη ἐπιστήμης τῷ δίπουν εἶναι :· Τῶν δὲ ὑπ' ἀλ-
λήλα γενῶν οὐδὲν κωλύει τὰς αὐτὰς διαφορὰς εἶναι. εἰ καὶ
μὴ πάσας· τὰ γὰρ ἐπάνω τῶν ὑπ' αὐτὰ γενῶν κατηγορεῖται·
ὥστε ὅσαι τοῦ κατηγορουμένου διαφοραί εἰσι. τοσαῦται καὶ
τοῦ ὑποκειμένου ἔσονται· :· Τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν
λεγομένων. ἕκαστον ἤτοι οὐσίαν σημαίνει. ἢ ποσὸν. ἢ ποιὸν.
ἢ πρός τι. ἢ πού. ἢ ποτέ. ἢ κεῖσθαι. ἢ ἔχειν. ἢ ποιεῖν.
ἢ πάσχειν ·· ἔστι μὲν οὖν οὐσία, ὡς τύπῳ εἰπεῖν. οἷον.
ἄνθρωπος. ἵππος ·· ποσὸν δὲ. οἷον. δίπηχυ. τρίπηχυ ··

ὡς τύπῳ εἰπεῖν·
· οὐσία ·
· ποσόν ·

ποιὸν δὲ· οἷον λευκόν· γραμματικόν·· πρός τι δὲ· ·ποιόν·
οἷον· διπλάσιον· ἥμισυ·· ποῦ δὲ· οἷον· ἐν ἀγορᾷ· ·πρός τι·
ἐν λυκείῳ·· ποτὲ δὲ· οἷον· χθὲς· πέρυσι· κεῖσθαι δὲ· ·ποῦ·
οἷον ἀνάκειται· κάθηται·· ἔχειν δὲ· οἷον· ὑποδέδε- ·ποτέ·
ται· ὥπλισται·· ποιεῖν δὲ οἷον· καίειν· τέμνειν: ·κεῖσθαι·
πάσχειν δὲ· οἷον· καίεσθαι· τέμνεσθαι·· ἕκαστον δὲ ·ἔχειν·
τῶν εἰρημένων αὐτὸ μὲν καθ' αὑτὸ ἐν οὐδεμιᾷ ·ποιεῖν·
καταφάσει ἢ ἀποφάσει λέγεται· τῇ δὲ πρὸς ·πάσχειν·
ἄλληλα τούτων συμπλοκῇ κατάφασις ἢ
ἀπόφασις γίνεται· ἅπασα γὰρ κατάφασις
ἢ ἀπόφασις δοκεῖ ἤτοι ἀληθὴς ἢ ψευδὴς εἶναι·
τῶν δὲ κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων
οὐδὲν οὔτε ἀληθὲς οὔτε ψεῦδος· οἷον· ἄνθρωπος· λευκόν·
τρέχει· νικᾷ· :: Οὐσία δέ ἐστιν ἡ κυριώ- ·περὶ οὐσίας·
τατά τε καὶ πρώτως καὶ μάλιστα λεγομένη· ἣ
μήτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται· μήτε ἐν ὑπο-
κειμένῳ τινί ἐστιν· οἷον· ὁ τὶς ἄνθρωπος· ἐν εἴδει μὲν
ἢ ὁ τὶς ἵππος· δεύτεραι δὲ οὐσίαι λέγονται· ἐν οἷς εἴδεσιν αἱ πρώτως λεγόμεναι οὐσίαι ὑπάρχουσι· ταῦτά τε καὶ τὰ τῶν εἰδῶν γένη· οἷον ὁ τὶς ἄνθρωπος.
ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ· γένος δὲ τοῦ εἴδους ἐστὶ τὸ ζῷον·
δεύτεραι οὖν αὗται οὐσίαι λέγονται· οἷον ὅ τε ἄνθρωπος
καὶ τὸ ζῷον·· φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι
τῶν καθ' ὑποκειμένου λεγομένων ἀναγκαῖον καὶ τοὔνομα
καὶ τὸν λόγον κατηγορεῖσθαι τοῦ ὑποκειμένου·
οἷον ὁ ἄνθρωπος καθ' ὑποκειμένου λέγεται τοῦ τινὸς
ἀνθρώπου· καὶ κατηγορεῖταί γε τοὔνομα· τὸν γὰρ ἄνθρωπον
κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγορήσεις· καὶ ὁ λόγος
δὲ τοῦ ἀνθρώπου κατηγορηθήσεται κατὰ τοῦ τινὸς
ἀνθρώπου· ὁ γὰρ τὶς ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπός ἐστι καὶ ζῷον·
ὥστε καὶ τοὔνομα καὶ ὁ λόγος κατὰ τοῦ ὑποκει-
μένου κατηγορηθήσεται· τῶν δὲ ἐν ὑποκειμένῳ

ὄντων. ἐπὶ μὲν τῶν πλείστων οὔτε τοὔνομα, οὔτε ὁ
λόγος κατηγορεῖται τοῦ ὑποκειμένου· ἐπ' ἐνίων
δὲ τοὔνομα μὲν οὐδὲν κωλύει κατηγορεῖσθαι τοῦ ὑπο-
κειμένου, τὸν δὲ λόγον ἀδύνατον· οἷον τὸ λευκὸν ἐν
ὑποκειμένῳ ὂν τῷ σώματι, κατηγορεῖται τοῦ ὑποκει-
μένου· λευκὸν γὰρ σῶμα λέγεται· ὁ λόγος δὲ ὁ τοῦ λευκοῦ
οὐδέποτε κατὰ τοῦ σώματος κατηγορηθήσεται. Τὰ
δὲ ἄλλα πάντα ἤτοι καθ' ὑποκειμένων λέγεται τῶν
πρώτων οὐσιῶν, ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστί.
τοῦτο δὲ φανερὸν ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα πρεχει-
ριζομένων· οἷον τὸ ζῷον κατηγορεῖται κατὰ τοῦ
ἀνθρώπου· οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγο-
ρηθήσεται τὸ ζῷον· εἰ γὰρ κατὰ μηδενὸς τῶν τινῶν
ἀνθρώπων, οὐδὲ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ὅλως· πάλιν τὸ χρῶ-
μα ἐν σώματι· οὐκοῦν καὶ ἐν τινὶ σώματι· εἰ γὰρ μὴ ἐν
τινὶ τῶν καθ' ἕκαστα, οὐδὲ ἐν σώματι ὅλως· ὥστε
τὰ ἄλλα πάντα, ἤτοι καθ' ὑποκειμένων τῶν πρώτων
οὐσιῶν λέγεται, ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστίν. ὥστε
μὴ οὐσῶν τῶν πρώτων οὐσιῶν, ἀδύνατον τῶν ἄλλων
τι εἶναι. Τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν μᾶλλον οὐσία
τὸ εἶδος τοῦ γένους· ἔγγιον γάρ τῆς πρώτης ἐστὶν
οὐσίας. ἐὰν γάρ ἀποδιδῷ τις τὴν πρώτην οὐσίαν
τί ἐστι, γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον ἀποδώσει
τὸ εἶδος ἀποδιδοὺς ἢ τὸ γένος· οἷον τὸν τινὰ ἄνθρωπον
γνωριμώτερον ἂν ἀποδοίη ἄνθρωπον ἀποδιδούς,
ἢ ζῷον· τὸ μὲν γὰρ ἴδιον μᾶλλον τοῦ τινὸς ἀνθρώπου·
τὸ δὲ κοινότερον· καὶ τὸ τί δένδρον ἀποδιδούς,
γνωριμώτερον ἂν ἀποδοίη δένδρον ἢ φυτόν·
Ἔτι δὲ αἱ πρῶται οὐσίαι διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν

ὑποκεῖσθαι, καὶ πάντα τὰ ἄλλα κατὰ ταύτων κατηγο
ρεῖσθαι, ἢ ἐν αὐταῖς εἶναι, διὰ τοῦτο καὶ οὐσίαι μάλιστα
πρῶται λέγονται. ὡς δέ γε αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ ἄλλα
πάντα ἔχουσιν, οὕτω καὶ τὸ εἶδος πρὸς τὸ γένος ἔχει·
ὑπόκειται γὰρ τὸ εἶδος τῷ γένει· τὰ μὲν γὰρ γένη κατὰ
τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται· τὰ δὲ εἴδη κατὰ τῶν γενῶν οὐκ
ἀντιστρέφει· ὥστε καὶ ἐκ τούτων τὸ εἶδος τοῦ γένους
μᾶλλον οὐσία. αὐτῶν δὲ τῶν εἰδῶν ὅσα μή ἐστι γένη,
οὐδὲν μᾶλλον ἕτερον ἑτέρου οὐσία ἐστίν· οὐδὲν γὰρ οἰκει
ότερον ἀποδώσεις κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου ἄνθρωπον ἀπο
διδοὺς ἢ κατὰ τοῦ τινὸς ἵππου ἵππον· ὡσαύτως δὲ καὶ
τῶν πρώτων οὐσιῶν οὐδὲν μᾶλλον ἕτερον ἑτέρου
οὐσία· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ὁ τὶς ἄνθρωπος οὐσία ἢ ὁ τὶς
βοῦς. Εἰκότως δὲ μετὰ τὰς πρώτας οὐσίας
μόνα τῶν ἄλλων τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη δεύτεραι οὐσίαι
λέγονται· μόνα γὰρ δηλοῖ τὴν πρώτην οὐσίαν
τῶν κατηγορουμένων· τὸν γὰρ τινὰ ἄνθρωπον ἐὰν
ἀποδιδῷ τις τί ἐστι, τὸ μὲν εἶδος ἢ τὸ γένος ἀπο
διδοὺς οἰκείως ἀποδώσει· καὶ γνωριμώτερον ποι
ήσει ἄνθρωπον ἢ ζῷον ἀποδιδούς· τῶν δ' ἄλλων ὅ τι ἂν
ἀποδιδῷ τις, ἀλλοτρίως ἔσται ἀποδεδωκώς·
οἷον. τὸ λευκὸν ἢ τρέχει ἢ ὁτιοῦν τῶν τοιούτων
ἀποδιδούς· ὥστε εἰκότως ταῦτα μόνα τῶν ἄλλων
οὐσίαι λέγονται. Ἔτι αἱ πρῶται οὐσίαι διὰ τὸ τοῖς
ἄλλοις ἅπασιν ὑποκεῖσθαι, κυριώτατα οὐσίαι λέγον
ται· ὡς δέ γε αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ ἄλλα πάντα
ἔχουσιν, οὕτω καὶ τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη τῶν πρώτων
οὐσιῶν πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ἔχει· κατὰ τούτων
γὰρ τὰ λοιπὰ πάντα κατηγορεῖται· τὸν γὰρ τινὰ

ἄνθρωπον ὁρᾷς γραμματικόν· οὐκοῦν καὶ ἄνθρωπον καὶ
ζῷον γραμματικὸν ὁρᾷς· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων. κοινὸν δὲ κατὰ πάσης οὐσίας τὸ μὴ ἐν
ὑποκειμένῳ εἶναι· ἡ μὲν γὰρ πρώτη οὐσία οὔτε
καθ' ὑποκειμένου λέγεται, οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστί· τῶν
δὲ δευτέρων οὐσιῶν, φανερὸν μὲν καὶ οὕτως ὅτι
οὐδεμία ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ· ὁ γὰρ ἄνθρωπος καθ' ὑπο-
κειμένου τοῦ τινὸς ἀνθρώπου λέγεται· ἐν ὑποκειμένῳ δὲ
οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ ἐν τῷ τινὶ ἀνθρώπῳ ὁ ἄνθρωπός ἐστιν· ὡ-
σαύτως δὲ καὶ τὸ ζῷον καθ' ὑποκειμένου μὲν λέ-
γεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου· οὐκ ἔστι δὲ τὸ ζῷον ἐν τῷ τινὶ ἀνθρώπῳ. ἔτι δὲ καὶ
τῶν ἐν ὑποκειμένῳ ὄντων, τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν
κωλύει κατηγορεῖσθαί ποτε τοῦ ὑποκειμένου. τὸν δὲ
λόγον ἀδύνατον· τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν κα-
τηγορεῖται ὁ λόγος κατὰ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοὔνομα·
τὸν γὰρ τοῦ ἀνθρώπου λόγον κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου
κατηγορήσεις· καὶ τὸν τοῦ ζῴου ὡσαύτως· ὥστε
οὐκ ἂν εἴη ἡ οὐσία τῶν ἐν ὑποκειμένῳ· οὐκ ἴδιον δὲ
τοῦτο οὐσίας· ἀλλὰ καὶ ἡ διαφορὰ τῶν μὴ ἐν
ὑποκειμένῳ ἐστί· τὸ γὰρ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν καθ' ὑπο-
κειμένου μὲν λέγεται τοῦ ἀνθρώπου· ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐκ ἔστιν·
οὐ γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶ τὸ δίπουν ἢ τὸ πεζόν· καὶ ὁ
λόγος δὲ κατηγορεῖται ὁ τῆς διαφορᾶς καθ' οὗ ἂν
λέγηται ἡ διαφορά· οἷον εἰ τὸ πεζὸν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου
λέγεται, καὶ ὁ λόγος ὁ τοῦ πεζοῦ κατηγορηθή-
σεται τοῦ ἀνθρώπου· πεζὸν γάρ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος. μὴ
ταραττέτω δὲ ἡμᾶς τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν
ὡς ἐν ὑποκειμένοις ὄντα τοῖς ὅλοις, μή ποτε ἀνα-
γκασθῶμεν οὐκ οὐσίας αὐτὰ φάσκειν εἶναι·

οὐ γὰρ οὕτω τὰ ἐν ὑποκειμένῳ ἐλέγετο, ὡς μέρη ἐνυπάρχοντα ἔν τινι. ὑπάρχει δὲ ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς διαφοραῖς τὸ πάντα τὰ ἀπ' αὐτῶν συνωνύμως λέγεσθαι· πᾶσαι γὰρ αἱ ἀπὸ τούτων κατηγορίαι ἤτοι κατὰ τῶν ἀτόμων κατηγοροῦνται, ἢ κατὰ τῶν εἰδῶν· ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς πρώτης οὐσίας οὐδεμία ἐστὶ κατηγορία· κατ' οὐδενὸς γὰρ ὑποκειμένου λέγεται· τῶν δὲ δευτέρων, τὸ μὲν εἶδος κατὰ τοῦ ἀτόμου κατηγορεῖται· τὸ δὲ γένος καὶ κατὰ τοῦ εἴδους καὶ κατὰ τοῦ ἀτόμου κατηγορεῖται· ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ διαφοραὶ κατὰ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν ἀτόμων κατηγοροῦνται· καὶ τὸν λόγον δὲ ἐπιδέχονται αἱ πρῶται οὐσίαι τὸν τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν· καὶ τὸ εἶδος δὲ τὸν τοῦ γένους· ὅσα γὰρ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου λέγεται, τοσαῦτα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ῥηθήσεται· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν τῶν διαφορῶν λόγον ἐπιδέχονται τὰ εἴδη καὶ τὰ ἄτομα· συνώνυμα δὲ ἦν, ὧν καὶ τοὔνομα καὶ ὁ λόγος ὁ αὐτός· ὥστε πάντα τὰ ἀπὸ τῶν οὐσιῶν καὶ τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν συνωνύμως λέγονται. πᾶσα δὲ οὐσία δοκεῖ τόδε τι σημαίνειν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν πρώτων οὐσιῶν ἀναμφισβήτητον καὶ ἀληθές ἐστιν, ὅτι τόδε τι σημαίνει· ἄτομον γὰρ τὸ δηλούμενόν ἐστι καὶ ἓν ἀριθμῷ· ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων οὐσιῶν φαίνεται μὲν ὁμοίως τῷ σχήματι τῆς προσηγορίας τόδε τι σημαίνειν, ὅταν εἴπῃ ἄνθρωπον ἢ ζῷον· οὐ μὴν ἀληθές γε· ἀλλὰ μᾶλλον ποιόν τι σημαίνει· οὐ γὰρ ἕν ἐστι τὸ ὑποκείμενον ὥσπερ ἡ πρώτη οὐσία· ἀλλὰ κατὰ πολλῶν ὁ ἄνθρωπος λέγεται καὶ τὸ ζῷον· οὐχ ἁπλῶς δὲ σημαίνει ποιόν τι, οἷον λευκόν· οὐδὲν γὰρ ἄλλο σημαίνει τὸ λευκὸν ἀλλ' ἢ ποιόν· τὸ δὲ εἶδος καὶ τὸ γένος

περὶ οὐσίαν τὸ ποιὸν ἀφορίζει· ποιὰν γάρ τινα οὐσίαν
σημαίνει· ἐπὶ πλέον δὲ τῷ γένει ἢ τῷ εἴδει τὸν ἀφορι-
σμὸν ποιεῖται· ὁ γὰρ ζῷον εἰπὼν, ἐπὶ πλέον περι-
λαμβάνει ἢ ὁ τὸν ἄνθρωπον· ὑπάρχει δὲ ταῖς οὐσίαις
καὶ τὸ μηδὲν αὐταῖς ἐναντίον εἶναι· τῇ γὰρ πρώτῃ
οὐσίᾳ τί ἂν εἴη ἐναντίον· οἷον τῷ τινὶ ἀνθρώπῳ ἢ
τῷ τινὶ ζῴῳ τί ἂν εἴη ἐναντίον· οὐδὲν γάρ ἐστιν
ἐναντίον· οὐδέ γε τῷ ἀνθρώπῳ ἢ τῷ ζῴῳ· οὐκ ἴδιον δὲ
τοῦτο οὐσίας· ἀλλὰ καὶ ἐπ᾽ ἄλλων πολλῶν· οἷον ἐπὶ
τοῦ ποσοῦ· τῷ γὰρ διπήχει ἢ τριπήχει οὐδέν ἐστιν
ἐναντίον· οὐδὲ τοῖς δέκα· οὐδὲ τῶν τοιούτων
οὐδενί· εἰ μή τις τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ φαίη ἐναντίον εἶναι·
ἢ τὸ μέγα τῷ μικρῷ· τῶν δὲ ἀφωρισμένων ποσῶν οὐδὲν
οὐδενὶ ἐναντίον ἐστίν· δοκεῖ δὲ ἡ οὐσία μὴ
ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον· λέγω δὲ οὐχ ὅτι
οὐσία οὐσίας οὐκ ἔστι μᾶλλον καὶ ἧττον οὐσία· τοῦτο
μὲν γὰρ εἴρηται ὅτι ἐστίν· ἀλλ᾽ ὅτι ἑκάστη οὐσία τοῦθ᾽ ὅπερ
ἐστίν, οὐ λέγεται μᾶλλον καὶ ἧττον· οἷον εἰ ἔστιν
ἄνθρωπος ἡ οὐσία αὕτη, οὐκ ἔσται μᾶλλον καὶ ἧττον ἄνθρωπος·
οὔτε αὐτὸς ἑαυτοῦ· οὔτε ἕτερος ἑτέρου·
οὐ γάρ ἐστιν ἕτερος ἑτέρου μᾶλλον ἄνθρωπος· ὥσπερ
τὸ λευκὸν μᾶλλον ἕτερον ἑτέρου λευκόν· ἢ καλὸν
ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον καλὸν καὶ ἧττον λέγεται·
καὶ αὐτὸ δὲ ἑαυτοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται· οἷον τὸ
γὰρ ἄνθρωπος μᾶλλον νῦν ἢ πρότερον ἄνθρωπος λέγεται·
οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ὅσα ἐστὶν οὐσία· ὥστε
οὐκ ἂν ἐπιδέχοιτο ἡ οὐσία τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον·
μάλιστα δὲ ἴδιον τῆς οὐσίας δοκεῖ εἶναι, τὸ
ταὐτὸν καὶ ἓν ἀριθμῷ ὂν τῶν ἐναντίων εἶναι

σίας, τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι αὐτὴν τὲ μᾶλλον καὶ ἧττον
καὶ γὰρ καὶ τὸ ποσὸν οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον·

σῶμα λευκὸν ὂν
μᾶλλον λευκὸν λέγεται
νῦν ἢ πρότερον·
καὶ θερμὸν ὂν μᾶλλον
θερμὸν καὶ ἧττον
λέγεται· ἡ δὲ οὐσία οὐ
μᾶλλον καὶ ἧττον λέ-
γεται· οὐδὲ

ἔτι δὲ
οὐδὲ
τοῦτο
ἴδιον
τῆς οὐ-

δεκτικόν. οἷον ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων οὐκ ἂν ἔχοι
τις τὸ τοιοῦτο προενεγκεῖν, ὅσα μή εἰσιν οὐσίαι,
ὃ ἓν ἀριθμῷ ὂν τῶν ἐναντίων δεκτικόν ἐστιν·
οἷον τὸ χρῶμα, ὅ ἐστιν ἓν καὶ ταὐτὸν τῷ ἀ-
ριθμῷ, οὐκ ἔσται λευκὸν καὶ μέλαν· οὐδὲ
ἡ αὐτὴ πρᾶξις καὶ μία τῷ ἀριθμῷ οὐκ ἔσται
φαύλη καὶ σπουδαία· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων ὅσα μή εἰσιν οὐσίαι. ἡ δέ γε οὐσία ἓν
καὶ ταὐτὸν τῷ ἀριθμῷ ὂν δεκτικὸν τῶν ἐναν-
τίων ἐστίν· οἷον ὁ τὶς ἄνθρωπος εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὤν,
ὁτὲ μὲν λευκός, ὁτὲ δὲ μέλας γίνεται, καὶ θερμὸς
καὶ ψυχρός, καὶ φαῦλος καὶ σπουδαῖος. ἐπὶ
δὲ τῶν ἄλλων οὐδενὸς φαίνεται τὸ τοιοῦτον·
εἰ μή τις ἐνίσταιτο, τὸν λόγον καὶ τὴν δόξαν
τῶν ἐναντίων φάσκων εἶναι δεκτικά· ὁ γὰρ
αὐτὸς λόγος ἀληθὴς καὶ ψευδὴς εἶναι δοκεῖ· οἷον
εἰ ἀληθὴς ὁ λόγος τὸ καθῆσθαί τινα, ἀνα-
στάντος αὐτοῦ, ὁ αὐτὸς οὗτος λόγος ψευ-
δὴς ἔσται· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς δόξης·
εἰ γάρ τις ἀληθῶς δοξάζει τὸ καθῆσθαί τινα,
ἀναστάντος αὐτοῦ ψευδῶς δοξάσει τὴν αὐτὴν
περὶ αὐτοῦ ἔχων δόξαν· εἰ δή τις καὶ τοῦτο
παραδέχοιτο, ἀλλὰ τῷ γε τρόπῳ διαφέρει· τὰ
μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν οὐσιῶν αὐτὰ μεταβάλλοντα δε-
κτικὰ τῶν ἐναντίων ἐστί· ψυχρὸν γὰρ ἐκ θερμοῦ
γινόμενον μετέβαλλεν· ἀλλοιοῦται γάρ· καὶ μέλαν
ἐκ λευκοῦ· καὶ σπουδαῖον ἐκ φαύλου·
ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον αὐτὸ
μεταβολὴν δεχόμενον τῶν ἐναντίων ἐστὶ δεκτικόν·

ὁ δὲ λόγος καὶ ἡ δόξα αὐτὰ μὲν ἀκίνητα πάν-
τῃ πάντως διαμένει· τοῦ δὲ πράγματος κινου-
μένου, τὸ ἐναντίον περὶ αὐτὰ γίνεται· ὁ μὲν γὰρ
λόγος διαμένει ὁ αὐτὸς τοῦ καθῆσθαί τινα·
τοῦ δὲ πράγματος κινηθέντος, ὁτὲ μὲν ἀληθὴς
ὁτὲ δὲ ψευδὴς γίνεται· ὡσαύτως δὲ καὶ
ἐπὶ τῆς δόξης· ὥστε τῷ γε τρόπῳ ἴδιον ἂν
εἴη τῆς οὐσίας, τὸ κατὰ τὴν ἑαυτῆς μεταβο-
λὴν δεκτικὴν τῶν ἐναντίων εἶναι· εἰ καί τις
ταῦτα παραδέξοιτο, τὴν δόξαν καὶ τὸν λόγον
φάσκων δεκτικὰ τῶν ἐναντίων εἶναι· οὐκ ἔστι
δὲ ἀληθὲς τοῦτο· ὁ γὰρ λόγος καὶ ἡ δόξα
οὐ τῷ αὐτὰ δέχεσθαί τι δεκτικὰ τῶν ἐναν-
τίων λέγονται· ἀλλὰ τῷ περὶ ἕτερόν τι τὸ
πάθος γεγενῆσθαι· τῷ γὰρ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἢ
μὴ εἶναι, τούτῳ καὶ ὁ λόγος ἀληθὴς ἢ ψευδὴς
λέγεται· οὐ τῷ αὐτὰ δεκτικὰ εἶναι τῶν ἐναν-
τίων· ἁπλῶς γὰρ ὑπ' οὐδενὸς οὔτε ὁ λόγος
κινεῖται οὔτε ἡ δόξα· ὥστε οὐκ ἂν εἴη δεκτι-
κὰ τῶν ἐναντίων, μηδενὸς ἐν αὐτοῖς ἐναν-
τίου γινομένου πάθους· ἡ δέ γε οὐσία τῷ αὐτὴν
τὰ ἐναντία δέχεσθαι, τούτῳ δεκτικὴ τῶν ἐ-
ναντίων εἶναι λέγεται· νόσον γὰρ καὶ ὑγίειαν
ἐπιδέχεται· καὶ λευκότητα καὶ μελανίαν·
καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων αὐτὴ δεχομένη, τῶν
ἐναντίων εἶναι δεκτικὴ λέγεται· ὥστε ἴδιον
οὐσίας ἂν εἴη, τὸ ταὐτὸν καὶ ἓν ἀριθμῷ
ὄν, κατὰ τὴν ἑαυτῆς μεταβολὴν δεκτικὴν εἶναι
τῶν ἐναντίων· περὶ μὲν οὐσίας τοσαῦτα

ἀρήσθω. Τοῦ δὲ ποσοῦ τὸ μέν ἐστι διωρισμένον, περὶ ποσοῦ.
τὸ δὲ συνεχές· καὶ τὸ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων πρὸς
ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων συνέστηκε· τὸ δὲ
οὐκ ἐξ ἐχόντων θέσιν. ἔστι δὲ διωρισμένον μὲν, οἷον
ἀριθμὸς καὶ λόγος· συνεχὲς δὲ, γραμμή, ἐπι-
φάνεια, σῶμα· ἔτι δὲ παρὰ ταῦτα, τόπος καὶ
χρόνος. τῶν μὲν γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ μορίων οὐδείς
ἐστι κοινὸς ὅρος, πρὸς ὃν συνάπτει τὰ μόρια αὐτοῦ·
οἷον τὰ πέντε εἰ ἔστι τῶν δέκα μόριον, πρὸς οὐδένα
κοινὸν ὅρον συνάπτει τὰ πέντε καὶ τὰ πέντε, ἀλλ'
διώρισται· καὶ τὰ τρία γε καὶ τὰ ἑπτὰ πρὸς οὐδένα
κοινὸν ὅρον συνάπτει· οὐδ' ὅλως ἔχοις ἂν ἐπ' ἀ-
ριθμοῦ λαβεῖν κοινὸν ὅρον τῶν μορίων· ἀλλ'
ἀεὶ διώρισται· ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν διωρισμένων.
ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ λόγος τῶν διωρισμένων· ὅτι μὲν γὰρ
ποσόν ἐστιν ὁ λόγος, φανερόν· καταμετρεῖται γὰρ συλ-
λαβῇ μακρᾷ τε καὶ βραχείᾳ· λέγω δὲ αὐτὸν τὸν μετὰ
φωνῆς λόγον γινόμενον. πρὸς οὐδένα γὰρ αὐτοῦ κοινὸν ὅρον
τὰ μόρια συνάπτει· οὐ γάρ ἐστι κοινὸς ὅρος πρὸς
ὃν αἱ συλλαβαὶ συνάπτουσιν· ἀλλ' ἑκάστη διώρισται
αὐτὴ καθ' αὑτήν. ἡ δὲ γραμμὴ συνεχές· ἔστι γὰρ
λαβεῖν κοινὸν ὅρον, πρὸς ὃν τὰ μόρια συνάπτει αὐτῆς,
στιγμήν· καὶ τῆς ἐπιφανείας, γραμμήν· τὰ γὰρ τοῦ
ἐπιπέδου μόρια πρός τινα κοινὸν ὅρον συνά-
πτει· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος ἔχοις ἂν
λαβεῖν κοινὸν ὅρον, γραμμὴν ἢ ἐπιφάνειαν,
πρὸς ἃ τὰ τοῦ σώματος μόρια συνάπτει. ἔστι δὲ καὶ
ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῶν τοιούτων. ὁ γὰρ νῦν χρόνος
συνάπτει πρός τε τὸν παρεληλυθότα καὶ τὸν

μήνονται· πάλιν ὁ τόπος τῶν συνεχῶν ἐστι· τόπον
γάρ τινα τὰ τοῦ σώματος μόρια κατέχει· ἃ πρός τινα
κοινὸν ὅρον συνάπτει· οὐκοῦν καὶ τὰ τοῦ τόπου μό-
ρια, ἃ κατέχει ἕκαστον τῶν τοῦ σώματος μορίων,
πρὸς τὸν αὐτὸν ὅρον συνάπτει, πρὸς ὃν καὶ τὰ τοῦ
σώματος μόρια· ὥστε συνεχὴς ἂν εἴη καὶ ὁ τόπος·
πρὸς ἕνα γὰρ κοινὸν ὅρον τὰ τοῦ σώματος μόρια
συνάπτει. ἔτι τὰ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων πρὸς
ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων συνέστηκε· τὰ δὲ οὐκ ἐξ
ἐχόντων θέσιν· οἷον τὰ μὲν τῆς γραμμῆς μόρια
θέσιν ἔχει πρὸς ἄλληλα· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν κεῖταί
που· καὶ ἔχοις ἂν διαλαβεῖν καὶ ἀποδοῦναι· οὗ
ἕκαστον κεῖται ἐν τῷ ἐπιπέδῳ· καὶ πρὸς ποῖον
μόριον τῶν λοιπῶν συνάπτει· ὡσαύτως δὲ καὶ
τὰ τοῦ ἐπιπέδου μόρια θέσιν ἔχει τινά· ὁμοί-
ως γὰρ ἂν ἀποδοθείη οὗ ἕκαστον κεῖται· καὶ ποῖα συνά-
πτει πρὸς ἄλληλα· καὶ τὰ τοῦ στερεοῦ δὲ ὡσαύτως·
καὶ τὰ τοῦ τόπου· ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ἂν ἔχοι
τις ἐπιβλέψαι, ὡς τὰ μόρια αὐτοῦ θέσιν τινὰ ἔχει πρὸς
ἄλληλα, ἢ κεῖταί που· ἢ ποῖά γε πρὸς ἄλληλα συνά-
πτει τῶν μορίων· οὐδὲ τὰ τοῦ χρόνου· ὑπομένει
γὰρ οὐδὲν τῶν τοῦ χρόνου μορίων· ὃ δὲ μή ἐστιν
ὑπομένον, πῶς ἂν τοῦτο θέσιν τινὰ ἔχοι· ἀλλὰ μᾶλ-
λον τάξιν τινὰ εἴποις ἂν ἔχειν, τὸ μὲν πρότερον
εἶναι τοῦ χρόνου, τὸ δὲ ὕστερον· καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ
δὲ ὡσαύτως, τὸ πρότερον ἀριθμεῖσθαι τὸ ἓν τῶν
δύο, καὶ τὰ δύο τῶν τριῶν· οὕτω τάξιν ἄν τινα ἔχοι·
θέσιν δὲ οὐ πάνυ λάβοις ἄν· καὶ ὁ λόγος δὲ ὡσαύτως·
οὐδὲν γὰρ ὑπομένει τῶν μορίων αὐτοῦ· ἀλλ' εἴρηταί τε·

καὶ ἔτι οὐκ ἔστι τοῦτο λαβεῖν· ὥστε οὐκ ἂν εἴη
θέσις τῶν μορίων αὐτοῦ· ἅτε μηδὲν ὑπομένει-
ν. τὰ μὲν οὖν ἐκ θέσιν ἐχόντων συνέστηκε τῶν μορίων·
τὰ δὲ οὐκ ἐχόντων θέσιν. κυρίως δὲ ποσὰ ταῦτα μό-
να λέγεται τὰ εἰρημένα. τὰ δὲ ἄλλα πάντα κατὰ συμβεβηκός·
εἰς ταῦτα γὰρ βλέποντες, καὶ τἆλλα ποσὰ λέ-
γομεν. οἷον πολὺ τὸ λευκὸν λέγεται, τῷ τὴν ἐπι-
φάνειαν πολλὴν εἶναι· καὶ ἡ πρᾶξις μακρά, τῷ γε
τὸν χρόνον πολὺν εἶναι· καὶ ἡ κίνησις πολλή· οὐ
γὰρ καθ' αὑτὸ ἕκαστον τούτων ποσὸν λέγεται· οἷον
ἐὰν ἀποδιδῷ τις ὁπόση τις ἡ πρᾶξίς ἐστι, τῷ
χρόνῳ ὁριεῖ, ἐνιαυσιαίαν εἶναι, ἢ οὕτω πως ἀπο-
διδούς· καὶ τὸ λευκὸν ποσόν τι ἀποδιδούς,
τῇ ἐπιφανείᾳ ὁριεῖ· ὅση γὰρ ἂν ἡ ἐπιφάνεια
ᾖ, τοσοῦτον καὶ τὸ λευκὸν φήσει εἶναι· ὥστε
μόνα κυρίως καὶ καθ' αὑτὰ ποσὰ λέγεται τὰ εἰρημένα·
τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν καθ' αὑτό, ἀλλὰ κατὰ συμβε-
βηκός. ἔτι τῷ ποσῷ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον·
ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀφωρισμένων φανερὸν ὅτι οὐδέν ἐστιν
ἐναντίον· οἷον τῷ διπήχει ἢ τῷ τριπήχει ἢ τῇ
ἐπιφανείᾳ, ἢ τῶν τοιούτων τινί· οὐδὲν γάρ ἐστιν
αὐτῶν ἐναντίον· εἰ μὴ τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ φαίη
τις ἐναντίον, ἢ τὸ μέγα τῷ μικρῷ· τούτων δὲ οὐ-
δέν ἐστι ποσόν, ἀλλὰ τῶν πρός τι· οὐδὲν γὰρ αὐτὸ
καθ' αὑτὸ μέγα λέγεται ἢ μικρόν, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον
ἀναφέρεται· οἷον ὄρος μὲν μικρὸν λέγεται, κέγχρος
δὲ μεγάλη· τῷ τὴν μὲν τῶν ὁμογενῶν μείζονα
εἶναι, τὸ δὲ ἔλαττον τῶν ὁμογενῶν· οὐκοῦν
πρὸς ἕτερον ἡ ἀναφορά· εἰ γὰρ καθ' αὑτό

μικρὸν ἢ μέγα ἐλέγετο, οὐκ ἄν ποτε τὸ μὲν ὄρος
μικρὸν ἐλέγετο. ἡ δὲ κέγχρος μεγάλη. πάλιν ἐν
μὲν τῇ κώμῃ φαμὲν πολλοὺς ἀνθρώπους εἶναι. ἐν ἀθή
ναις δὲ ὀλίγους πολλαπλασίους αὐτῶν ὄντας. καὶ
ἐν μὲν τῇ οἰκίᾳ πολλούς. ἐν δὲ τῷ θεάτρῳ ὀλίγους
πολλαπλασίους ὄντας. ἔτι τὸ μὲν δίπηχυ ἢ τρί
πηχυ ἕκαστον τῶν τοιούτων ποσὸν σημαίνει. τὸ δὲ
μέγα ἢ μικρὸν οὐ σημαίνει ποσόν, ἀλλὰ μᾶλλον πρός τι.
πρὸς ἕτερον γὰρ θεωρεῖται τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν.
ὥστε φανερὸν ὅτι ταῦτα τῶν πρός τι ἐστίν. ἔτι
δὲ ἐάν τε τιθῇ τις αὐτὰ ποσὰ εἶναι, ἐάν τε
μὴ τιθῇ, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἐναντίον οὐδέν. ὃ
γὰρ μή ἐστιν αὐτὸ καθ' αὑτὸ λαβεῖν, ἀλλὰ πρὸς
ἕτερον ἀναφέρεται, πῶς ἂν φαίη τις τούτῳ
τι ἐναντίον. ἔτι δὲ εἰ ἔσται τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν
ἐναντία, συμβήσεται τὸ αὐτὸ ἅμα τἀναν
τία ἐπιδέχεσθαι, καὶ αὐτὰ αὑτοῖς ἐναντία
εἶναι. συμβαίνει γάρ ποτε ἅμα τὸ αὐτὸ μέγα καὶ
μικρὸν εἶναι. ἔστι γὰρ πρὸς μὲν τοῦτο μικρόν. πρὸς
ἕτερον δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο μέγα. ὥστε τὸ αὐτὸ καὶ
μικρὸν καὶ μέγα κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον εἶναι
συμβαίνει. ὥστε ἅμα τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι.
ἀλλ' οὐδὲν δοκεῖ ἅμα τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι.
οἷον ἐπὶ τῆς οὐσίας. δεκτικὴ μὲν τῶν ἐναντίων
δοκεῖ εἶναι. ἀλλ' οὐδεὶς ἅμα νοσεῖ καὶ ὑγιαίνει.
ἀλλ' οὐδὲ λευκὸν καὶ μέλαν ἐστὶν ἅμα. ἀλλ' οὐδὲ
τῶν ἄλλων οὐδέν ἐστιν. ὃ ἅμα τὰ ἐναντία
ἐπιδέχεται. καὶ αὐτὰ δὲ ἑαυτοῖς συμβαίνει
ἐναντία εἶναι. εἰ γάρ ἐστι τὸ μέγα τῷ μικρῷ

ἐναντίον. τὸ δ᾽ αὐτό ἐστιν ἅμα μέγα καὶ μικρόν,
αὐτὸ ἑαυτῷ ἂν εἴη ἅμα ἐναντίον. ἀλλ᾽ ἀδύ-
νατόν ἐστιν αὐτὸ ἑαυτῷ ἅμα εἶναι ἐναντίον.
οὐκ ἔστιν ἄρα τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἐναντίον. οὐδὲ
τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ. ὥστε εἰ καὶ μὴ τῶν πρός τι
ταῦτά τις ἐρεῖ, ἀλλὰ τοῦ ποσοῦ, οὐδὲν ἐναντίον
ἕξει. μάλιστα δὲ ἡ ἐναντιότης τοῦ ποσοῦ περὶ
τὸν τόπον δοκεῖ ὑπάρχειν. τὸ γὰρ ἄνω τῷ κάτω
ἐναντίον τιθέασι, τὴν πρὸς τὸ μέσον χώραν
κάτω λέγοντες. διὰ τὸ πλείστην τῷ μέσῳ
διάστασιν πρὸς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου εἶναι. ἐοίκα-
σι δὲ καὶ τὸν τῶν ἄλλων ἐναντίων ὁρισμὸν ἐπι-
φέρειν ἀπὸ τούτων. τὰ γὰρ πλεῖστον ἀλλήλων διε-
στηκότα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει, ἐναντία ὁρί-
ζονται. οὐ δοκεῖ δὲ τὸ ποσὸν ἐπιδέχεσθαι
τὸ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. οἷον τὸ δίπηχυ. οὐ γὰρ
ἐστιν ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον δίπηχυ. οὐδὲ ἐπὶ
τοῦ ἀριθμοῦ. οἷον τὰ τρία τῶν πέντε οὐδὲν
μᾶλλον τρία. οὐδὲ τὰ πέντε τῶν τριῶν. οὐδέ γε
χρόνος ἕτερος ἑτέρου μᾶλλον χρόνος λέγεται.
χρόνος. οὐδ᾽ ἐπὶ τῶν εἰρημένων ὅλως οὐδενὸς τὸ
μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται. ὥστε καὶ τὸ ποσὸν
οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. ἴδιον
δὲ μάλιστα τοῦ ποσοῦ τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον
λέγεσθαι. ἕκαστον γὰρ τῶν εἰρημένων ποσῶν καὶ
ἴσον καὶ ἄνισον λέγεται. οἷον σῶμα καὶ ἴσον
καὶ ἄνισον λέγεται. καὶ ἀριθμὸς καὶ ἴσος καὶ
ἄνισος λέγεται. καὶ χρόνος καὶ ἴσος καὶ ἄνι-
σος λέγεται. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων

τῶν ῥηθέντων ἕκαστον ἴσον καὶ ἄνισον λέγεται·
τῶν δὲ λοιπῶν ὅσα μή ἐστι ποσά, οὐ πάνυ ἂν
δόξαιεν ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι· οἷον ἡ διά-
θεσις οὐ πάνυ ἴση τε καὶ ἄνισος λέγεται. ἀλλὰ
μᾶλλον ὁμοία· καὶ τὸ λευκὸν οὐ πάνυ ἴσον τε
καὶ ἄνισον· ἀλλὰ μᾶλλον ὅμοιον· ὥστε τοῦ ποσοῦ
μάλιστα ἂν εἴη ἴδιον τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι·

περὶ τῶν πρός τι · ΠΕΡΙ Τ[ΩΝ] ΠΡΟΣ ΤΙ

Πρός τι δὲ τὰ τοιαῦτα λέγεται. ὅσα αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν
ἑτέρων εἶναι λέγεται, ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως πρὸς
ἕτερον· οἷον τὸ μεῖζον τοῦθ᾽ ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου
λέγεται· τινὸς γὰρ μεῖζον λέγεται· καὶ τὸ διπλάσιον
τοῦθ᾽ ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου λέγεται· τινὸς γὰρ διπλά-
σιον λέγεται· ὡσαύτως δὲ καὶ ὅσα ἄλλα τοι-
αῦτα· ἔστι δὲ καὶ τὰ τοιάδε τῶν πρός τι· οἷον,
ἕξις διάθεσις· αἴσθησις· ἐπιστήμη· θέσις· πάντα
γὰρ τὰ εἰρημένα τοῦθ᾽ ὅπερ ἐστὶν ἑτέρων λέγεται, καὶ
οὐκ ἄλλο τι· ἡ γὰρ ἕξις τινὸς ἕξις λέγεσθαι· καὶ
ἡ ἐπιστήμη τινὸς ἐπιστήμη· καὶ ἡ θέσις τινὸς
θέσις· καὶ τἄλλα δὲ ὡσαύτως· πρός τι οὖν
ἐστιν ὅσα αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγεται,
ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως πρὸς ἕτερον· οἷον ὄρος μέγα
λέγεται πρὸς ἕτερον· πρός τι γὰρ μέγα λέγεται
ὄρος· καὶ τὸ ὅμοιον τινὶ ὅμοιον λέγεται· καὶ
τἄλλα δὲ τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως πρός τι λέγεται· ἔστι
δὲ καὶ ἡ ἀνάκλισις καὶ ἡ στάσις καὶ ἡ καθέδρα,
θέσεις τινές· ἡ δὲ θέσις τῶν πρός τι· τὸ δὲ ἀνα-
κεῖσθαι ἢ ἑστάναι ἢ καθῆσθαι, αὐτὰ μὲν οὐκ εἰσὶ
θέσεις· παρωνύμως δὲ ἀπὸ τῶν εἰρημένων θέσεων
λέγονται· ὑπάρχει δὲ καὶ ἐναντιότης ἐν τοῖς πρός τι·

καὶ τὸ ἄνισον τινὶ ἄνισον· καὶ τὰ ἄνισα ἑτέροις τισὶν ἄνισα·

οἷον ἀρετὴ καὶ κακία ἐναντίον. ἑκάτερον ὂν πρός τι· καὶ ἐπιστήμη καὶ ἄγνοια. οὐ πᾶσι δὲ τοῖς πρός τι ὑπάρχει τὸ ἐναντίον· τῷ γὰρ διπλασίῳ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον. οὐδὲ τῷ τριπλασίῳ· οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδενί. δοκεῖ δὲ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον ἐπιδέχεσθαι τὰ πρός τι· ὅμοιον γὰρ καὶ ἀνόμοιον μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται· καὶ ἴσον καὶ ἄνισον μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται ἑκάτερον αὐτῶν πρός τι ὄν· τό τε γὰρ ὅμοιον τινὶ ὅμοιον λέγεται καὶ τὸ ἀνόμοιον τινὶ ἀνόμοιον. οὐ πάντα δὲ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον· τὸ γὰρ διπλάσιον οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον· οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν. πάντα δὲ τὰ πρός τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεται. οἷον ὁ δοῦλος δεσπότου δοῦλος λέγεται· καὶ ὁ δεσπότης δούλου δεσπότης εἶναι λέγεται· καὶ τὸ διπλάσιον ἡμίσεος διπλάσιον· καὶ τὸ ἥμισυ διπλασίου ἥμισυ· καὶ τὸ μεῖζον ἐλάττονος μεῖζον· καὶ τὸ ἔλαττον μείζονος ἔλαττον· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· πλὴν τῇ πτώσει ἐνίοτε διοίσει κατὰ τὴν λέξιν· οἷον ἡ ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ λέγεται ἐπιστήμη· καὶ τὸ ἐπιστητὸν ἐπιστήμῃ ἐπιστητόν· καὶ ἡ αἴσθησις αἰσθητοῦ αἴσθησις· καὶ τὸ αἰσθητὸν αἰσθήσει αἰσθητόν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐνίοτε οὐ δόξει ἀντιστρέφειν ἐὰν μὴ οἰκείως πρὸς ὃ λέγεται ἀποδοθῇ, ἀλλὰ διαμαρτάνῃ ὁ ἀποδιδούς· οἷον τὸ πτερὸν ἐὰν ἀποδοθῇ ὄρνιθος, οὐκ ἀντιστρέφει ὄρνις πτεροῦ· οὐ γὰρ οἰκείως τὸ πρῶτον ἀποδέδοται πτερὸν ὄρνιθος:

[margin: καὶ ἄνισα ἴσων μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται]

[margin: μὴ]

οὐ γὰρ ᾗ ὄρνις ταύτῃ τὸ πτερὸν αὐτοῦ λέγεται·
ἀλλ' ᾗ πτερωτόν ἐστι· πολλῶν γὰρ καὶ ἄλλων
πτερά ἐστιν· ἃ οὐκ ἔστιν ὄρνιθες· ὥστε ἐὰν ἀπο-
δοθῇ οἰκείως, καὶ ἀντιστρέφει· οἷον τὸ πτερὸν
πτερωτοῦ πτερόν· καὶ τὸ πτερωτὸν πτερῷ
πτερωτόν· ἐνίοτε δὲ καὶ ὀνοματοποιεῖν
ἴσως ἀναγκαῖον· ἐὰν μὴ κεῖται ὄνομα·
πρὸς ὃ ἂν οἰκείως ἀποδοθείη· οἷον τὸ πηδάλιον τοῦ πλοί-
ου ἐὰν ἀποδοθῇ, οὐκ οἰκεία ἡ ἀπόδοσις·
οὐ γὰρ ᾗ πλοῖον ταύτῃ αὐτοῦ τὸ πηδάλιον
λέγεται· ἔστι γὰρ πλοῖα ὧν οὐκ ἔστι πηδά-
λια· διὸ οὐκ ἀντιστρέφει· τὸ γὰρ πλοῖον οὐ
λέγεται πηδαλίου πλοῖον· ἀλλ' ἴσως οἰκει-
οτέρα ἂν ἡ ἀπόδοσις εἴη, εἰ οὕτω πως ἀποδο-
θείη· τὸ πηδάλιον πηδαλιωτοῦ πηδάλιον· ἢ
ὁπωσοῦν ἄλλως ὀνοματοποιεῖται· καὶ ἀντι-
στρέφει γε ἐὰν οἰκείως ἀποδοθῇ· τὸ γὰρ πηδα-
λιωτὸν πηδαλίῳ πηδαλιωτόν· ὡσαύτως
δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· οἷον ἡ κεφαλὴ οἰκειο-
τέρως ἂν ἀποδοθείη κεφαλωτοῦ ἢ ζῴου
ἀποδιδομένη· οὐ γὰρ ᾗ ζῷον κεφαλὴν ἔχει·
πολλὰ γὰρ τῶν ζῴων κεφαλὴν οὐκ ἔχεται· οὕτω
δὲ ῥᾷστα ἴσως ἄν τις λαμβάνοι οἷς μὴ κεῖται
ὄνομα, εἰ ἀπὸ τῶν πρώτων καὶ τοῖς πρὸς
ἃ ἀντιστρέφουσι τιθείη τὰ ὀνόματα· ὥσπερ
ἐπὶ τῶν προειρημένων, ἀπὸ τοῦ πτεροῦ τὸ πτε-
ρωτόν, καὶ ἀπὸ τοῦ πηδαλίου τὸ πηδαλιωτόν·
πάντα τοίνυν τὰ πρός τι ἐάν περ οἰκείως ἀπο-
διδῶνται, πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεται·

[Margin, beside line 8:] τὸ πηδάλιον

[Margin, in red, beside lines 21–22:] πολλὰ τῶν ζῴων κεφαλὴν οὐκ ἔχει

[Margin, in red, beside lines 25–27:] ἀπὸ τοῦ πτεροῦ τὸ πτερωτόν
ἀπὸ τοῦ πηδαλίου δὲ πηδαλιωτόν

Ἔτι ἐάν τε πρὸς τὸ τυχὸν ἀποδιδῶται, καὶ μὴ
πρὸς αὐτὸ ὃ λέγεται, οὐκ ἀντιστρέφει. λέγω
δὲ ὅτι οὐδὲ τῶν ὁμολογουμένων πρὸς ἀντιστρέ-
φοντα λεγομένων, καὶ ὀνομάτων αὐτοῖς κειμένων,
οὐδὲν ἀντιστρέφει, ἐὰν πρός τι τῶν συμβεβηκό-
των ἀποδιδῶται, καὶ μὴ πρὸς αὐτὸ ὃ λέγεται. οἷον
ὁ δοῦλος ἐὰν μὴ δεσπότου ἀποδοθῇ, ἀλλ' ἀν-
θρώπου ἢ δίποδος ἢ ὁτουοῦν τῶν τοιούτων,
οὐκ ἀντιστρέφει· οὐ γὰρ οἰκεία ἡ ἀπόδοσις
ἐστίν. Ἔτι ἐὰν μὲν οἰκείως ἀποδεδομένον ᾖ πρὸς
ὃ λέγεται, πάντων περιαιρουμένων τῶν ἄλλων,
ὅσα συμβεβηκότα ἐστί, καταλειπομένου δὲ τούτου
πρὸς ὃ ἀπεδόθη οἰκείως, ἀεὶ πρὸς αὐτὸ ῥηθή-
σεται. οἷον ὁ δοῦλος ἐὰν πρὸς δεσπότην
λέγηται, περιαιρουμένων τῶν ἄλλων ἁπάντων,
ὅσα συμβεβηκότα ἐστὶ τῷ δεσπότῃ, οἷον
τὸ δίποδι εἶναι, καὶ τὸ ἐπιστήμης δεκτικῷ,
καὶ τὸ ἀνθρώπῳ, καταλειπομένου δὲ μόνου τοῦ δεσπό-
την εἶναι, ἀεὶ ὁ δοῦλος πρὸς αὐτὸ ῥηθήσεται. ὁ
γὰρ δοῦλος δεσπότου δοῦλος λέγεται. ἐὰν δέ γε μὴ
οἰκείως ἀποδοθῇ πρὸς ὅ ποτε λέγεται, περιαιρου-
μένων τῶν ἄλλων, καταλειπομένου δὲ μόνου τοῦ πρὸς ὃ
ἀπεδόθη, οὐ ῥηθήσεται πρὸς αὐτό. ἀποδε-
δόσθω γὰρ ὁ δοῦλος ἀνθρώπου. καὶ τὸ πτερὸν ὄρ-
νιθος. καὶ περιῃρήσθω τῷ ἀνθρώπῳ τὸ δεσπότην
αὐτὸν εἶναι. οὐ γὰρ ἔτι ὁ δοῦλος πρὸς ἄνθρωπον ῥηθή-
σεται. μὴ γὰρ ὄντος δεσπότου, οὐδὲ δοῦλός ἐστιν.
ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ ὄρνιθος περιῃρήσθω
τὸ πτερωτὸν εἶναι. οὐ γὰρ ἔτι ἔσται τὸ πτερὸν

τῶν πρός τι. μὴ γὰρ ὄντος πτερωτοῦ. οὐδὲ πτερὸν ἔσται τινός. ὥστε δεῖ μὲν οἰκείως ἀποδιδόναι πρὸς ὃ λέγεται. καὶ ἐὰν μὲν ὄνομα κείμενον ᾖ, ῥᾳδία ἡ ἀπόδοσις γίνεται. μὴ ὄντος δέ, ἀναγκαῖον ἴσως ὀνοματοποιεῖν. οὕτω δὲ ἀποδιδομένων, φανερὸν ὅτι πάντα τὰ πρός τι πρὸς ἀντιστρέφοντα ῥηθήσεται. Δοκεῖ δὲ τὰ πρός τι ἅμα τῇ φύσει εἶναι. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πλείστων ἀληθές ἐστιν. ἐπ' ἐνίων δὲ οὐκ ἀληθές. ἅμα γὰρ διπλάσιόν τέ ἐστι καὶ ἥμισυ ἐστι. καὶ ἡμίσεος ὄντος. διπλάσιόν ἐστι. καὶ δεσπότου ὄντος, δοῦλός ἐστι. καὶ δούλου ὄντος. δεσπότης ἐστίν. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ τὰ ἄλλα. καὶ συναναιρεῖ δὲ ταῦτα ἄλληλα. μὴ γὰρ ὄντος διπλασίου. οὐκ ἔστιν ἥμισυ. καὶ ἡμίσεος μὴ ὄντος, οὐκ ἔστι διπλάσιον. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὅσα τοιαῦτα. οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν πρός τι ἀληθὲς δοκεῖ τὸ ἅμα τῇ φύσει εἶναι. τὸ γὰρ ἐπιστητὸν τῆς ἐπιστήμης πρότερον ἂν δόξειεν εἶναι. ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ προϋπαρχόντων τῶν πραγμάτων τὰς ἐπιστήμας λαμβάνομεν. ἐπ' ὀλίγων γὰρ ἢ ἐπ' οὐδενὸς ἢ ἐπ' οὐδενὸς ἴδοι τις ἂν ἅμα τῷ ἐπιστητῷ τὴν ἐπιστήμην γινομένην. ἔτι τὸ μὲν ἐπιστητὸν ἀναιρεθὲν συναναιρεῖ τὴν ἐπιστήμην. ἡ δὲ ἐπιστήμη τὸ ἐπιστητὸν οὐ συναναιρεῖ. ἐπιστητοῦ γὰρ μὴ ὄντος, οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη. οὐδενὸς γὰρ ἔτι ἔσται ἐπιστήμη. ἐπιστήμης δὲ μὴ οὔσης, οὐδὲν κωλύει ἐπιστητὸν εἶναι. οἷον καὶ ὁ τοῦ κύκλου τετραγωνισμός. εἴ γε ἔστιν ἐπιστητόν. ἐπιστήμη μὲν αὐτοῦ οὐδέπω. αὐτὸ δὲ ἐπιστητόν ἐστιν. ἔτι ζῴου μὲν ἀναιρεθέντος, οὐκ ἔσται ἐπιστήμη. τῶν δὲ ἐπιστητῶν ἐνδέχεται πολλὰ εἶναι. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ τὰ

ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως· τὸ γὰρ αἰσθητὸν πρότερον τῆς αἰσθή-
σεως δοκεῖ εἶναι· τὸ μὲν γὰρ αἰσθητὸν ἀναιρεθὲν συνα-
ναιρεῖ τὴν αἴσθησιν· ἡ δὲ αἴσθησις τὸ αἰσθητὸν οὐ
συναναιρεῖ· αἱ γὰρ αἰσθήσεις περὶ σῶμα καὶ ἐν σώ-
ματί εἰσιν· αἰσθητοῦ δὲ ἀναιρεθέντος ἀνῄρηται
καὶ τὸ σῶμα· τῶν γὰρ αἰσθητῶν καὶ τὸ σῶμα· σώματος
δὲ μὴ ὄντος ἀνῄρηται καὶ ἡ αἴσθησις· ὥστε συναναιρεῖ
τὸ αἰσθητὸν τὴν αἴσθησιν· ἡ δέ γε αἴσθησις τὸ αἰσθητὸν οὐ
συναναιρεῖ· ζῴου μὲν γὰρ ἀναιρεθέντος ἡ αἴσθησις
ἀνῄρηται· αἰσθητὸν δὲ ἔσται· οἷον σῶμα· θερμόν· γλυκὺ·
πικρόν· καὶ τἆλλα ἅπαντα ὅσα ἐστὶν αἰσθητά· ἔτι
ἡ μὲν αἴσθησις ἅμα τῷ αἰσθητικῷ γίνεται· ἅμα γὰρ ζῷόν τε
γίνεται καὶ ἡ αἴσθησις· τὸ δέ γε αἰσθητόν ἐστι καὶ πρὸ τοῦ
εἶναι ζῷον ἢ αἴσθησιν· πῦρ γὰρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τοιαῦτα·
ἐξ ὧν τὸ ζῷον συνίσταται, ἔστι καὶ πρὸ τοῦ ζῷον ὅλως
εἶναι ἢ αἴσθησιν· ὥστε πρότερον ἂν τῆς αἰσθήσεως τὸ
αἰσθητὸν εἶναι δόξειεν. ἔχει δὲ ἀπορίαν πότερον
οὐδεμία οὐσία τῶν πρός τι λέγεται, καθάπερ δοκεῖ,
ἢ τοῦτο ἐνδέχεται κατά τινας τῶν δευτέρων οὐσιῶν.
ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν πρώτων οὐσιῶν ἀληθές ἐστιν· οὔτε
γὰρ τὰ ὅλα οὔτε τὰ μέρη πρός τι λέγεται· ὁ γάρ τις ἄνθρωπος
οὐ λέγεται τινός τις ἄνθρωπος· οὐδὲ ὁ τὶς βοῦς τινός τις
βοῦς· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ μέρη· ἡ γάρ τις χεὶρ οὐ
λέγεται τινός τις χείρ· ἀλλά τινος χείρ· καὶ ἡ τὶς κε-
φαλὴ οὐ λέγεται τινός τις κεφαλή· ἀλλά τινος
κεφαλή· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δευτέρων οὐ-
σιῶν ἐπί γε τῶν πλείστων· οἷον ὁ ἄνθρωπος οὐ λέγεται
τινὸς ἄνθρωπος· οὐδὲ ὁ βοῦς τινὸς βοῦς· οὐδὲ τὸ ξύ-
λον τινὸς ξύλον· ἀλλά τινος κτῆμα λέγεται· ἐπὶ μὲν οὖν

τῶν τοιούτων φανερόν ἐστιν ὅτι οὐκ ἔστι τῶν
πρός τι. ἐπ' ἐνίων δὲ τῶν δευτέρων οὐσιῶν
ἔχει ἀμφισβήτησιν· οἷον ἡ κεφαλὴ τινὸς λέγεται
κεφαλή· καὶ ἡ χεὶρ τινὸς λέγεται χείρ· καὶ ἕ-
καστον τῶν τοιούτων· ὥστε ταῦτα τῶν πρός τι
δόξειεν ἂν εἶναι. εἰ μὲν οὖν ἱκανῶς ὁ τῶν πρός τι
ὁρισμὸς ἀποδέδοται, ἢ τῶν πάνυ χαλεπῶν ἢ
τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τὸ δεῖξαι, ὡς οὐδεμία οὐσία
τῶν πρός τι λέγεται· εἰ δὲ μὴ ἱκανῶς, ἀλλ' ἔστι τὰ
πρός τι, οἷς τὸ εἶναι ταὐτόν ἐστι τῷ πρός τι πως
ἔχειν, ἴσως ἂν ῥηθείη τι πρὸς ταῦτα. ὁ δὲ πρότερος
ὁρισμὸς παρακολουθεῖ μὲν πᾶσι τοῖς πρός τι·
οὐ μὴν τοῦτό ἐστι τὸ πρός τι αὐτοῖς εἶναι, τὸ
αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἑτέρων λέγεσθαι. ἐκ δὲ τούτων
δῆλόν ἐστιν, ὅτι ἐάν τις εἰδῇ τι ὡρισμένως τῶν πρός τι,
κἀκεῖνο πρὸς ὃ λέγεται ὡρισμένως εἴσεται. φανερὸν μὲν
οὖν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐστιν· εἰ γὰρ οἶδέ τις τόδε τι ὅτι
τῶν πρός τι ἐστιν, ἔστι δὲ τὸ εἶναι τοῖς πρός τι ταὐ-
τὸ τῷ πρός τι πως ἔχειν, κἀκεῖνο οἶδε πρὸς ὃ τοῦτο
πως ἔχει· εἰ γὰρ μὴ οἶδεν ὅλως πρὸς ὃ τοῦτό πως
ἔχει, οὐδ' εἰ πρός τι πως ἔχει εἴσεται. καὶ ἐπὶ
τῶν καθ' ἕκαστα δὲ δῆλον τὸ τοιοῦτο· οἷον τόδε τι
εἰ οἶδεν ἀφωρισμένως ὅτι ἔστι διπλάσιον, καὶ ὅτου
διπλάσιόν ἐστιν εὐθὺς ἀφωρισμένως οἶδεν· ἅ-
μα γὰρ ἐστιν ἀφωρισμένως εἰδέναι τὰ τοιαῦτα·
εἰ γὰρ μηδενὸς τῶν ἀφωρισμένων οἶδεν αὐτὸ
διπλάσιον, οὐδ' εἰ ἔστιν ὅλως διπλάσιον
οἶδεν. ὡσαύτως δὲ καὶ τόδε τι εἰ οἶδεν ὅτι
κάλλιόν ἐστι, καὶ ὅτου κάλλιόν ἐστιν ἀφωρισμένως

ἀναγκαῖον εἰδέναι δι᾽ ἃ ταῦτα· οὐκ ἄρα ὡρισμένως δὲ
εἴσεται ὅτι τοῦτο χεῖρον ἢ κάλλιον· ὑπόληψις
ἔσται τὸ τοιοῦτο, γίνεται καὶ οὐκ ἐπιστήμη· οὐ γὰρ ἔτι
εἴσεται ἀκριβῶς ὅτι ἐστὶ χεῖρον ἢ κάλλιον· εἰ τὸ
ἔτυχεν, οὐδέν ἐστι χεῖρον αὐτοῦ· ὥστε φανερὸν ὅτι
ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὃ ἂν εἰδῇ τι τῶν πρός τι ὡρισμένως,
κἀκεῖνο πρὸς ὃ λέγεται ὡρισμένως ἀναγκαῖον εἰδέναι· τὴν
δὲ κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων,
αἵ εἰσιν οὐσίαι, αὐτὰ μὲν ὅπερ ἐστὶν ὡρισμένως ἐστὶν εἰδέ-
ναι· πρὸς ὃ δὲ λέγεται οὐκ ἀναγκαῖον· τίνος γὰρ
αὕτη ἡ κεφαλὴ ἢ τίνος ἡ χεὶρ οὐκ ἔστιν εἰδέναι ὡ-
ρισμένως· ὥστε οὐκ ἂν εἴη ταῦτα τῶν πρός τι· εἰ δὲ μὴ
ἐστι τῶν πρός τι, ἀληθὲς ἂν εἴη λέγειν ὅτι οὐδεμία
οὐσία τῶν πρός τι· ἴσως δὲ χαλεπὸν περὶ τῶν
τοιούτων σφοδρῶς ἀποφαίνεσθαι, μὴ πολλάκις
ἐπεσκεμμένον περὶ αὐτῶν· τὸ μέντοι διηπορηκέναι
ιη' ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ. περὶ ἑκάστου αὐτῶν οὐκ ἄχρηστόν ἐστι. Ποιότη- περὶ τοῦ ποιοῦ καὶ ποιότητος.
τα δὲ λέγω, καθ᾽ ἣν ποιοί τινες λέγονται· ἔστι δὲ ἡ
ποιότης τῶν πλεοναχῶς λεγομένων· ἓν μὲν οὖν εἶδος
ποιότητος ἕξις καὶ διάθεσις λεγέσθωσαν· διαφέρει
δὲ ἕξις καὶ διάθεσις τῷ μονιμώτερον καὶ πολυ-
χρονιώτερον εἶναι· τοιαῦται δὲ αἵ τε ἐπιστῆμαι καὶ
αἱ ἀρεταί· ἥ τε γὰρ ἐπιστήμη δοκεῖ τῶν παραμονίμων
εἶναι καὶ δυσκινήτων, ἐὰν καὶ μετρίως τις ἐπιστήμην
λάβῃ· ἐὰν μὴ μεγάλη μεταβολὴ γένηται ὑπὸ νόσου
ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀρετή,
οἷον ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἕκαστον τῶν
τοιούτων οὐκ εὐκίνητον δοκεῖ εἶναι οὐδὲ εὐμετάβολον·
διαθέσεις δὲ λέγονται ἅ ἐστιν εὐκίνητα καὶ ταχὺ

μεταβάλλουσαι, οἷον θερμότης καὶ ψυχρότης·
καὶ νόσος καὶ ὑγίεια, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα.
διάκειται μὲν γάρ πως κατὰ ταύτας ὁ ἄνθρωπος.
ταχὺ δὲ μεταβάλλει ἐκ θερμοῦ ψυχρὸς γινόμενος,
καὶ ἐκ τοῦ ὑγιαίνειν εἰς τὸ νοσεῖν· ὡσαύτως δὲ
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, εἰ μή τις καὶ αὐτῶν τούτων
τυγχάνοι· διὰ χρόνου πλῆθος· ἤδη πεφυσιω-
μένη, καὶ ἀνίατος ἢ πάνυ δυσκίνητος οὖσα,
ἣν ἄν τις ἴσως ἕξιν ἤδη προσαγορεύοι· φανε-
ρὸν δὲ ὅτι ταῦτα βούλονται ἕξεις λέγειν, ἅ ἐστι
πολυχρονιώτερα, καὶ δυσκινητότερα. τοὺς γὰρ
τῶν ἐπιστημῶν μὴ πάνυ κατέχοντας, ἀλλ' εὐκι-
νήτους ὄντας, οὔ φασιν ἕξιν ἔχειν· καίτοι διά-
κεινταί γέ πως, κατὰ τὴν ἐπιστήμην, ἢ χεῖρον
ἢ βέλτιον· ὥστε διαφέρει ἕξις διαθέσεως,
τῷ· τὸ μὲν εὐκίνητον εἶναι, τὸ δὲ πολυχρονιώ-
τερόν τε καὶ δυσκινητότερον· εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ἕξεις
καὶ διαθέσεις· αἱ δὲ διαθέσεις, οὐκ ἐξ ἀνάγ-
κης ἕξεις· οἱ μὲν γὰρ ἕξεις ἔχοντες, καὶ διά-
κεινταί πως κατὰ ταύτας. οἱ δὲ διακείμενοι,
οὐ πάντως καὶ ἕξιν ἔχουσιν· ἕτερον δὲ γένος
ποιότητος καθ' ὃ πυκτικοὺς καὶ δρομικοὺς ἢ
ὑγιεινοὺς ἢ νοσώδεις λέγομεν· καὶ ἁπλῶς
ὅσα κατὰ δύναμιν φυσικὴν ἢ ἀδυναμίαν
λέγεται· οὐ γὰρ τῷ διακεῖσθαί πως ἕκαστον τῶν
τοιούτων λέγεται·, ἀλλὰ τῷ δύναμιν ἔχειν
φυσικὴν τοῦ ποιῆσαί τι ῥᾳδίως ἢ μηδὲν πά-
σχειν· οἷον πυκτικοὶ ἢ δρομικοὶ λέγονται· τῷ
δύναμιν ἔχειν φυσικὴν, τοῦ ποιῆσαί τι ῥᾳδίως.

ὑγιεινοὶ δὲ λέγονται, τῷ δύναμιν ἔχειν φυσικὴν, τοῦ
μηδὲν πάσχειν ὑπὸ τῶν τυχόντων ῥαδίως· νοσώδεις
δὲ, τῷ ἀδυναμίαν ἔχειν· τοῦ μηδὲν πάσχειν ῥαδίως
ὑπὸ τῶν τυχόντων· ὁμοίως δὲ τούτοις, καὶ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ μαλακὸν ἔχειν· τὸ μὲν γὰρ σκληρὸν
λέγεται, τῷ δύναμιν ἔχειν τοῦ μὴ ῥαδίως διαιρεῖ-
σθαι· τὸ δὲ μαλακὸν, τῷ ἀδυναμίαν ἔχειν τοιαύτου τοῦ
του· Τρίτον δὲ γένος ποιότητος, παθητικαὶ ποιότη-
τες καὶ πάθη· ἔστι δὲ τὰ τοιάδε· οἷον γλυκύτης τε καὶ
πικρότης καὶ στρυφνότης, καὶ πάντα τούτοις συγγενῆ·
ἔτι δὲ θερμότης καὶ ψυχρότης, καὶ λευκότης καὶ
μελανία· ὅτι μὲν οὖν αὗται ποιότητές εἰσι· φανερόν·
αὐτὰ γὰρ τὰ δεδεγμένα, ποιὰ λέγεται κατ' αὐτάς,
οἷον τὸ μέλι τὸ γλυκύτητα δεδέχθαι λέγεται γλυκύ·
καὶ τὸ σῶμα λευκὸν, τῷ λευκότητα δεδέχθαι· ὡ-
σαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει· παθητικαὶ δὲ
ποιότητες λέγονται, οὐ τῷ αὐτὰ τὰ δεδεγμένα τὰς
ποιότητας, πεπονθέναι τι· οὔτε γὰρ τὸ μέλι, τῷ πε-
πονθέναι λέγεται γλυκὺ, οὔτε τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων
οὐδέν· ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἡ θερμότης καὶ ἡ
ψυχρότης παθητικαὶ λέγονται· οὐ τῷ αὐτὰ τὰ δε-
δεγμένα πεπονθέναι τι· τῷ δὲ κατὰ τὰς αἰσθήσεις
ἑκάστω τῶν εἰρημένων ποιοτήτων, πάθους εἶναι
ποιητικὴν, παθητικαὶ ποιότητες λέγονται· ἥ τε γὰρ
γλυκύτης πάθος τι κατὰ τὴν γεῦσιν ἐμποιεῖ· καὶ
ἡ θερμότης κατὰ τὴν ἁφήν· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ
ἄλλαι χροιαί, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς εἰρημένοις
παθητικαὶ ποιότητες λέγονται, ἀλλὰ τῷ αὐτὰς
ἀπὸ πάθους γεγενῆσθαι· ὅτι μὲν οὖν γίνονται διὰ
πάθος· πολλαὶ μεταβολαὶ χρωμάτων, δῆλον·

τοῦ αὐτοῦ τούτου

αἰσχυνθεὶς γὰρ τὶς ἐρυθρὸς ἐγένετο· καὶ φοβηθεὶς ὠχρός, καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων· ὥστε καὶ εἴ τις φύσει τῶν τοιούτων τι συμπτωμάτων ἢ πάθος πέπονθε, τὴν ὁμοίαν χροιὰν εἰκὸς αὐτὸν ἔχειν ἐστί· ἥτις γὰρ νῦν ἐν τῷ αἰσχυνθῆναι διάθεσις τῶν περὶ τὸ σῶμα ἐγένετο, καὶ κατὰ φυσικὴν σύστασιν ἡ αὐτὴ γένοιτ' ἂν διάθεσις. ὥστε φύσει καὶ τὴν χροιὰν ὁμοίαν γίνεσθαι· ὅσα μὲν οὖν τῶν τοιούτων συμπτωμάτων ἀπό τινων παθῶν δυσκινήτων καὶ παραμονίμων τὴν ἀρχὴν εἴληφε, παθητικαὶ ποιότητες λέγονται. εἴτε γὰρ ἐν τῇ κατὰ φύσιν συστάσει ὠχρότης ἢ μελανία. καὶ μὴ ῥᾳδίως ἀποκαθίστανται, ἢ καὶ διὰ βίου παραμένουσι, ποιότητες καὶ αὗται λέγονται· ὁμοίως γὰρ ποιοὶ κατ' αὐτὰς λεγόμεθα· ὅσα δ' ἀπὸ ῥᾳδίως διαλυομένων, καὶ ταχὺ ἀποκαθισταμένων γίνεται, πάθη λέγεται· οὐ γὰρ λέγονται ποιοί τινες κατ' αὐτάς· οὔτε γὰρ ὁ ἐρυθριῶν διὰ τὸ αἰσχυνθῆναι ἐρυθρίας λέγεται· οὔτε ὁ ὠχριῶν· διὰ τὸ φοβεῖσθαι ὠχρίας, ἀλλὰ μᾶλλον τῷ πεπονθέναι τι· ὥστε πάθη μὲν τὰ τοιαῦτα λέγεται· ποιότητες δ' οὔ· ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν παθητικαὶ ποιότητες λέγονται καὶ πάθη· ὅσα γὰρ ἐν τῇ γενέσει, εὐθὺς ἀπό τινων παθῶν γεγένηται, ποιότητες λέγονται· οἷον ἥ τε μανικὴ ἔκστασις· καὶ ἡ ὀργὴ· καὶ τὰ τοιαῦτα· ποιοὶ γὰρ κατ' αὐτὰς λέγονται· οἷον ὀργίλοι τε καὶ μανικοί· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσαι ἄλλαι ἐκστάσεις μὴ φυσικαί, ἀλλ' ἀπό τινων ἄλλων συμπτωμάτων γεγένηνται δυσαπάλλακτοι, ἢ καὶ ὅλως δυσκίνητοι, ποιότητες καὶ τὰ τοιαῦτα· ποιοὶ γὰρ κατ' αὐτὰς λέγονται.

ὅσα δὲ ἀπὸ ταχὺ καθισταμένων γίνεται, πάθη λέγε-
ται· οἷον εἰ λυπούμενος ὀργιλώτερος γένηται· οὐ γὰρ λέ-
γεται ὀργίλος, ὁ ἐν τῷ τοιούτῳ πάθει ὀργιλώτερος ὤν,
ἀλλὰ μᾶλλον πεπονθέναι τι· ὥστε πάθη μὲν λέγεται
τὰ τοιαῦτα· ποιότητες δὲ οὔ. Τέταρτον δὲ γένος ποιό- δ.
τητος, σχῆμά τε καὶ ἡ περὶ ἕκαστον ὑπάρχουσα μορφή·
ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, εὐθύτης καὶ καμπυλότης καὶ
εἴ τι ἄλλο τούτοις ὅμοιόν ἐστι· ἕκαστον γὰρ τούτων ποι-
όν τι λέγεται· τὸ γὰρ τρίγωνον ἢ τετράγωνον εἶναι ποι-
όν τι λέγεται· καὶ τὸ εὐθὺ ἢ καμπύλον, καὶ κατὰ τὴν
μορφὴν δὲ, ἕκαστον ποιόν τι λέγεται· τὸ δὲ μανὸν
καὶ πυκνὸν, καὶ τραχὺ καὶ λεῖον, δόξειεν μὲν ἂν ποι-
όν τι σημαίνειν· ἔοικε δὲ ἀλλότρια τὰ τοιαῦτα εἶναι
τῆς περὶ τὸ ποιὸν διαιρέσεως· θέσιν γάρ τινα μᾶλλον
φαίνεται τῶν μορίων ἕκαστον δηλοῦν· πυκνὸν μὲν
γὰρ λέγεται τῷ τὰ μόρια σύνεγγυς εἶναι ἀλλήλοις·
μανὸν δὲ, τῷ διεστάναι ἀπ' ἀλλήλων· καὶ λεῖον μὲν,
τῷ ἐπ' εὐθείας πως τὰ μόρια κεῖσθαι· τραχὺ δὲ, τῷ,
τὸ μὲν ὑπερέχειν, τὸ δὲ ἐλλείπειν· ἴσως μὲν οὖν καὶ ἄλ-
λος ἄν τις φανείη τρόπος ποιότητος· ἀλλ' οἵ γε μάλιστα
λεγόμενοι τοσοῦτοί εἰσι σχεδόν· ποιότητες μὲν οὖν εἰσιν
αἱ εἰρημέναι· ποιὰ δὲ τὰ κατὰ ταύτας παρωνύμως παρωνύμως
λεγόμενα, ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως ἀπ' αὐτῶν· ἐπὶ μὲν οὖν
τῶν πλείστων καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάντων, παρωνύμως
λέγεται, οἷον ἀπὸ τῆς λευκότητος ὁ λευκὸς καὶ ἀπὸ
τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικὸς, καὶ ἀπὸ τῆς
δικαιοσύνης ὁ δίκαιος· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων· ἐπ' ἐνίων δὲ διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι ταῖς ποιότησιν
ὀνόματα, οὐκ ἐνδέχεται τὰ λεγόμενα παρωνύμως

ἁπάντων λέγεσθαι, οἷον ὁ δρομικὸς καὶ ὁ πυκτικός,
ὁ κατὰ δύναμιν φυσικὴν λεγόμενος· ἀπ' οὐδεμιᾶς
ποιότητος παρωνύμως λέγεται· οὐ γὰρ κεῖται ὀνόματα
ταῖς δυνάμεσι, καθ' ἃς οὗτοι ποιοὶ λέγονται, ὥς-
περ καὶ ταῖς ἐπιστήμαις, καθ' ἃς πυκτικοὶ ἢ παλαιστρι-
κοὶ κατὰ διάθεσιν λέγονται· πυκτικὴ γὰρ ἐπιστήμη
οὐ λέγεται καὶ παλαιστρική· ποιοὶ δὲ ἀπὸ τούτων
παρωνύμως οἱ διακείμενοι λέγονται. ἐνίοτε δὲ καὶ
ὀνόματος κειμένου, οὐ λέγεται παρωνύμως τὸ κατ' αὐ-
τὴν ποιὸν λεγόμενον, οἷον ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ὁ σπου-
δαῖος· τῷ γὰρ ἀρετὴν ἔχειν, σπουδαῖος λέγεται·
ἀλλ' οὐ παρωνύμως ἀπὸ τῆς ἀρετῆς· οὐκ ἐπὶ πολλῶν
δὲ τὸ τοιοῦτόν ἐστι. ποιὰ οὖν λέγεται τὰ παρωνύμως,
ἀπὸ τῶν εἰρημένων ποιοτήτων λεγόμενα, ἢ ὁπωσοῦν
ἄλλως ἀπ' αὐτῶν. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐναντιότης κατὰ
ποιόν, οἷον δικαιοσύνη ἀδικίᾳ ἐναντίον· καὶ λευκό-
της μελανίᾳ καὶ τὰ ἄλλα. ὡσαύτως δὲ καὶ κατ'
αὐτὰς λεγόμενα ποιά, οἷον τὸ ἄδικον τῷ δικαίῳ.
καὶ τὸ λευκὸν τῷ μέλανι. οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τὸ
τοιοῦτον συμβαίνει· τῷ γὰρ πυρρῷ ἢ ὠχρῷ ἢ ταῖς
τοιαύταις χροιαῖς, οὐδὲν ἐστὶν ἐναντίον ποιοῖς
οὖσιν. Ἔτι, ἐὰν τῶν ἐναντίων θάτερον ᾖ ποιόν·
καὶ τὸ λοιπὸν ἔσται ποιόν· τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῶν
καθ' ἕκαστα προχειριζομένων τὰς ἄλλας κατηγορίας·
οἷον εἰ ἔστιν ἡ δικαιοσύνη τῇ ἀδικίᾳ ἐναντίον· ποι-
ὸν δὲ ἡ δικαιοσύνη, ποιὸν ἄρα καὶ ἡ ἀδικία· οὐδε-
μία γὰρ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἐφαρμόσει τῇ ἀδι-
κίᾳ, οὔτε ποσόν, οὔτε πρός τι, οὔτε πού, οὔτε ὅλως
τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλ' ἢ ποιόν. ὡσαύτως δὲ καὶ

ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸ ποιὸν ἐναντίων. ἐπιδέ-
χεται δὲ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τὰ ποιά· λευκὸν
γὰρ μᾶλλον καὶ ἧττον ἕτερον ἑτέρου λέγεται· καὶ δί-
καιον ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον καὶ ἧττον· καὶ αὐτὸ δὲ
ἐπίδοσιν λαμβάνει· λευκὸν γὰρ ὂν, ἔτι ἐνδέχεται
λευκότερον γενέσθαι· οὐ πάντα δέ, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα·
δικαιοσύνη γὰρ δικαιοσύνης, εἰ λέγοιτο μᾶλλον καὶ
ἧττον, ἀπορήσειεν ἄν τις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων διαθέσεων· ἔνιοι γὰρ ἀμφισβητοῦσι περὶ τῶν
τοιούτων· δικαιοσύνην μὲν γὰρ δικαιοσύνης, οὐ πάνυ
φασὶ μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεσθαι· οὐδὲ ὑγίειαν ὑγιείας·
ἧττον μέντοι ἕτερον ἑτέρου ὑγίειαν φασί· καὶ δικαιο-
σύνην ἧττον ἕτερον ἑτέρου ἔχειν· ὡσαύτως δὲ καὶ
γραμματικὴν καὶ τὰς ἄλλας διαθέσεις· ἀλλ' οὖν-
γε τὰ κατ' αὐτὰς λεγόμενα ἀναμφισβητήτως,
ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, γραμματικώ-
τερος γὰρ ἕτερος ἑτέρου λέγεται καὶ δικαιότερος
καὶ ὑγιεινότερος, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. τρί-
γωνον δὲ καὶ τετράγωνον, οὐ δοκεῖ τὸ μᾶλλον ἐπιδέ-
χεσθαι· οὐδὲ τῶν ἄλλων σχημάτων οὐδέν· τὰ μὲν
γὰρ ἐπιδεχόμενα τὸν τοῦ τριγώνου λόγον καὶ τὸν
κύκλου, πάνθ' ὁμοίως τρίγωνα ἢ κύκλοι εἰσί· τῶν δὲ
μὴ ἐπιδεχομένων, οὐδὲν ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον
ῥηθήσεται· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τὸ τετράγωνον τοῦ
ἑτερομήκους κύκλος ἐστίν· οὐδέτερον γὰρ ἐπιδέχεται
τὸν τοῦ κύκλου λόγον· ἁπλῶς δέ, ἐὰν μὴ ἀμφότερα
ἐπιδέχηται τὸν τοῦ προκειμένου λόγον, οὐ ῥηθήσεται
τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου μᾶλλον. οὐ πάντα οὖν ἐπιδέ-
χονται τὰ ποιὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. τῶν μὲν οὖν εἰρημέ-

μένων, οὐδὲν ἴδιον ποιότητος, ὅμοια δὲ ἢ ἀνόμοια κατὰ μόνας τὰς ποιότητας λέγεται· ὅμοιον γὰρ ἕτερον ἑτέρῳ οὐκ ἔστι κατ' ἄλλο οὐδὲν, ἢ καθὸ ποιόν ἐστιν· ὥστε ἴδιον ἂν εἴη ποιότητος, τὸ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον λέγεσθαι κατ' αὐτήν· οὐ δεῖ δὲ ταράττεσθαι, μή τις ἡμᾶς φήσῃ ὑπὲρ ποιότητος ποιησαμένους τὴν πρόθεσιν, πολλὰ τῶν πρός τι συγκαταριθμεῖσθαι· τὰς γὰρ ἕξεις καὶ τὰς διαθέσεις τῶν πρός τι εἶναι ἐλέγομεν· σχεδὸν γὰρ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ποιοτήτων, τὰ γένη πρός τι λέγεται· τινὸς γὰρ ἐπιστήμη λέγεται· τῶν δὲ καθ' ἕκαστα, οὐδέν· ἡ μὲν γὰρ ἐπιστήμη γένος οὖσα, αὐτὸ ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου λέγεται· τινὸς γὰρ ἐπιστήμη λέγεται· τῶν δὲ γε καθ' ἕκαστα, οὐδὲ αὐτὸ ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου λέγεται· οἷον ἡ γραμματικὴ οὐ λέγεται τινὸς γραμματική· οὐδ' ἡ μουσικὴ τινὸς μουσική· ἀλλ' εἰ ἄρα κατὰ τὸ γένος καὶ αὗται πρός τι λέγονται, οἷον ἡ γραμματικὴ λέγεται τινὸς ἐπιστήμη, οὐ τινὸς γραμματική, καὶ ἡ μουσικὴ τινὸς ἐπιστήμη οὐ τινὸς μουσική, ὥστε αἱ καθ' ἕκαστα οὐκ εἰσὶ τῶν πρός τι· λεγόμεθα δέ γε ποιοί, ταῖς καθ' ἕκαστα· ταύτας γὰρ καὶ ἔχομεν· ἐπιστήμονες γὰρ λεγόμεθα τῷ ἔχειν τῶν καθ' ἕκαστα ἐπιστημῶν τινάς· ὥστε ἂν αὗται καὶ ποιότητες εἶεν, αἱ καθ' ἕκαστα, καθ' ἃς καὶ ποιοὶ λεγόμεθα, αὗται δὲ οὐκ εἰσὶ τῶν πρός τι· ἔτι εἰ τυγχάνει τὸ αὐτὸ ποιὸν καὶ πρός τι ὄν, οὐδὲν ἄτοπον ἐν ἀμφοτέροις τοῖς γένεσιν αὐτὸ καταριθμεῖσθαι:—

·περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν·

Ἐπιδέχεται δὲ καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν ἐναντιότητα καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον· τὸ γὰρ θερμαίνειν, τῷ

ψυχρὸν ἐναντίον· καὶ τὸ θερμαίνεσθαι, τῷ ψύχεσθαι·
καὶ τὸ ἥδεσθαι, τῷ λυπεῖσθαι· ὥστε ἐπιδέχεται ἐναν-
τιότητα. καὶ τὸ μᾶλλον δὲ καὶ τὸ ἧττον· θερμαίνειν
γὰρ μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται· καὶ θερμαίνεσθαι μᾶλ-
λον καὶ ἧττον· καὶ λυπεῖσθαι μᾶλλον καὶ ἧττον· ἐπιδέχε-
ται οὖν καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσ-
χειν. ὑπὲρ μὲν οὖν τούτων, τοσαῦτα λέγεται. εἴ-
ρηται δὲ καὶ ὑπὲρ τοῦ κεῖσθαι, ἐν τοῖς πρός τι, ὅτι πα-
ρωνύμως ἀπὸ τῶν θέσεων λέγεται. ὑπὲρ δὲ τῶν
λοιπῶν, τοῦ τε ποτὲ καὶ τοῦ ποῦ καὶ τοῦ ἔχειν, διὰ τὸ προ-
φανῆ εἶναι, οὐδὲν ὑπὲρ αὐτῶν ἄλλο λέγεται, ἢ ὅσα
ἐν ἀρχῇ ἐρρήθη· ὅτι τὸ ἔχειν μὲν σημαίνει τὸ ὑποδε-
δέσθαι τὸ ὡπλίσθαι· τὸ δὲ ποῦ, οἷον ἐν Λυκείῳ· καὶ — λυκείῳ
τἆλλα δὲ ὅσα ὑπὲρ αὐτῶν ἐρρήθη. ὑπὲρ μὲν οὖν τῶν
προτεθέντων γενῶν, ἱκανὰ τὰ εἰρημένα. περὶ δὲ
τῶν ἀντικειμένων ποσαχῶς εἴωθεν ἀντικεῖσθαι ῥη-
τέον:—

Περὶ τῶν ἀντικειμένων·

Λέγεται δὲ ἕτερον ἑτέρῳ ἀντικεῖσθαι, τετραχῶς, ἢ ὡς
τὰ πρός τι, ἢ ὡς τἀναντία, ἢ ὡς στέρησις καὶ ἕξις, ἢ ὡς κα-
τάφασις καὶ ἀπόφασις, ἀντίκειται δὲ ἕκαστον τῶν
τοιούτων, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, ὡς μὲν τὰ πρός τι, οἷον τὸ δι- — ὡς τὸ κακὸν τῷ ἀγαθῷ·
πλάσιον τῷ ἡμίσει· ὡς δὲ κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν,
οἷον τυφλότης καὶ ὄψις, ὡς δὲ κατάφασις καὶ ἀπό-
φασις, οἷον κάθηται οὐ κάθηται. ὅσα μὲν οὖν ὡς τὰ
πρός τι ἀντίκειται, αὐτὰ ἅπερ ἐστὶ τῶν ἀντικειμένων
λέγεται, ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως πρὸς αὐτά, οἷον τὸ δι-
πλάσιον τοῦ ἡμίσεως, αὐτὸ ὅπερ ἐστὶν, ἑτέρου λέγε-
ται· τινὸς γὰρ διπλάσιον. καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲ τῷ ἐπι-
στητῷ, ὡς τὰ πρός τι ἀντίκειται, καὶ λέγεταί γε ἡ-

ἐπιστήμη, αὐτὸ ὅπερ ἐστὶ τοῦ ἐπιστητοῦ. Καὶ τὸ ἐπιστητὸν
δὲ αὐτὸ ὅπερ ἐστὶ πρὸς τὸ ἀντικείμενον λέγεται τῇ ἐπι-
στήμῃ· τὸ γὰρ ἐπιστητὸν τινὶ λέγεται ἐπιστητὸν, τῇ ἐπι-
στήμῃ. ὅσα γοῦν ἀντίκειται, ὡς τὰ πρός τι, αὐτὰ
ἅπερ ἐστὶν, ἑτέρων ἢ ὁποσοῦν δήποτε πρὸς ἄλληλα
λέγεται· τὰ δὲ ὡς ἐναντία, αὐτὰ μὲν ἅπερ ἐστὶν οὐ-
δαμῶς πρὸς ἄλληλα λέγεται. ἐναντία μέντοι ἀλ-
λήλων λέγεται εἶναι. οὔτε γὰρ τὸ ἀγαθὸν τοῦ κακοῦ
λέγεται ἀγαθὸν, ἀλλ' ἐναντίον. οὔτε τὸ λευκὸν τοῦ
μέλανος λευκὸν, ἀλλ' ἐναντίον. ὥστε διαφέρουσι
αὗται αἱ ἀντιθέσεις ἀλλήλων. ὅσα δὲ τῶν ἐναν-
τίων τοιαῦτα ἐστὶν, ὥστε ἐν οἷς πέφυκε γίνεσθαι,
ἢ ὧν κατηγορεῖται, ἀναγκαῖον αὐτῶν θάτερον ὑ-
πάρχειν, τούτων οὐδέν ἐστιν ἀναμέσον. ὧν δὲ μὴ
ἀναγκαῖον θάτερον ὑπάρχειν, τούτων ἐστὶν ἀναμέσο-
τι πάντως. οἷον νόσος καὶ ὑγίεια, ἐν σώματι ζώ-
ου πέφυκε γίνεσθαι. καὶ ἀναγκαῖόν γε θάτερον
ὑπάρχειν ἐν τῷ τοῦ ζώου σώματι, ἢ νόσον ἢ ὑγί-
ειαν. Καὶ περιττὸν δὲ καὶ ἄρτιον ἀριθμοῦ κατη-
γορεῖται. καὶ ἀναγκαῖόν γε θάτερον τῷ ἀριθμῷ
ὑπάρχειν, ἢ περιττὸν ἢ ἄρτιον. Καὶ οὐκ ἔστι γε τού-
των οὐδὲν ἀναμέσον. οὔτε νόσου καὶ ὑγιείας
οὔτε περιττοῦ καὶ ἀρτίου. ὧν δέ γε μὴ ἀναγκαῖον
θάτερον ὑπάρχειν, τούτων ἐστί τι ἀναμέσον,
οἷον μέλαν καὶ λευκὸν ἐν σώματι πέφυκε γίνε-
σθαι, καὶ οὐκ ἀναγκαῖον θάτερον ὑπάρχειν αὐτῶν
τῷ σώματι, οὐ γὰρ πᾶν σῶμα ἢ λευκὸν ἢ μέ-
λαν ἐστί. Καὶ φαῦλον δὲ καὶ σπουδαῖον, κατηγο-
ρεῖται μὲν καὶ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατ' ἄλλων πολλῶν.

Καὶ οὐκ ἀναγκαῖον δὲ θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν
ἐκείνοις ὧν κατηγορεῖται· οὐ γὰρ πάντα ἤτοι φαῦ-
λα ἢ σπουδαῖα ἐστί· καὶ ἔστι γε τούτων τι ἀνὰ
μέσον, οἷον τοῦ μὲν λευκοῦ καὶ μέλανος τὸ φαι-
ὸν καὶ ὠχρόν, καὶ ὅσα ἄλλα χρώματα· τοῦ δὲ φαύ-
λου καὶ σπουδαίου, τό, οὔτε φαῦλον οὔτε σπου-
δαῖον· ἐπ' ἐνίων μὲν οὖν ὀνόματα κεῖται τοῖς
ἀνὰ μέσον, οἷον τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος, τὸ
φαιὸν καὶ ὠχρόν, ἐπ' ἐνίων δέ, ὀνόματι οὐκ εὔ-
πορον τὸ ἀνὰ μέσον ἀποδοῦναι· τῇ δὲ ἑκατέρου
τῶν ἄκρων ἀποφάσει, τὸ ἀνὰ μέσον ὁρίζεται, οἷον
τὸ οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν, οὔτε δίκαιον οὔτε ἄδικον.
Στέρησις δὲ καὶ ἕξις λέγεται μὲν περὶ ταὐτόν τι, οἷον
ἡ ὄψις καὶ ἡ τυφλότης περὶ ὀφθαλμόν· καὶ καθό-
λου δὲ εἰπεῖν, ἐν ᾧ πέφυκεν ἡ ἕξις γίνεσθαι, περὶ τοῦ-
το λέγεται ἑκάτερον αὐτῶν· ἐστερῆσθαι δὲ τότε λέγο-
μεν ἕκαστον τῶν τῆς ἕξεως δεκτικῶν, ὅταν ἐν ᾧ πέ-
φυκεν ὑπάρχειν, καὶ ὅτε πέφυκεν ἔχειν, μηδαμῶς
ὑπάρχῃ· νωδὸν γὰρ λέγομεν, οὐ τὸ μὴ ἔχον ὀδόν-
τας, καὶ τυφλὸν οὐ τὸ μὴ ἔχον ὄψιν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἔχον
ὅτε πέφυκεν ἔχειν· ἔνια γὰρ ἐκ γενετῆς οὔτε ὄψιν
οὔτε ὀδόντας ἔχει· ἀλλ' οὐ λέγεται νωδὰ οὔτε τυφλά·
τὸ δὲ ἐστερῆσθαι καὶ τὸ ἔχειν τὴν ἕξιν, οὐκ ἔστι στέρη-
σις ἢ ἕξις· ἕξις μὲν γάρ ἐστιν ἡ ὄψις, στέρησις
δὲ ἡ τυφλότης· τὸ δὲ ἔχειν τὴν ὄψιν οὐκ ἔστιν ὄψις,
οὔτε τὸ τυφλὸν εἶναι τυφλότης· στέρησις γὰρ ἡ
τυφλότης ἐστί· τὸ δὲ τυφλὸν εἶναι καὶ ἐστερῆσθαι, οὐ
στέρησις ἐστί· ἔτι εἰ ἦν ἡ τυφλότης ταὐτὸν τῷ τυφλὸν
εἶναι, κατηγορεῖτο ἂν ἀμφότερα κατὰ τοῦ αὐτοῦ·

ἀλλὰ τυφλὸς μὲν ἄνθρωπος λέγεται, τυφλότης δὲ ὁ ἄν-
θρωπος οὐδαμῶς λέγεται. ἀντικεῖσθαι δὲ καὶ ταῦ-
τα δοκεῖ, τὸ ἐστερῆσθαι καὶ τὴν ἕξιν ἔχειν, ὡς στέρη-
σις καὶ ἕξις· ὁ γὰρ τρόπος τῆς ἀντιθέσεως, ὁ αὐ-
τός. ὡς γὰρ ἡ τυφλότης τῇ ὄψει ἀντίκειται, οὕτω καὶ
τὸ τυφλὸν εἶναι, τῷ ὄψιν ἔχειν ἀντίκειται. οὐκ ἔστι δὲ
οὐδὲ τὸ ὑπὸ τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν, κατάφασις
καὶ ἀπόφασις. ἡ μὲν γὰρ κατάφασις λόγος ἐστὶ κατα-
φατικός· τῶν δὲ ὑπὸ τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν, οὐδὲν
ἐστὶ λόγος. λέγεται δὲ καὶ ταῦτα ἀντικεῖσθαι ἀλλήλοις,
ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ὁ τρό-
πος τῆς ἀντιθέσεως, ὁ αὐτός. ὡς γὰρ ποτὲ ἡ κατάφα-
σις πρὸς τὴν ἀπόφασιν ἀντίκειται, οἷον τὸ κάθηται, τῷ
οὐ κάθηται, οὕτω καὶ τὸ ὑφ᾽ ἑκάτερον πρᾶγμα ἀντίκειται.
τὸ καθῆσθαι πρὸς τὸ μὴ καθῆσθαι. ὅτι δὲ ἡ ἕξις καὶ ἡ
στέρησις οὐκ ἀντίκειται, ὡς τὰ πρός τι, φανερόν. οὐ
γὰρ λέγεται αὐτὸ ὅπερ ἐστὶ τοῦ ἀντικειμένου. ἡ γὰρ ὄψις
οὐκ ἔστι τυφλότητος ὄψις. οὐδ᾽ ἄλλως οὐδαμῶς πρὸς
αὐτὸ λέγεται. ὡσαύτως δὲ καὶ οὐδ᾽ ἡ τυφλότης λέ-
γοιτ᾽ ἂν τυφλότης ὄψεως. ἀλλὰ στέρησις μὲν ὄψεως,
ἢ τυφλότης λέγεται. ἔτι τὰ πρός τι πάντα πρὸς ἀντι-
στρέφοντα λέγονται. ὥστε καὶ ἡ τυφλότης, εἴπερ ἦν
τῶν πρός τι, ἀντέστρεφεν ἂν κἀκεῖνο πρὸς ὃ λέγεται. ἀλ-
λ᾽ οὐκ ἀντιστρέφει. οὐ γὰρ λέγεται ἡ ὄψις τυφλότητος
ὄψις. ὅτι δὲ οὐδ᾽ ὡς τὰ ἐναντία ἀντίκειται, τὰ κατὰ
στέρησιν καὶ ἕξιν λεγόμενα, ἐκ τῶνδε δῆλον. τῶν
μὲν γὰρ ἐναντίων, ὧν οὐδέν ἐστιν ἀνὰ μέσον, ἀναγ-
καῖον ἐν οἷς πέφυκε γίγνεσθαι, ἢ ὧν κατηγορεῖται, θά-
τερον αὐτῶν ὑπάρχειν ἀεί. τούτων γὰρ οὐδὲν ἦν ἀνὰ

μέσον, ὧν θάτερον ἀναγκαῖον ἦν τῷ δεκτικῷ ὑπάρχειν· οἷ-
ον ἐπὶ νόσου καὶ ὑγιείας, καὶ περιττοῦ καὶ ἀρτίου· ὧν δέ ἐστι
τι ἀναμέσον, οὐδέποτε ἀνάγκη παντὶ ὑπάρχειν θάτερον·
οὔτε γὰρ λευκὸν ἢ μέλαν ἀνάγκη πᾶν εἶναι τὸ δεκτικόν,
οὔτε θερμὸν ἢ ψυχρόν· τούτων γὰρ ἀναμέσον τι οὐδὲν κω-
λύει ὑπάρχειν· ἔτι δὲ καὶ τούτων ἦν τι ἀναμέσον, ὧν μὴ
ἀναγκαῖον ὧν θάτερον ὑπάρχειν τῷ δεκτικῷ· εἰ μὴ οἷς φύσει
τὸ ἓν ὑπάρχει, οἷον τῷ πυρὶ τὸ θερμῷ εἶναι, καὶ τῇ χιόνι,
τὸ λευκῇ· ἐπὶ δὲ τούτων ἀφωρισμένως ἀναγκαῖον θάτερον
ὑπάρχειν· καὶ οὐχ ὁπότερον ἔτυχεν· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἂν, τὸ πῦρ
ψυχρὸν εἶναι, οὐδὲ τὴν χιόνα μέλαιναν· ὥστε παντὶ μὲν
οὐκ ἀνάγκη τῷ δεκτικῷ θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν, ἀλλὰ μόνον
οἷς φύσει τὸ ἓν ὑπάρχει· καὶ τούτοις ἀφωρισμένως τὸ ἓν
καὶ οὐχ ὁπότερον ἔτυχεν· ἐπὶ δὲ τῆς στερήσεως καὶ τῆς ἕξε-
ως, οὐ θάτερον τῶν εἰρημένων ἀληθές· οὐδὲ γὰρ ἀεὶ τῷ δεκ-
τικῷ ἀναγκαῖον θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν· τὸ γὰρ μήπω πε-
φυκὸς ὄψιν ἔχειν, οὔτε τυφλὸν οὔτε ὄψιν ἔχον λέγεται·
ὥστε οὐκ ἂν εἴη ταῦτα τῶν τοιούτων ἐναντίων, ὧν μηδέν ἐστιν
ἀναμέσον· ἀλλ' οὐδὲ ὧν ἐστὶν ἀναμέσον· ἀναγκαῖον γάρ πο-
τε παντὶ τῷ δεκτικῷ θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν· ὅταν γὰρ ἤδη
πεφυκὸς ᾖ ὄψιν ἔχειν, ἢ τυφλὸν ἢ ἔχον ὄψιν ῥηθήσεται.
καὶ τούτων οὐκ ἀφωρισμένως θάτερον, ἀλλ' ὁπότερον ἔτυ-
χεν· ἐπὶ δέ γε τῶν ἐναντίων ὧν ἐστι ἀναμέσον τι, οὐδέποτε
ἀναγκαῖον ἦν παντὶ θάτερον ὑπάρχειν· ἀλλά τισί· καὶ τούτοις
ἀφωρισμένως τὸ ἕν· ὥστε δῆλον ὅτι κατ' οὐδέτερον τῶν τρό-
πων, ὡς τὰ ἐναντία ἀντίκειται, τὰ καθ' ἕξιν καὶ στέρησιν
ἀντικείμενα· ἔτι ἐπὶ μὲν τῶν ἐναντίων ὑπάρχοντος τοῦ δε-
κτικοῦ δυνατὸν εἰς ἄλληλα μεταβολὴν γίνεσθαι, εἰ μή
τινι φύσει τὸ ἓν ὑπάρχει· οἷον τῷ πυρὶ, τῷ θερμῷ εἶναι·

καὶ γὰρ τὸ ὑγιαῖνον, δυνατὸν νοσῆσαι, καὶ τὸ λευκὸν μέλαν
γενέσθαι, καὶ τὸ ψυχρὸν θερμόν, καὶ ἐκ σπουδαίου φαῦ
λον, καὶ ἐκ φαύλου σπουδαῖον δύναται γενέσθαι. ὁ γὰρ
φαῦλος εἰς βελτίους διατριβὰς ἀγόμενος καὶ λόγους,
κἂν μικρόν τι, ἐπιδοίη εἰς τὸ βελτίων εἶναι. ἐὰν δὲ ἅπαξ
κἂν μικρὰν ἐπίδοσιν λάβῃ, φανερὸν ὅτι, ἢ τελέως ἂν
μεταβάλοι, ἢ πάνυ πολλὴν ἂν ἐπίδοσιν λάβοι. ἀεὶ γὰρ
εὐκινητότερος πρὸς ἀρετὴν γίνεται. κἂν ἡντιναοῦν
ἐπίδοσιν εἰληφὼς ᾖ ἐξ ἀρχῆς. ὥστε καὶ πλείω εἰκὸς ἐπίδο
σιν αὐτὸν λαμβάνειν. καὶ τοῦτο ἀεὶ γινόμενον, τελέως
εἰς τὴν ἐναντίαν ἕξιν ἀποκαθίστησιν, ἐάν γε μὴ χρόνῳ
ἐξείργηται. ἐπὶ δέ γε τῆς στερήσεως καὶ τῆς ἕξεως, ἀδύ
νατον εἰς ἄλληλα μεταβολὴν γενέσθαι. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς
ἕξεως ἐπὶ τὴν στέρησιν γίνεται μεταβολή. ἀπὸ δὲ τῆς
στερήσεως ἐπὶ τὴν ἕξιν, ἀδύνατον. οὔτε γὰρ τυφλὸς
γενόμενός τις πάλιν ἀνέβλεψεν. οὔτε φαλακρὸς ὢν πά
λιν κομήτης ἐγένετο. οὔτε νωδὸς ὢν πάλιν ὀδόντας
ἔφυσεν. Ὅσα δὲ ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις ἀντίκει
ται, φανερὸν ὅτι κατ' οὐδένα τῶν εἰρημένων τρόπον
ἀντίκειται. ἐπὶ μόνων γὰρ τούτων ἀνάγκη ἀεὶ τὸ μὲν ἀ
ληθές, τὸ δὲ ψεῦδος αὐτῶν εἶναι. οὔτε γὰρ ἐπὶ τῶν ἐναν
τίων, ἀνάγκη ἀεὶ θάτερον μὲν ἀληθὲς εἶναι, θάτερον δὲ
ψεῦδος, οὔτε ἐπὶ τῶν πρός τι, οὔτε ἐπὶ τῆς ἕξεως καὶ στερή
σεως. οἷον ὑγίεια καὶ νόσος ἐναντία. καὶ οὐδέτερον γε,
οὔτε ἀληθές, οὔτε ψεῦδός ἐστιν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ δι
πλάσιον καὶ τὸ ἥμισυ, ὡς τὰ πρός τι ἀντίκειται. καὶ οὐκ
ἔστιν αὐτῶν οὐδέτερον, οὔτε ἀληθὲς οὔτε ψεῦδος. οὐ
δέ γε τὰ κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν λεγόμενα, οἷον ἡ ὄψις
καὶ ἡ τυφλότης. ὅλως δὲ τῶν κατὰ μηδεμίαν συμ-

πλοκὴν λεγομένων, οὐδὲν οὔτε ἀληθὲς οὔτε ψεῦ-
δος ἐστίν· ἅπαντα δὲ τὰ εἰρημένα ἄνευ συμπλο-
κῆς λέγεται, οὐ μὴν ἀλλὰ μάλιστα δόξειεν ἂν
τὸ τοιοῦτο συμβαίνειν ἐπὶ τῶν κατὰ συμπλοκὴν
ἐναντίων λεγομένων· τὸ γὰρ ὑγιαίνειν σωκράτη,
τῷ νοσεῖν σωκράτη ἐναντίον ἐστίν· ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ τούτων ἀνα-
γκαῖον ἀεὶ θάτερον μὲν ἀληθὲς, θάτερον δὲ ψεῦδος
εἶναι· ὄντος μὲν γὰρ σωκράτους, ἔσται τὸ μὲν
ἀληθὲς, αὐτοῦ μὴ ὄντος ὅλως τοῦ σωκράτους·
ἐπὶ δὲ τῆς στερήσεως καὶ τῆς ἕξεως, μὴ ὄντος
γε ὅλως, οὐδέτερον ἀληθὲς· ὄντος δὲ οὐκ ἀεὶ θάτε-
ρον μὲν ἀληθὲς, θάτερον δὲ ψεῦδος· τὸ γὰρ ὄψιν
ἔχειν σωκράτην, τῷ τυφλὸν εἶναι σωκράτην, ἀν-
τίκειται, ὡς στέρησις καὶ ἕξις, καὶ ὄντος γε, οὐκ
ἀναγκαῖον θάτερον εἶναι ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, ὅτε
γὰρ μήπω πέφυκεν ἔχειν, ἀμφότερα ψευδῆ,
μὴ ὄντος δὲ ὅλως τοῦ σωκράτους· καὶ οὕτω ψευ-
δῆ ἀμφότερα, καὶ τὸ ὄψιν αὐτὸν ἔχειν, καὶ τὸ τυ-
φλὸν εἶναι· ἐπὶ δέ γε τῆς καταφάσεως καὶ ἀπο-
φάσεως ἀεί, ἐάν τε ᾖ, ἐάν τε μὴ ᾖ, τὸ μὲν ἕτερον
ἔσται ψεῦδος, τὸ δὲ ἕτερον ἀληθές· τὸ γὰρ νοσεῖν σωκράτη,
καὶ τὸ μὴ νοσεῖν σωκράτη, ὄντος αὐτοῦ, φανερὸν ὅτι τὸ
ἕτερον αὐτῶν ἀληθές, ἕτερον δὲ ψεῦδος ἐστί· καὶ μὴ
ὄντος ὁμοίως· τὸ μὲν γὰρ νοσεῖν μὴ ὄντος, ψεῦδος,
τὸ δὲ μὴ νοσεῖν ἀληθές· ὥστε ἐπὶ μόνων τούτων ἴδιον
ἂν εἴη τὸ ἀεὶ θάτερον αὐτῶν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος εἶναι·
ὅσα ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις ἀντίκειται. Ἐναν-
τίον δὲ ἐστίν, ἀγαθῷ μὲν ἐξ ἀνάγκης κακόν· τοῦτο
δὲ δῆλον, τῇ καθ' ἕκαστον ἐπαγωγῇ· οἷον ὑγιείᾳ νό-

σος. καὶ δικαιοσύνη ἀδικία. καὶ ἀνδρεία δειλία. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. κακῷ δὲ, ὅτε μὲν ἀγαθὸν ἐναντίον ἐστὶν, ὅτε δὲ κακόν. τῇ γὰρ ἐνδείᾳ κακῷ ὄντι, ἡ ὑπερβολὴ ἐναντίον, κακὸν ὄν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μεσότης ἐναντία ἑκατέρῳ, οὖσα ἀγαθόν. ἐπ' ὀλίγων δ' ἂν τὸ τοιοῦτον ἴδοι τις. ἐπὶ δὲ τῶν πλείστων, ἀεὶ τῷ κακῷ τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον ἐστίν. Ἔτι τῶν ἐναντίων οὐκ ἀναγκαῖον, ἐὰν θάτερον ᾖ, καὶ τὸ λοιπὸν εἶναι. ὑγιαινόντων γὰρ ἁπάντων, ὑγίεια μὲν ἔσται, νόσος δὲ οὔ, ὁμοίως δὲ καὶ λευκῶν ὄντων ἁπάντων, λευκότης μὲν ἔσται, μελανία δὲ οὔ, Ἔτι εἰ τὸ σωκράτη ὑγιαίνειν, τῷ σωκράτη νοσεῖν ἐναντίον ἐστί, μὴ ἐνδέχεται δὲ ἅμα ἀμφότερα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο τοῦ ἑτέρου τῶν ἐναντίων ὄντος, καὶ τὸ λοιπὸν εἶναι (ὑπάρχειν). ὄντος γὰρ τοῦ σωκράτους ὑγιαίνειν, οὐκ ἂν εἴη, τὸ νοσεῖν σωκράτους. δῆλον δὲ ὅτι καὶ περὶ τὸ αὐτὸ, ἢ εἴδει, ἢ γένει, πέφυκε γίνεσθαι τὰ ἐναντία. νόσος μὲν γὰρ καὶ ὑγίεια, ἐν σώματι ζῴου πέφυκε γίνεσθαι. λευκότης δὲ καὶ μελανία, ἁπλῶς ἐν σώματι. καὶ δικαιοσύνη δὲ καὶ ἀδικία ἐν ψυχῇ ἀνθρώπου. ἀνάγκη δὲ πάντα τὰ ἐναντία, ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἶναι, ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν, ἢ αὐτὰ γένη εἶναι. λευκὸν μὲν γὰρ καὶ μέλαν, ἐν τῷ αὐτῷ γένει. χρῶμα γὰρ αὐτῶν τὸ γένος. δικαιοσύνη δὲ καὶ ἀδικία, ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν. τοῦ μὲν γὰρ ἀρετή, τοῦ δὲ κακία τὸ γένος. ἀγαθὸν δὲ καὶ κακὸν οὐκ ἔστιν ἐν γένει, ἀλλ' αὐτὰ τυγχάνει καὶ γένη τινῶν ὄντα :—

περὶ προτέρου.

Γ

Πρότερον ἕτερον ἑτέρου λέγεται τετραχῶς· πρῶτον αον
μὲν καὶ κυριώτατα, κατὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν πρεσ-
βύτερον ἕτερον ἑτέρου, καὶ παλαιότερον λέγεται· τῷ γὰρ
τὸν χρόνον πλείω εἶναι, καὶ πρεσβύτερον καὶ παλαιό- βον
τερον λέγεται. δεύτερον δὲ τὸ μὴ ἀντιστρέφον κατὰ
τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν, οἷον τὸ ἓν τῶν δύο πρότ-
ερον, δυοῖν μὲν γὰρ ὄντοιν, ἀκολουθεῖ εὐθὺς τὸ ἓν εἶναι·
ἑνὸς δὲ ὄντος οὐκ ἀναγκαῖον δύο εἶναι, ὥστε οὐκ
ἀντιστρέφει ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀκολούθησις, τοῦ εἶναι τὸ
λοιπόν· πρότερον δὲ δοκεῖ τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀφ' οὗ μὴ γον
ἀντιστρέφει ἡ τοῦ εἶναι ἀκολούθησις. τρίτον δὲ, κατά
τινα τάξιν πρότερον λέγεται· καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐπι-
στημῶν καὶ τῶν λόγων· ἔν τε γὰρ ταῖς ἀποδεικτικαῖς
ἐπιστήμαις ὑπάρχει τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον τῇ τάξει·
τὰ γὰρ στοιχεῖα πρότερα τῶν διαγραμμάτων τῇ τάξει·
καὶ ἐπὶ τῆς γραμματικῆς, τὰ στοιχεῖα πρότερα τῶν
συλλαβῶν· καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ὁμοίως. τὸ γὰρ προοί-
μιον πρότερον τῇ τάξει τῆς διηγήσεως ἐστίν. ἔτι παρὰ
τὰ εἰρημένα τὸ βέλτιον καὶ τὸ τιμιώτερον, πρότερον δον
εἶναι τῇ φύσει δοκεῖ· εἰώθασι δὲ καὶ οἱ πολλοὶ τοὺς
ἐντιμοτέρους καὶ μᾶλλον ἀγαπωμένους ὑπ' αὐτῶν
προτέρους φάσκειν αὐτοῖς εἶναι· ἔστι μὲν δὴ σχε-
δὸν ἀλλοτριώτατος τῶν τρόπων οὗτος· οἱ μὲν οὖν λε-
γόμενοι τρόποι τοῦ προτέρου τοσοῦτοι εἰσί· δόξειε δ' ἂν
καὶ παρὰ τοὺς εἰρημένους ἕτερος εἶναι προτέρου τρό-
πος· τῶν γὰρ ἀντιστρεφόντων κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκο- εον
λούθησιν, τὸ αἴτιον ὁπωσοῦν θατέρῳ τοῦ εἶναι, πρό-
τερον εἰκότως φύσει λέγοιτ' ἄν. ὅτι δὲ ἔστι τινὰ τοιαῦτα,
δῆλον· τὸ γὰρ εἶναι ἄνθρωπον, ἀντιστρέφει κατὰ τὴν τοῦ

δον

εἶναι ἀκολουθήσιν πρὸς τὸν ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λόγον· εἰ
γὰρ ἔστιν ἄνθρωπος, ἀληθὴς ἐστὶν ὁ λόγος ᾧ λέγομεν ὅτι ἔστιν
ἄνθρωπος· ἔστι δὲ ὁ μὲν ἀληθὴς λόγος οὐδαμῶς αἴτιον τοῦ
εἶναι τὸ πρᾶγμα· τὸ μέντοι πρᾶγμα φαίνεταί πως
αἴτιον, τοῦ εἶναι ἀληθῆ τὸν λόγον· τῷ γὰρ εἶναι τὸ πρᾶγ
μα ἢ μή, ἀληθὴς ὁ λόγος ἢ ψευδὴς λέγεται.
ὥστε κατὰ πέντε τρόπους πρότερον ἕτερον ἑτέρου λέγοιτ᾽ ἄν·

περὶ ἅμα.

Ἅμα δὲ λέγεται ἁπλῶς μὲν καὶ κυριώτατα, ὧν ἡ
γένεσις ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· οὐδέτερον γὰρ τῶν τοιούτων
πρότερόν ἐστιν οὐδὲ ὕστερον· ἅμα δὲ κατὰ τὸν χρό
νον ταῦτα λέγεται· φύσει δὲ ἅμα, ὅσα ἀντιστρέφει
μέν, κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν, μηδαμῶς
δὲ θάτερον θατέρου τοῦ εἶναι ἐστιν· οἷον ἐπὶ τοῦ διπ
λασίου καὶ ἡμίσεως· ἀντιστρέφει μὲν ταῦτα· διπ
λασίου γὰρ ὄντος, ἥμισυ ἐστι· καὶ ἡμίσεως ὄντος
διπλάσιόν ἐστιν· οὐδέτερον δὲ οὐδετέρῳ αἴτιον τοῦ
εἶναι ἐστιν· καὶ τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀντιδιῃρημέ
να ἀλλήλοις, ἅμα τῇ φύσει λέγεται· ἀντιδιῃρῆσθαι
δὲ λέγεται ἀλλήλοις τὰ κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν,
οἷον τὸ πτηνόν, τῷ πεζῷ καὶ τῷ ἐνύδρῳ· ταῦτα γὰρ
ἀλλήλοις ἀντιδιῄρηται· ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ὄντα·
τὸ γὰρ ζῷον διαιρεῖται εἰς ταῦτα· εἴς τε τὸ πεζὸν
καὶ πτηνὸν καὶ ἔνυδρον· καὶ οὐδὲν μὲν τούτων πρό
τερον ἢ ὕστερον ἐστιν, ἀλλ᾽ ἅμα τῇ φύσει· τὰ τοιαῦτα
δοκεῖ εἶναι· διαιρεθείη δ᾽ ἂν καὶ τούτων ἕκαστον εἰς
εἴδη πάλιν, οἷον τὸ πεζὸν ζῷον καὶ τὸ πτηνὸν καὶ
τὸ ἔνυδρον· ἔσται οὖν κἀκεῖνα ἅμα τῇ φύσει, ὅσα
ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους· κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσίν ἐστι.

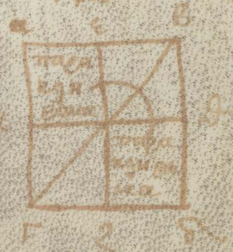
// αἴτιον

ἅμα
χρόνῳ· φύσει· τοῖς ἀντιδιῃρημένοις·

τὰ δὲ γένη τῶν ἀτόμων ἀεὶ πρότερα· οὐ γὰρ ἀντιστρέφει κατὰ
κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν, οἷον ἐνύδρου μὲν ὄν-
τος, ἔστι ζῷον, ζῴου δὲ ὄντος οὐκ ἀνάγκη ἔνυδρον εἶναι.
ἅμα οὖν τῇ φύσει λέγεται, ὅσα ἀντιστρέφει μὲν κατὰ
τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν· μηδαμῶς δὲ αἴτιον θά-
τερον θατέρῳ τοῦ εἶναι ἐστί· καὶ τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους
ἀντιδιῃρημένα ἀλλήλοις· ἁπλῶς δὲ ἅμα ὧν ἡ γέ-
νεσις ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ: —

περὶ κινήσεως

Κινήσεως δέ ἐστιν εἴδη ἕξ· γένεσις, φθορά, αὔξησις,
μείωσις, ἀλλοίωσις, καὶ ἡ κατὰ τόπον μεταβολή· αἱ μὲν
οὖν ἄλλαι κινήσεις φανερὸν ὅτι ἕτεραι ἀλλήλων εἰσίν·
οὐ γάρ ἐστιν ἡ γένεσις φθορά· οὐδέ γε ἡ αὔξησις μείω-
σις· οὐδὲ ἡ κατὰ τόπον μεταβολή· ὡσαύτως δὲ καὶ
αἱ ἄλλαι· ἐπὶ δὲ τῆς ἀλλοιώσεως ἔχει τινὰ ἀπορίαν,
μήποτε ἀναγκαῖον ἢ τὸ ἀλλοιούμενον κατά τινα τῶν λοι-
πῶν κινήσεων ἀλλοιοῦσθαι· τοῦτο δὲ οὐκ ἀληθές ἐστι· σχε-
δὸν δὲ κατὰ πάντα τὰ πάθη, ἢ κατὰ πλεῖστα, ἀλλοι-
οῦσθαι συμβέβηκεν ἡμῖν, οὐδεμιᾶς τῶν ἄλλων κινή-
σεων κοινωνοῦσι· οὔτε γὰρ αὔξεσθαι ἀναγκαῖον τὸ
κατὰ πάθος κινούμενον, οὔτε μειοῦσθαι· ὡσαύτως
δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὥστε ἑτέρα ἂν εἴη παρὰ τὰς
ἄλλας κινήσεις ἡ ἀλλοίωσις· εἰ γὰρ ἦν ἡ αὐτή, ἔδει τὸ
ἀλλοιούμενον εὐθύς, καὶ αὔξεσθαι ἢ μειοῦσθαι· ἢ τινι
τῶν ἄλλων ἀκολουθεῖν κινήσεων· ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη· ὡσαύ-
τως δὲ καὶ τὸ αὐξόμενον, ἤ τινα ἄλλην κίνησιν κινού-
μενον, ἀλλοιοῦσθαι· ἔστι τινὰ αὐξανόμενα, ἃ
οὐκ ἀλλοιοῦται, οἷον τὸ τετράγωνον τοῦ γνώμονος
περιτεθέντος, ηὔξηται μέν, ἀλλοιότερον δὲ οὐδὲν
γεγένηται· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων.

ὥστε ἕτεραι ἂν εἶεν αἱ κινήσεις ἀλλήλων· ἔστι δὲ τῇ ἁπλῶς
μὲν κινήσει, ἠρεμία ἐναντίον· ταῖς δὲ καθ' ἕκαστα· γε-
νέσει μὲν φθορά· αὐξήσει δὲ μείωσις· τῇ δὲ κατὰ τόπον
μεταβολῇ, ἡ κατὰ τόπον ἠρεμία· μάλιστα δὲ ἔοικεν ἀν-
τικεῖσθαι ἡ πρὸς τὸν ἐναντίον τόπον μεταβολή, οἷον τῇ
κάτωθεν, ἡ ἄνω· τῇ δὲ ἄνωθεν, ἡ κάτω, τῇ δὲ λοιπῇ τῶν
ἀποδοθεισῶν κινήσεων, οὐ ῥᾴδιον ἀποδοῦναι τί ποτ' ἐστὶν
ἐναντίον· ἔοικε δὲ οὐδὲν εἶναι αὐτῇ ἐναντίον, εἰ μή τις
καὶ ἐπὶ ταύτης τὴν τὸ κατὰ τὸ ποιὸν ἠρεμίαν ἀντιτιθείη,
ἢ τῇ εἰς τὸ ἐναντίον τοῦ ποιοῦ μεταβολῇ· καθάπερ
ἐπὶ τοῖς κατὰ τόπον μεταβολῆς, τὴν κατὰ τόπον ἠρε-
μίαν· ἢ τὴν εἰς τὸν ἐναντίον τόπον μεταβολήν· ἔστι γὰρ
ἡ ἀλλοίωσις. μεταβολὴ κατὰ τὸ ποιὸν κινήσει· ἡ κατὰ
τὸ ποιὸν ἠρεμία, ἢ εἰς τὸ ἐναντίον τοῦ ποιοῦ μεταβο-
λή, οἷον τὸ λευκὸν γίνεσθαι, τῷ μέλαν γίνεσθαι· ἀλλοι-
οῦται γὰρ εἰς τὰ ἐναντία, τοῦ ποιοῦ μεταβολῆς γινομένης:—

περὶ τοῦ ἔχειν.

Τὸ ἔχειν κατὰ πλείους τρόπους λέγεται· ἢ γὰρ ὡς ἕξιν καὶ
διάθεσιν ἢ ἄλλην τινὰ ποιότητα· λεγόμεθα γὰρ ἐπιστήμην
ἔχειν καὶ ἀρετήν· ἢ ὡς ποσόν, οἷον ὃ τυγχάνει τις ἔχων
μέγεθος· λέγεται γὰρ τρίπηχυ μέγεθος ἔχειν ἢ
τετράπηχυ· ἢ ὡς περὶ τὸ σῶμα, οἷον ἱμάτιον ἢ χιτῶνα·
ἢ ὡς ἐν μορίῳ, οἷον ἐν χειρὶ δακτύλιον· ἢ ὡς μέρος,
οἷον χεῖρα ἢ πόδα· ἢ ὡς ἐν ἀγγείῳ, οἷον ὁ μέδιμνος
τοὺς πυρούς, ἢ τὸ κεράμιον τὸν οἶνον· οἶνον γὰρ ἔχειν
τὸ κεράμιον λέγεται· καὶ ὁ μέδιμνος πυρούς· ταῦ-
τα οὖν πάντα ἔχειν λέγεται, ὡς ἐν ἀγγείῳ· ἢ ὡς κτῆ-
μα· ἔχειν γὰρ οἰκίαν καὶ ἀγρὸν λεγόμεθα· λεγόμεθα
δὲ καὶ γυναῖκα ἔχειν, καὶ ἡ γυνὴ ἄνδρα· ἔοικε δὲ ἀλλο-

τριώτατος ὁ νῦν ῥηθεὶς τρόπος, τοῦ ἔχειν εἶναι· οὐδὲν
γὰρ ἄλλο τῷ ἔχειν γυναῖκα σημαίνομεν, ἢ ὅτι συνοικεῖ· ἴσως δὲ
καὶ ἄλλοι τινὲς φανήσονται τοῦ ἔχειν τρόποι· οἱ δὲ εἰωθό-
τες λέγεσθαι, σχεδὸν πάντες κατηρίθμηνται:—

κατηγορίαι ἀριστοτέλους τέλος·

ἀριστοτέλους περὶ ἑρμηνείας πρῶτον·

Πρῶτον δεῖ θέσθαι, τί ὄνομα καὶ τί ῥῆμα,
ἔπειτα τί ἐστιν ἀπόφασις καὶ κατάφασις· καὶ
ἀπόφανσις καὶ λόγος· ἔστι μὲν οὖν τὰ ἐν
τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων σύμβολα· καὶ
τὰ γραφόμενα τῶν ἐν τῇ φωνῇ, καὶ ὥσπερ οὐδὲ γράμ-
ματα πᾶσι τὰ αὐτά, οὕτως οὐδὲ φωναὶ αἱ αὐταί
ὧν μέντοι ταῦτα σημεῖα πρώτως, ταὐτὰ πᾶσι
παθήματα τῆς ψυχῆς· καὶ ὧν ὁμοιώματα, πράγ-
ματα ἤδη ταὐτά· περὶ μὲν οὖν τούτων εἴρηται, ἐν
τοῖς περὶ ψυχῆς· ἄλλης γὰρ ταῦτα πραγματείας· ἔστι
δὲ ὥσπερ ἐν τῇ ψυχῇ, ὁτὲ μὲν νόημα ἄνευ τοῦ ἀληθεύ-
ειν ἢ ψεύδεσθαι, ὁτὲ δὲ ἤδη ᾧ ἀνάγκη τούτων ὑπάρχειν
θάτερον, οὕτω καὶ ἐν τῇ φωνῇ· περὶ γὰρ σύνθεσιν καὶ
διαίρεσίν ἐστι τὸ ψεῦδός τε καὶ τἀληθές· τὰ μὲν οὖν
ὀνόματα, καὶ τὰ ῥήματα, ἔοικε τῷ ἄνευ συνθέσεως
καὶ διαιρέσεως νοήματι, οἷον τὸ ἄνθρωπος, ἢ τὸ λευκόν,
ὅταν μὴ προστεθῇ τι· οὔτε γὰρ ψεῦδος οὔτε ἀληθές πω·
σημεῖον δ' ἐστὶ τοῦδε· καὶ γὰρ ὁ τραγέλαφος σημαίνει μέν
τι· οὔπω δ' ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, ἐὰν μὴ τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι
προστεθῇ· ἢ ἁπλῶς ἢ κατὰ χρόνον:— περὶ ὀνόματος

Ὄνομα μὲν οὖν ἐστι φωνὴ σημαντικὴ, κατὰ συνθήκην,
ἄνευ χρόνου, ἧς μηδὲν μέρος ἐστὶ σημαντικὸν κεχω-

σημαντικά· ἀσημαντικά·
ἔναρθρον· ἄναρθρον·

ρισμένον· ἐν γὰρ τῷ κάλλιππος, τὸ ἵππος, οὐδὲν αὐτὸ καθ᾽
αὑτὸ σημαίνει, ὥσπερ ἐν τῷ λόγῳ τῷ καλὸς ἵππος·
οὐ μὴν οὐδ᾽ ὥσπερ ἐν τοῖς ἁπλοῖς ὀνόμασιν οὕτως ἔχει
καὶ ἐν τοῖς πεπλεγμένοις· ἐν ἐκείνοις μὲν γὰρ οὐ
δαμῶς τὸ μέρος σημαντικόν· ἐν δὲ τούτοις, βούλε-
ται μέν, ἀλλ᾽ οὐδενὸς κεχωρισμένως, οἷον ἐν τῷ ἐπακ-
τροκέλης τὸ κέλης· τὸ δὲ κατὰ συνθήκην, ὅτι φύσει
τῶν ὀνομάτων οὐδέν ἐστιν· ἀλλ᾽ ὅταν γένηται σύμβολον·
ἐπεὶ δηλοῦσί γέ τι καὶ οἱ ἀγράμματοι ψόφοι, οἷον θηρίων,
ὧν οὐδέν ἐστιν ὄνομα· τὸ δ᾽ οὐκ ἄνθρωπος, οὐκ ὄνομα, οὐ μὴν
οὐδὲ κεῖται ὄνομα, ὅτι δεῖ καλεῖν αὐτό· οὐδὲ γὰρ λόγος,
οὐδὲ ἀπόφασίς ἐστιν· ἀλλ᾽ ἔστω ὄνομα ἀόριστον, ὅτι ὁμοίως
ἐφ᾽ ὁτουοῦν ὑπάρχει καὶ ὄντος καὶ μὴ ὄντος, τὸ δὲ φίλωνος
ἢ φίλωνι καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐκ ὀνόματα, ἀλλὰ πτώσεις
ὀνόματος. λόγος δέ ἐστιν αὐτοῦ, τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ
αὐτά· ὅτι δὲ μετὰ τοῦ ἔστιν ἢ ἦν ἢ ἔσται, οὐκ ἀληθεύει
ἢ ψεύδεται· τὸ δ᾽ ὄνομα ἀεί, οἷον φίλωνός ἐστιν, ἢ οὐκ
ἔστιν· οὐδὲν γάρ πω, οὔτ᾽ ἀληθεύει, οὔτε ψεύδεται:—

περὶ ῥήματος

Ῥῆμα δέ ἐστι, τὸ προσσημαῖνον χρόνον, οὗ μέρος οὐδὲν
σημαίνει χωρίς· καὶ ἔστιν ἀεὶ τῶν καθ᾽ ἑτέρου λεγομένων
σημεῖον· λέγω δὲ ὅτι προσσημαίνει χρόνον, οἷον ὑγίεια
μὲν ὄνομα· τὸ δὲ ὑγιαίνει ῥῆμα, προσσημαίνει γὰρ τὸ
νῦν ὑπάρχειν· καὶ ἀεὶ τῶν καθ᾽ ἑτέρου λεγομένων ση-
μεῖόν ἐστιν· οἷον τῶν καθ᾽ ὑποκειμένου, ἢ ἐν ὑποκειμένῳ.
τὸ δὲ οὐχ ὑγιαίνει καὶ τὸ οὐ κάμνει, οὐ ῥῆμα λέγω·
προσσημαίνει μὲν χρόνον, καὶ ἀεὶ κατά τινος ὑπάρχει·
τῇ διαφορᾷ δὲ ὄνομα οὐ κεῖται· ἀλλ᾽ ἔστω ἀόριστον ῥῆμα·
ὅτι ὁμοίως ἐφ᾽ ὁτουοῦν ὑπάρχει καὶ ὄντος καὶ μὴ ὄντος· ὁμοίως
δὲ καὶ τὸ ὑγίανεν ἢ τὸ ὑγιανεῖ, οὐ ῥῆμα, ἀλλὰ πτῶσις ῥήματος.

διαφέρει δὲ τοῦ ῥήματος, ὅτι, τὸ μὲν τὸν παρόντα προσ-
σημαίνει χρόνον· τὰ δὲ, τὸν πέριξ. αὐτὰ μὲν οὖν καθ'
αὑτὰ λεγόμενα τὰ ῥήματα, ὀνόματά ἐστι· καὶ σημαί-
νει τι. ἵστησι γὰρ ὁ λέγων τὴν διάνοιαν· καὶ ὁ ἀκούσας
ἠρέμησεν. ἀλλ' εἰ ἔστιν ἢ μή, οὔπω σημαίνει. οὐδὲ γὰρ
τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι σημεῖόν ἐστι τοῦ πράγματος. οὐδὲ
ἂν τὸ ὂν, εἴπῃς αὐτὸ ψιλόν. αὐτὸ μὲν γὰρ οὐδέν ἐστι·
προσσημαίνει δὲ σύνθεσίν τινα, ἣν ἄνευ τῶν συγ-
κειμένων οὐκ ἔστι νοῆσαι· — περὶ λόγου:

Λόγος δέ ἐστι φωνὴ σημαντική, ἧς τῶν μερῶν τι ση-
μαντικόν ἐστι κεχωρισμένον· ὡς φάσις, ἀλλ' οὐχ ὡς κα-
τάφασις. λέγω δὲ οἷον ἄνθρωπος σημαίνει τι. ἀλλ' οὐχ ὅτι ἔστιν,
ἢ οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ἔσται κατάφασις ἢ ἀπόφασις, ἐὰν
τι προστεθῇ, ἀλλ' οὐχ ἡ τοῦ ἀνθρώπου συλλαβὴ μία. οὐδὲ
γὰρ ἐν τῷ μῦς, τὸ ῦς· σημαντικόν, ἀλλὰ φωνή ἐστι
νῦν μόνον. ἐν δὲ τοῖς διπλοῖς σημαίνει μέν, ἀλλ' οὐ
καθ' αὑτὸ ὡς προείρηται. ἔστι δὲ λόγος ἅπας μὲν
σημαντικός, οὐχ ὡς ὄργανον δέ, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται
κατὰ συνθήκην· ἀποφαντικὸς δὲ οὐ πᾶς, ἀλλ' ἐν ᾧ
τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι ὑπάρχει. οὐκ ἐν ἅπασι δὲ
ὑπάρχει, οἷον ἡ εὐχὴ λόγος μέν, ἀλλ' οὔτε ἀληθὴς οὔ-
τε ψευδής. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἀφείσθωσαν. ῥητορι-
κῆς γὰρ ἢ ποιητικῆς, οἰκειοτέρα ἡ σκέψις. ὁ δὲ
ἀποφαντικός, τῆς νῦν θεωρίας. ἔστι δὲ εἷς πρῶτος
λόγος ἀποφαντικός, κατάφασις, εἶτα ἀπόφασις. οἱ δὲ
ἄλλοι συνδέσμῳ εἷς· ἀνάγκη δὲ πάντα λόγον ἀποφαντικὸν
ἐκ ῥήματος εἶναι ἢ πτώσεως ῥήματος. καὶ γὰρ ὁ τοῦ ἀνθρώπου
λόγος, ἐὰν μὴ τὸ ἔστιν, ἢ ἔσται, ἢ ἦν, ἤ τι τοιοῦτον
προστεθῇ, οὔπω λόγος ἀποφαντικός. διότι δὴ ἕν τί ἐστιν,

ἀλλ' οὐ πολλὰ τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν· οὐ γὰρ δὴ τῷ σύνεγγυς
εἰρῆσθαι ἓν ἔσται, ἔστι δὲ ἄλλης τοῦτο πραγματείας εἰπεῖν. ἔστι
δὲ εἷς λόγος ἀποφαντικὸς, ἢ ὁ ἓν δηλῶν, ἢ ὁ συνδέσμῳ
εἷς. πολλοὶ δὲ οἱ πολλὰ καὶ μὴ ἕν, ἢ οἱ ἀσύνδετοι. τὸ μὲν
οὖν ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα, φάσις ἔστω μόνον· ἐπεὶ οὐκ
ἔστιν εἰπεῖν οὕτως δηλοῦντά τι τῇ φωνῇ· ὥστε ἀποφαίνε-
σθαι ἢ ἐρωτῶντός τινος ἢ μὴ, ἀλλ' αὐτὸν προαιρούμενον.
τούτων δ' ἡ μὲν ἁπλῆ ἐστὶν ἀπόφανσις, οἷον τὶ κατὰ τινὸς,
ἢ τὶ ἀπὸ τινὸς, ἡ δ' ἐκ τούτων συγκειμένου, οἷον λόγος
τις ἤδη σύνθετος. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἁπλῆ ἀπόφανσις, φω-
νὴ σημαντικὴ περὶ τοῦ ὑπάρχειν τι, ἢ μὴ ὑπάρχειν, ὡς οἱ
χρόνοι διῄρηνται. :· Κατάφασις δέ ἐστιν ἀπόφανσις
τινὸς κατὰ τινός· ἀπόφασις δὲ, ἀπόφανσις τινὸς ἀπὸ
τινός. ἐπεὶ δὲ ἔστι, καὶ τὸ ὑπάρχον ἀποφαίνεσθαι ὡς μὴ
ὑπάρχον. καὶ τὸ μὴ ὑπάρχον ὡς ὑπάρχον, καὶ τὸ ὑπάρχον ὡς
ὑπάρχον. καὶ τὸ μὴ ὑπάρχον ὡς μὴ ὑπάρχον· καὶ περὶ τοὺς
ἐκτὸς δὲ τοῦ νῦν χρόνους ὡσαύτως, ἅπαν ἂν ἐνδέ-
χοιτο καὶ ὃ κατέφησέ τις ἀποφῆσαι, καὶ ὃ ἀπέφησέ τις
καταφῆσαι· ὥστε δῆλον, ὅτι πάσῃ καταφάσει, ἐστὶν ἀπό-
φασις ἀντικειμένη· καὶ πάσῃ ἀποφάσει κατάφασις. καὶ
ἔστω ἀντίφασις τοῦτο κατάφασις καὶ ἀπόφασις, αἱ ἀν-
τικείμεναι. λέγω δὲ ἀντικεῖσθαι, τὴν τοῦ αὐτοῦ κατὰ τοῦ αὐ-
τοῦ, μὴ ὁμωνύμως δέ. καὶ ὅσα ἄλλα τῶν τοιούτων προσ-
διοριζόμεθα, πρὸς τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις.
Ἐπεὶ δέ ἐστι τὰ μὲν, καθόλου τῶν πραγμάτων, τὰ δὲ
καθ' ἕκαστον. λέγω δὲ καθόλου μὲν, ὃ ἐπὶ πλειόνων
πέφυκε κατηγορεῖσθαι. καθ' ἕκαστον δὲ ὃ μή· οἷον ἄνθρωπος
μὲν τῶν καθόλου, Καλλίας δὲ τῶν καθ' ἕκαστον· ἀνάγκη
δὲ ἀποφαίνεσθαι, ὡς ὑπάρχει τι, ἢ μή· ὁτὲ μὲν τῶν καθόλου

(Margin, in red:) ἄνθρωπος ζῷον λογικόν· ἁπλοῦν, οἷον· συνθετόν· πολλοὶ ἀσύνδετοι

(Margin:) περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως.

(Margin:) τμῆμα δεύτερον

τινί, ὅτε δὲ τῶν καθ' ἕκαστον. ἐὰν μὲν οὖν καθόλου ἀπο
φαίνηται, ἐπὶ τοῦ καθόλου, ὅτι ὑπάρχει τι ἢ μή, ἔσονται
ἐναντίαι ἀποφάνσεις. λέγω δὲ ἐπὶ τοῦ καθόλου, οἷον
πᾶς ἄνος λευκός, οὐδεὶς ἄνος λευκός. ὅταν δὲ ἐπὶ τῶν
καθόλου μέν, μὴ καθόλου δέ, αὗται μὲν οὐκ εἰσὶν ἐναν
τίαι. τὰ μέντοι δηλούμενα, ἔστιν εἶναι ποτὲ ἐναντία.
λέγω δὲ τὸ μὴ καθόλου ἀποφαίνεσθαι ἐπὶ τῶν καθο
λου, οἷον ἔστι λευκὸς ἄνος. οὐκ ἔστι λευκὸς ἄνος. καθό
λου γὰρ ὄντος τοῦ ἀνου, οὐχ ὡς καθόλου κέχρηται τῇ
ἀποφάνσει. τὸ γὰρ πᾶς, οὐ τὸ καθόλου σημαίνει. ἀλλ'
ὅτι καθόλου. ἐπὶ δὲ τοῦ κατηγορουμένου καθόλου, τὸ καθόλου
κατηγορεῖν, οὐκ ἔστιν ἀληθές. οὐδεμία γὰρ κατάφασις
ἔσται, ἐν ᾗ τοῦ κατηγορουμένου καθόλου, τὸ καθόλου
κατηγορηθήσεται, οἷον ἔστι πᾶς ἄνος πᾶν ζῷον. ἀντικεῖσθαι
μὲν οὖν κατάφασιν ἀποφάσει λέγω ἀντιφατικῶς τὴν τὸ
καθόλου σημαίνουσαν, τῷ αὐτῷ. ὅτι οὐ καθόλου. οἷον
πᾶς ἄνος λευκός, οὐδεὶς ἄνος λευκός, τὶς ἄνος λευκός.
Ἐναντίως δὲ τὴν τοῦ καθόλου κατάφασιν, καὶ τὴν τοῦ καθό
λου ἀπόφασιν, οἷον πᾶς ἄνος δίκαιος, οὐδεὶς ἄνος δί
καιος. διὸ ταύτας μέν, οὐχ οἷόν τε ἅμα ἀληθεῖς εἶναι.
τὰς δὲ ἀντικειμένας αὐταῖς, ἐνδέχεται ποτὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.
οἷον οὐ πᾶς ἄνος λευκός. καὶ ἔστι τὶς ἄνος λευκός. ὅσαι
μὲν οὖν ἀντιφάσεις τῶν καθόλου, εἰσὶ καθόλου, ἀνάγ
κη τὴν ἑτέραν ἀληθῆ εἶναι ἢ ψευδῆ. καὶ ὅσαι ἐπὶ τῶν καθ'
ἕκαστα. οἷον ἔστι σω λευκός, οὐκ ἔστι σω λευκός. ὅσαι δὲ
ἐπὶ τῶν καθόλου μέν, μὴ καθόλου δέ, οὐκ ἀεὶ ἡ μὲν ἀλη
θὴς ἡ δὲ ψευδής. ἅμα γὰρ ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν. ὅτι ἔστιν
ἄνος λευκὸς καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνος λευκός. καὶ ἔστιν ἄνος
καλὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄνος καλός. εἰ γὰρ αἰσχρός, οὐ καλός.

πᾶς. ἐναντίαι. οὐδεὶς
ὑπάρχει ἔστι ἀντιφατικῶς ὑπάρχει
τις. ὑπεναντίαι. οὐ πᾶς

καὶ εἰ γίνεταί τι, καὶ οὐκ ἔστι. δόξειε δ' ἂν ἐξαίφνης ἄτο
πον εἶναι· διὰ τὸ φαίνεσθαι σημαίνειν· τὸ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος
λευκὸς ἅμα καὶ ὅτι οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός· τὸ δ' οὐδὲ ταὐ
τὸ σημαίνει οὔθ' ἅμα ἐξ ἀνάγκης. φανερὸν δὲ ὅτι καὶ
μία ἀπόφασις μιᾶς καταφάσεώς ἐστι. τὸ γὰρ αὐτὸ
δεῖ ἀποφῆσαι τὴν ἀπόφασιν ὅπερ κατέφησεν ἡ κατάφα
σις. καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἢ τῶν καθ' ἕκαστά τινος. ἢ ἀπὸ
τῶν καθόλου τινός, ἢ ὡς καθόλου ἢ ὡς μὴ καθόλου.
λέγω δέ, οἷον ἔστι Σωκράτης λευκός οὐκ ἔστι Σωκράτης λευκός. ἐὰν
δὲ ἄλλο τι ἢ ἀπ' ἄλλου τὸ αὐτό οὐχ ἡ ἀντικειμένη, ἀλλ' ἔσται
ἐκείνης ἑτέρα. τῇ δὲ πᾶς ἄνθρωπος λευκός. ἡ οὐ πᾶς ἄνθρωπος
λευκός. τῇ δὲ τὶς ἄνθρωπος λευκός ἡ οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός.
τῇ δὲ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός ἡ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός. ὅτι μὲν
οὖν μία κατάφασις, μιᾷ ἀποφάσει ἀντίκειται ἀντι
φατικῶς. καὶ τίνες εἰσὶν αὗται, καὶ ὅτι οὐ πᾶσα ἀληθὴς
ἢ ψευδὴς ἀντίφασις· καὶ διὰ τί καὶ πότε ἀληθὴς ἢ ψευδής.
μία δέ ἐστι κατάφασις καὶ ἀπόφασις, ἡ ἓν καθ' ἑνὸς ση
μαίνουσα, ἢ καθόλου ὄντος καθόλου ἢ μὴ ὁμοίως.
οἷον πᾶς ἄνθρωπος λευκός ἐστιν· οὐ πᾶς ἄνθρωπος λευκός ἐστιν.
ἔστιν ἄνθρωπος λευκός, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός οὐδεὶς ἄνθρωπος λευ
κός ἐστιν· εἰ τὸ λευκὸν ἓν σημαίνει· ἐὰν δὲ δυοῖν· ἓν ὄνομα
κεῖται, ἐξ ὧν μὴ ἔστιν ἕν· οὐκ ἔσται μία κατάφασις, οἷον
εἴ τις θεῖτο ὄνομα ἱμάτιον ἵππῳ καὶ ἀνθρώπῳ, τὸ ἔστιν ἱμάτι
ον λευκόν, αὕτη οὐ μία κατάφασις οὐδὲ ἀπόφασις
μία. οὐδὲ γὰρ διαφέρει τοῦ εἰπεῖν, ἔστιν ἵππος καὶ
ἄνθρωπος λευκός· τοῦτο δ' οὐδὲν διαφέρει τοῦ εἰπεῖν ἔστιν
ἵππος λευκὸς καὶ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός. εἰ οὖν αὗται πολ
λὰ σημαίνουσιν καὶ εἰσὶ πολλαί. δῆλον ὅτι καὶ ἡ πρώ
τη, ἤτοι πολλὰ ἢ οὐδὲν σημαίνει. οὐ γάρ ἐστι τὶς ἄνθρωπος

ἵππος· ὥστε οὐδὲν ταύταις ἀνάγκη τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ
ψευδῆ ἀντίφασιν εἶναι. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ὄντων καὶ γενο-
μένων, ἀνάγκη τὴν κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν ἀληθῆ ἢ ψευ-
δῆ εἶναι. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν καθόλου ὡς καθόλου, ἀεὶ τὴν
μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ· καὶ ἐπὶ τῶν καθ᾽ ἕκαστα ὥσπερ
εἴρηται. ἐπὶ δὲ τῶν καθόλου μὴ καθόλου λεχθέντων, οὐκ
ἀνάγκη, εἴρηται δὲ καὶ περὶ τούτων. ἐπὶ δὲ τῶν καθ᾽ ἕκα-
στα καὶ μελλόντων οὐχ ὁμοίως. εἰ γὰρ πᾶσα κατάφασις
ἢ ἀπόφασις ἀληθὴς ἢ ψευδής, καὶ ἅπαν ἀνάγκη
ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν. ὥστε εἰ ὁ μὲν φήσει ἔσεσθαί τι
ὁ δὲ μὴ φήσει τὸ αὐτὸ τοῦτο, δῆλον, ὅτι ἀνάγκη ἀληθεύειν
τὸν ἕτερον αὐτῶν, εἰ πᾶσα κατάφασις ἢ ἀπόφασις
ἀληθὴς ἢ ψευδής. ἀμφότερα γὰρ οὐχ ὑπάρξει ἅμα ἐπὶ τοῖς
τοιούτοις. εἰ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι λευκὸν ἢ ὅτι οὐ λευ-
κόν ἐστιν, ἀνάγκη εἶναι λευκὸν ἢ μὴ λευκόν, ἀληθὲς ἦν
φάναι ἢ ἀποφάναι, καὶ εἰ μὴ ὑπάρχει ψεύδεται, καὶ
εἰ ψεύδεται οὐχ ὑπάρχει. ὥστε ἀνάγκη τὴν κατάφασιν ἀλη-
θῆ εἶναι ἢ ψευδῆ. οὐθὲν ἄρα οὔτε ἔστιν οὔτε γίνεται,
οὔτε ἀπὸ τύχης οὔθ᾽ ὁπότερ᾽ ἔτυχεν, οὐδὲ ἔσται ἢ μὴ
ἔσται. ἀλλ᾽ ἐξ ἀνάγκης ἅπαντα. καὶ οὐχ ὁπότερ᾽ ἔτυχεν.
εἰ γὰρ ὁ φὰς ἀληθεύει ἢ ὁ ἀποφάς. ὁμοίως γὰρ ἂν
ἐγίνετο ἢ οὐκ ἐγίνετο. τὸ γὰρ ὁπότερ᾽ ἔτυχεν, οὐθὲν
μᾶλλον οὕτως ἢ μὴ οὕτως ἔχει ἢ ἕξει. ἔτι εἰ ἔστι λευκὸν
νῦν, ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν πρότερον, ὅτι ἔσται λευκόν. ὥστε
ἀεὶ ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ὁτιοῦν τῶν γινομένων, ὅτι ἔσται.
εἰ δὲ ἀεὶ ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν, ὅτι ἔστιν ἢ ἔσται, οὐχ οἷόν τε τοῦτο
μὴ εἶναι οὐδὲ μὴ ἔσεσθαι. ὃ δὲ μὴ οἷόν τε μὴ γενέσθαι,
ἀδύνατον μὴ γενέσθαι. ὃ δὲ ἀδύνατον μὴ γενέσθαι,
ἀνάγκη γενέσθαι. ἅπαντα οὖν τὰ ἐσόμενα ἀναγκαῖον

γίνεσθαι· οὐδὲν ἄρα ὁπότερον ἔτυχεν, οὐδ᾽ ἀπὸ τύχης
ἔσται· ἃ γὰρ ἀπὸ τύχης, οὐκ ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ὡς
οὐδέτερόν γε ἀληθὲς ἐνδέχεται λέγειν, οἷον ὅτι οὔτ᾽ ἔσται
οὔτ᾽ οὐκ ἔσται. πρῶτον μὲν γὰρ οὔσης τῆς καταφάσεως
ψευδοῦς, ἡ ἀπόφασις οὐκ ἀληθής. καὶ ταύτης ψευδοῦς
οὔσης, τὴν κατάφασιν συμβαίνει μὴ ἀληθῆ εἶναι. καὶ
πρὸς τούτοις, εἰ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι λευκὸν καὶ μέγα,
δεῖ ἄμφω ὑπάρχειν. εἰ δ᾽ ὑπάρξει εἰς αὔριον, ὑπάρξειν
εἰς αὔριον. εἰ δὲ μήτε ἔσται, μήτε μὴ ἔσται εἰς αὔριον, οὐκ-
ἂν εἴη τὸ ὁπότερον ἔτυχεν. οἷον ναυμαχία· δέοι γὰρ ἂν
μήτε γίνεσθαι ναυμαχίαν, μήτε μὴ γίνεσθαι. τὰ
μὲν δὴ συμβαίνοντα ἄτοπα ταῦτά τε καὶ τοιαῦθ᾽ ἕτερα.
εἴπερ πάσης καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, ἢ ἐπὶ τῶν
καθόλου λεγομένων ὡς καθόλου, ἢ ἐπὶ τῶν καθέκαστα
ἀνάγκη τῶν ἀντικειμένων εἶναι τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ
ψευδῆ· μηδὲν δὲ ὁπότερον ἔτυχεν εἶναι ἐν τοῖς γινο-
μένοις, ἀλλὰ πάντα εἶναι καὶ γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης.
ὥστε οὔτε βουλεύεσθαι δέοι ἄν, οὔτε πραγματεύεσθαι,
ὡς ἐὰν μὲν τοδὶ ποιήσωμεν, ἔσται τοδί· ἐὰν δὲ μὴ
τοδί, οὐκ ἔσται· οὐδὲν γὰρ κωλύει εἰς μυριοστὸν ἔτος,
τὸν μὲν φάναι τοῦτο ἔσεσθαι, τὸν δὲ μὴ φάναι· ὥστε
ἐξ ἀνάγκης ἔσεσθαι ὁπότερον ἦν αὐτῶν, ἀληθὲς εἰπεῖν
τότε· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦτο διαφέρει, εἴ τινες εἶπον τὴν
ἀντίφασιν, ἢ μὴ εἶπον. δῆλον γὰρ ὅτι οὕτως ἔχει τὰ πραγ-
ματα. κἂν μὴ ὁ μὲν καταφήσῃ, ὁ δὲ ἀποφήσῃ· οὐ
γὰρ διὰ τὸ καταφαθῆναι ἢ ἀποφαθῆναι, ἔσται ἢ οὐκ
ἔσται· οὐδ᾽ εἰς μυριοστὸν ἔτος μᾶλλον, ἢ ἐν ὁποσῳοῦν χρό-
νῳ. ὥστ᾽ εἰ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ οὕτως εἶχεν, ὥστε τὸ ἕτε-
ρον ἀληθεύεσθαι, ἀναγκαῖον ἦν τοῦτο γίνεσθαι· καὶ ἕκαστον

τοῦ γινομένου ἀλλ' οὕτως ἔχειν· ὥστε ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι.
ὅτε γὰρ ἀληθῶς εἶπέ τις ὅτι ἔσται, οὐχ οἷόν τε μὴ γενέσθαι·
καὶ τὸ γινόμενον ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν πάντα ἀεὶ, ὅτι ἔσται. εἰ δὲ
ταῦτα ἀδύνατα, ὁρῶμεν γὰρ ὅτι ἐστὶν ἀρχὴ τῶν ἐσομένων
καὶ ἀπὸ τοῦ βουλεύεσθαι (ἀπὸ τοῦ) πρᾶξαί τι, καὶ ὅτι ὅλως ἐστὶν
ἐν τοῖς μὴ ἀεὶ ἐνεργοῦσι τὸ δυνατὸν εἶναι καὶ μή, ἐν
οἷς ἄμφω ἐνδέχεται καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι. ὥστε καὶ
τὸ γενέσθαι καὶ τὸ μὴ γενέσθαι, καὶ πολλὰ ἡμῖν δῆλά
ἐστιν οὕτως ἔχοντα, οἷον ὅτι τουτὶ τὸ ἱμάτιον δυνατόν
ἐστι διατμηθῆναι, καὶ οὐ διατμηθήσεται, ἀλλ' ἔμπροσθεν
κατατριβήσεται· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ διατμηθῆναι δυν-
ατόν· οὐ γὰρ ἂν ὑπῆρχε τὸ ἔμπροσθεν κατατριβῆναι αὐ-
τό, εἴ γε μὴ δυνατὸν ἦν, τὸ μὴ διατμηθῆναι. ὥστε καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων γενέσεων· ὅσαι κατὰ δύναμιν λέγονται
τὴν τοιαύτην· φανερὸν ἄρα, ὅτι οὐχ ἅπαντα ἐξ ἀνάγ-
κης, οὔτ' ἔστιν οὔτε γίνεται, ἀλλὰ τὰ μὲν ὁπότερ' ἔτυχε καὶ
οὐδὲν μᾶλλον ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθής.
τὰ δὲ μᾶλλον μὲν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θάτερον. οὐ μὴν
ἀλλ' ἐνδέχεται γενέσθαι καὶ θάτερον, θάτερον δὲ μή.
τὸ μὲν οὖν εἶναι τὸ ὂν, ὅταν ᾖ· καὶ τὸ μὴ ὂν μὴ εἶναι,
ὅταν μὴ ᾖ, ἀνάγκη· οὐ μέντοι οὔτε τὸ ὂν ἅπαν ἀνάγκη
εἶναι, οὔτε τὸ μὴ ὂν μὴ εἶναι· οὐ γὰρ ταὐτόν ἐστι τὸ ὂν
ἅπαν εἶναι ἐξ ἀνάγκης ὅτε ἔστι, καὶ τὸ ἁπλῶς εἶναι
ἐξ ἀνάγκης. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος καὶ ἐπὶ
τῆς ἀντιφάσεως· εἶναι μὲν ἢ μὴ εἶναι ἅπαν ἀνάγκη·
καὶ ἔσεσθαί γε ἢ μή· οὐ μέντοι διελόντα γε εἰπεῖν θά-
τερον ἀναγκαῖον. λέγω δὲ οἷον, ἀνάγκη μὲν ἔσεσθαι
ναυμαχίαν αὔριον ἢ μὴ ἔσεσθαι· οὐ μέντοι γενέσθαι
ναυμαχίαν αὔριον ἀνάγκη· οὐδὲ μὴ γενέσθαι.

γίνεσθαι μέντοι ἢ μὴ γίνεσθαι ἀνάγκη. ὥστε ἐπεὶ οἱ
λόγοι ὁμοίως ἀληθεῖς ὥσπερ τὰ πράγματα, δῆλον ὅτι
ὅσα οὕτως ἔχει, ὥστε ὁπότερ' ἔτυχεν εἶναι· καὶ τὰ ἐναν-
τία ἐνδέχεσθαι, ἀνάγκη ὁμοίως ἔχειν καὶ τὴν ἀντίφασιν.
ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τοῖς μὴ ἀεὶ οὖσιν, ἢ μὴ ἀεὶ οὐκ οὖ-
σι· τούτων γὰρ ἀνάγκη μὲν θάτερον μόριον τῆς ἀν-
τιφάσεως ἀληθὲς εἶναι ἢ ψεῦδος, οὐ μέντοι τόδε
ἢ τόδε. ἀλλ' ὁπότερ' ἔτυχε, καὶ μᾶλλον μὲν ἀληθῆ τὴν
ἑτέραν, οὐ μέντοι ἤδη ἀληθῆ ἢ ψευδῆ. ὥστε δῆλον ὅτι
οὐκ ἀνάγκη πάσης καταφάσεως ἢ ἀποφάσεως τῶν
ἀντικειμένων, τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ εἶναι. οὐ γὰρ
ὥσπερ ἐπὶ τῶν ὄντων οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄν-
των, δυνατῶν δὲ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται:

ἀριστοτέλους περὶ ἑρμηνείας τὸ πρῶτον:

περὶ ἑρμηνείας τὸ δεύτερον:

Ἐπεὶ δὲ ἐστί τι κατά τινος ἡ κατάφασις σημαίνουσα, τοῦ-
το δὲ ἐστὶν ἢ ὄνομα ἢ τὸ ἀνώνυμον, ἓν δὲ δεῖ εἶναι καθ'
ἑνὸς τὸ ἐν τῇ καταφάσει, τὸ δὲ ὄνομα εἴρηται καὶ τὸ ἀνώ-
νυμον πρότερον· τὸ γὰρ οὐκ ἄνθρωπος, ὄνομα μὲν οὐ λέ-
γω, ἀλλὰ ἀόριστον ὄνομα, ἓν γάρ πως σημαίνει καὶ τὸ ἀό-
ριστον ὄνομα. ὥσπερ καὶ τὸ οὐχ ὑγιαίνει οὐ ῥῆμα λέγω
ἀλλὰ ἀόριστον ῥῆμα, ἔσται πᾶσα κατάφασις, ἢ ἐξ ὀνόματος
καὶ ῥήματος, ἢ ἐξ ἀορίστου ὀνόματος καὶ ῥήματος. ἄνευ δὲ ῥήματος
οὐδεμία κατάφασις οὐδὲ ἀπόφασις. τὸ γὰρ ἔστιν ἢ ἔσται,
ἢ ἦν ἢ γίνεται· ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ῥήματα ἐκ τῶν κει-
μένων ἐστί· προσσημαίνει γὰρ χρόνον. ὥστε πρώτη
κατάφασις καὶ ἀπόφασις, τὸ ἔστιν ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος.
εἶτα ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος, οὐκ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος. πάλιν ἔστι πᾶς ἄνθρωπος
οὐκ ἔστι πᾶς ἄνθρωπος, ἔστι πᾶς οὐκ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι πᾶς

οὐκ ἄνθρωπος· καὶ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς χρόνων ὁ αὐτὸς λόγος· τμῆμα τρίτον·

Ὅταν δὲ τὸ μὲν τρίτον προσκατηγορῆται, ἤδη διχῶς
λέγονται αἱ ἀντιθέσεις. λέγω, οἷον ἔστι δίκαιος ἄνθρωπος·
τὸ ἔστι τρίτον φησὶ συγκεῖσθαι ὄνομα ἢ ῥῆμα ἐν τῇ
καταφάσει· ὥστε διὰ τοῦτο τέτταρα ἔσται ταῦτα· ὧν τὰ
μὲν τὰ μὲν δύο πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν
ἕξει κατὰ τὸ στοιχοῦν, ὡς αἱ στερήσεις, τὰ δὲ δύο οὔ.
λέγω δὲ ὅτι τὸ ἔστιν, ἢ τῷ δικαίῳ προσκείσεται, ἢ τῷ
οὐ δικαίῳ· ὥστε καὶ ἡ ἀπόφασις· τέτταρα οὖν ἔσται·
νοοῦμεν δὲ τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν ὑπογεγραμμένων·
ἔστι δίκαιος ἄνθρωπος· ἀπόφασις τούτου· οὐκ ἔστι δίκαιος
ἄνθρωπος· ἔστιν οὐ δίκαιος ἄνθρωπος· τούτου ἀπόφασις· οὐκ ἔστιν
οὐ δίκαιος ἄνθρωπος· τὸ γὰρ ἔστιν ἐνταῦθα καὶ τὸ οὐκ ἔστι
τῷ δικαίῳ καὶ τῷ οὐ δικαίῳ πρόσκειται· ταῦτα μὲν οὖν
ὥσπερ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς λέγεται, οὕτω τέτακται.
ὁμοίως δὲ ἔχει, κἂν καθόλου τοῦ ὀνόματος ᾖ ἡ κατα-
φασις· οἷον πᾶς ἐστιν ἄνθρωπος δίκαιος, οὐ πᾶς ἐστιν
ἄνθρωπος δίκαιος· πᾶς ἐστιν ἄνθρωπος οὐ δίκαιος· οὐ πᾶς
ἐστιν ἄνθρωπος οὐ δίκαιος· πλὴν οὐχ ὁμοίως τὰς κατὰ διά-
μετρον ἐνδέχεται ἀληθεύεσθαι· ἐνδέχεται δέ ποτε.
αὗται μὲν οὖν δύο ἀντίκεινται· ἄλλαι δὲ πρὸς τὸ οὐκ
ἄνθρωπος, ὡς ὑποκείμενόν τι προστεθέν, οἷον ἔστι δίκαιος
οὐκ ἄνθρωπος· οὐκ ἔστι δίκαιος οὐκ ἄνθρωπος· ἔστιν οὐ δίκαιος
οὐκ ἄνθρωπος, οὐκ ἔστιν οὐ δίκαιος οὐκ ἄνθρωπος· πλείους δὲ τούτ(ων)
οὐκ εἰσὶν ἀντιθέσεις· αὗται χωρὶς ἐκείνων, αὐταὶ καθ'
αὑτὰς ἔσονται, ὡς ὀνόματι τῷ οὐκ ἄνθρωπος προσχρώ-
μεναι· ἐφ' ὅσων δὲ τὸ ἔστιν οὐχ ἁρμόττει, οἷον ἐπὶ τοῦ
ὑγιαίνειν καὶ βαδίζειν, ἐπὶ τούτων τὸ αὐτὸ ποιεῖ οὕτως
τιθέμενον, ὡς ἂν εἰ τὸ ἔστι προσήπτετο· οἷον ἔστιν,

ὑγιαίνει πᾶς ἄνθρωπος, οὐχ ὑγιαίνει πᾶς ἄνθρωπος· ὑγιαίνει πᾶς
οὐκ ἄνθρωπος· οὐχ ὑγιαίνει πᾶς οὐκ ἄνθρωπος, οὐ γάρ ἐστι τὸ οὐ πᾶς
ἄνθρωπος λεκτέον· ἀλλὰ τὸ οὐ τῷ ἄνθρωπος
προσθετέον· τὸ γὰρ πᾶς οὐ τὸ καθόλου σημαίνει, ἀλλ' ὅτι
καθόλου· δῆλον δὲ ἐκ τοῦδε· ὑγιαίνει ἄνθρωπος. οὐχ ὑγιαίνει
ἄνθρωπος. ὑγιαίνει οὐκ ἄνθρωπος, οὐχ ὑγιαίνει οὐκ ἄνθρωπος· ταῦτα
γὰρ ἐκείνων διαφέρει, τῷ μὴ καθόλου· ὥστε τὸ πᾶς
ἢ μηδεὶς οὐδὲν ἄλλο προσσημαίνει, ἢ ὅτι καθόλου τοῦ
ὀνόματος ἢ κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν. τὰ δ' οὖν ἄλλα,
τὰ αὐτὰ δεῖ προστιθέναι. Ἐπεὶ δὲ ἐναντία ἀπόφα-
σίς ἐστι· τῇ, ἅπαν ἐστὶ ζῷον δίκαιον, ἡ σημαίνουσα
ὅτι οὐδὲν ζῷον ἐστὶ δίκαιον, αὗται μὲν φανερὸν
ὅτι οὐδέποτε ἔσονται, οὔτε ἀληθεῖς ἅμα. οὔτε ἐπὶ
τοῦ αὐτοῦ· αἱ δὲ ἀντικείμεναι ταύταις, ἔσονταί ποτε.
οἷον οὐ πᾶν ζῷον δίκαιον· ἀκολουθοῦσι δ' αὗται, τῇ
μὲν οὐδείς ἄνθρωπος δίκαιος· ἡ ἅπας ἐστὶν ἄνθρωπος, οὐ δί-
καιος, τῇ δὲ· τίς ἐστιν ἄνθρωπος δίκαιος. ἡ ἀντικειμένη,
ὅτι οὐ πᾶς ἐστὶν ἄνθρωπος οὐ δίκαιος· ἀνάγκη γὰρ εἶναι
τινά· φανερὸν μὲν καὶ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν καθέκαστα
εἰ ἀληθὲς ἐρωτηθέντα ἀποφῆσαι, ὅτι καὶ καταφῆσαι
ἀληθές. οἷον ἆρά γε σωκράτης σοφός, οὔ. σωκράτης ἄρα
οὐ σοφός. ἐπὶ δὲ τῶν καθόλου, οὐκ ἀληθὴς ἡ ὁμοί-
ως λεγομένη, ἀληθὴς δὲ ἡ ἀπόφασις, οἷον ἆρά γε
πᾶς ἄνθρωπος σοφός, οὔ. πᾶς ἄρα ἄνθρωπος οὐ σοφός.
τοῦτο γὰρ ψεῦδος, ἀλλὰ τὸ, οὐ πᾶς ἄνθρωπος σοφός,
ἀληθές· αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἀντικειμένη· ἐκείνη δὲ ἡ ἐναντία.
αἱ δὲ κατὰ τὰ ἀόριστα ἀντικείμεναι ὀνόματα καὶ ῥή-
ματα, οἷον ἐπὶ τοῦ μὴ ἄνθρωπος καὶ μὴ δίκαιος, ὥσπερ
ἀποφάσεις ἄνευ ὀνόματος καὶ ῥήματος δόξαιεν·

ἂν εἶναι· οὐκ ἔστι δέ· ἀεὶ γὰρ ἀληθεύειν ἀνάγκη ἢ ψεύδεσθαι
τὴν ἀπόφασιν· ὁ δ' εἰπὼν, οὐκ ἄνθρωπος, οὐδὲν μᾶλλον τοῦ εἰπόντος
ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἧττον ἠλήθευκέ τι ἢ ἔψευσται, ἐὰν μὴ
τι προστεθῇ· σημαίνει δὲ τὸ ἔστι πᾶς οὐκ ἄνθρωπος δίκαιος,
οὐδεμιᾷ ἐκείνων ταὐτόν· οὐδὲ ἡ ἀντικειμένη ταύτῃ,
ἡ οὐκ ἔστι πᾶς οὐκ ἄνθρωπος δίκαιος. τὸ δὲ πᾶς οὐ δίκαιος
οὐκ ἄνθρωπος τῷ, οὐδεὶς δίκαιος οὐκ ἄνθρωπος ταὐτὸν σημαί-
νει· μετατιθέμενα δὲ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα
ταὐτὸν σημαίνει, οἷον ἔστι λευκὸς ἄνθρωπος· ἔστιν ἄνθρωπος λευκός.
εἰ γὰρ μὴ τοῦτό ἐστι· τοῦ αὐτοῦ πλείους ἔσονται ἀποφά-
σεις· ἀλλ' ἐδέδεικτο· ὅτι μία μιᾶς. τοῦ μὲν γὰρ ἔστι λευ-
κὸς ἄνθρωπος ἀπόφασις τὸ οὐκ ἔστι λευκὸς ἄνθρωπος· τοῦ δὲ ἔστιν
ἄνθρωπος λευκός· εἰ μὴ ἡ αὐτή ἐστι τῇ, ἔστι λευκὸς ἄνθρωπος, ἔσται
ἡ ἀπόφασις· ἤτοι τὸ, οὐκ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος λευκός, ἢ τὸ, οὐκ
ἔστιν ἄνθρωπος λευκός· ἀλλ' ἡ ἑτέρα μέν ἐστιν ἀπόφασις τοῦ,
ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος λευκός· ἡ ἑτέρα δὲ τοῦ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός.
ὥστε ἔσονται δύο μιᾶς· ὅτι μὲν οὖν μετατιθεμένου
τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ῥήματος· ἡ αὐτὴ γίνεται κατάφα-
σις καὶ ἀπόφασις, δῆλον· τὸ δὲ ἓν κατὰ πολλῶν, ἢ πολλὰ
καθ' ἑνὸς καταφάναι ἢ ἀποφάναι, ἐὰν μὴ ἕν τι ᾖ· τὸ ἐκ
τῶν πολλῶν συγκείμενον, οὐκ ἔστι κατάφασις μία, οὐδ' ἀ- δηλοῦμεν
πόφασις. λέγω δὲ ἓν οὐκ ἐὰν ἓν ὄνομα ᾖ κείμενον, μὴ
ᾖ δὲ ἕν τι ἐξ ἐκείνων· οἷον ὁ ἄνθρωπος ἴσως ἐστὶ καὶ ζῷον καὶ δίπουν
καὶ ἥμερον· ἀλλὰ καὶ ἕν τι γίνεται ἐκ τούτων. ἐκ δὲ τοῦ
λευκοῦ, καὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοῦ βαδίζειν, οὐχ ἕν. ὥστε οὔτ' ἐὰν
ἕν τι κατὰ τούτων καταφήσῃ τις μία κατάφασις· ἀλλὰ φω-
νὴ μὲν μία, καταφάσεις δὲ πολλαί, οὔτε ἐὰν καθ' ἑνὸς
ταῦτα, ἀλλ' ὁμοίως πολλαί. εἰ οὖν ἡ ἐρώτησις ἡ διαλεκτικὴ
ἀποκρίσεώς ἐστιν αἴτησις (ζήτησις) ἢ τῆς προτάσεως, ἢ θατέρου μορίου

τῆς ἀντιφάσεως. ἡ δὲ πρότασις ἀντιφάσεως μιᾶς μό
ριον, οὐκ ἂν εἴη μία ἀπόκρισις πρὸς ταῦτα· οὐδὲ γὰρ ἡ ἐρώ
τησις μία, οὐδ' ἂν εἴη ἀληθής. εἴρηται δὲ ἐν τοῖς τοπικοῖς
περὶ αὐτῶν. ἅμα δὲ δῆλον ὅτι οὐδὲ τὸ τί ἐστιν ἐρώτησίς ἐστι
διαλεκτική· δεῖ γὰρ δεδόσθαι ἐκ τῆς ἐρωτήσεως ἑλέσθαι
ὁπότερον βούλεται τῆς ἀντιφάσεως μόριον ἀποφήνασθαι·
ἀλλὰ δεῖ τὸν ἐρωτῶντα προσδιορίσαι, πότερον τόδε ἐστὶν
ἄνθρωπος ἢ οὐ τοῦτο. Ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν κατηγορεῖται συντιθέ
μενα, ὡς ἓν τὸ πᾶν κατηγόρημα τῶν χωρὶς κατηγο
ρουμένων, τὰ δ' οὔ, τίς ἡ διαφορά· κατὰ γὰρ τοῦ ἀνθρώπου
ἀληθὲς εἰπεῖν καὶ χωρὶς ζῷον καὶ χωρὶς δίπουν· καὶ ταῦ
τα ὡς ἕν· ἀλλ' οὐκ εἰ σκυτικὸς καὶ ἀγαθός, καὶ σκυτικὸς ἀγα
θός. εἰ γὰρ διότι ἑκάτερον ἀληθὲς εἶναι δεῖ καὶ τὸ συνάμφω,
πολλὰ καὶ ἄτοπα ἔσται· κατὰ γὰρ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἄνθρωπος
ἀληθὲς καὶ τὸ λευκόν· ὥστε καὶ τὸ ἅπαν· πάλιν εἰ τὸ λευκὸν
αὐτὸ καὶ τὸ ἅπαν· ὥστε ἔσται ἄνθρωπος λευκὸς λευκός· καὶ
τοῦτο εἰς ἄπειρον· καὶ πάλιν μουσικὸς λευκὸς βαδίζων,
καὶ ταῦτα πολλάκις πεπλεγμένα. ἔτι εἰ ὁ σωκράτης σωκράτης καὶ
ἄνθρωπος, καὶ σωκράτης ἄνθρωπος· καὶ εἰ ἄνθρωπος καὶ δίπους, καὶ ἄνθρωπος δίπους.
ὅτι μὲν οὖν εἴ τις ἁπλῶς θήσει τὰς συμπλοκὰς γίνεσθαι,
πολλὰ συμβαίνει λέγειν ἄτοπα, δῆλον· ὅπως δὲ θετέ
ον, λέγομεν νῦν. τῶν δὴ κατηγορουμένων καὶ ἐφ' οἷς
κατηγορεῖσθαι συμβαίνει, ὅσα μὲν λέγεται κατὰ συμβε
βηκός, ἢ κατὰ τοῦ αὐτοῦ, ἢ θάτερον κατὰ θατέρου, ταῦτα
οὐκ ἔσται ἕν· οἷον ἄνθρωπος λευκός ἐστι καὶ μουσικός· ἀλλ' οὐχ
ἓν τὸ λευκὸν καὶ τὸ μουσικόν· συμβεβηκότα γὰρ ἄμφω
τῷ αὐτῷ. οὐδ' εἰ τὸ λευκὸν μουσικὸν ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅμως
οὐκ ἔσται τὸ λευκὸν μουσικὸν ἕν τι· κατὰ συμβεβηκὸς
γὰρ τὸ λευκὸν μουσικόν· ὥστε οὐκ ἔσται τὸ λευκὸν μουσικὸν

ζῷον. διὸ οὐδὲ σκυτεὺς ἁπλῶς ἀγαθός ἀλλὰ ζῷον δίπουν
οὐ γὰρ κατὰ συμβεβηκός. ἔτι οὐδ' ὅσα ἐνυπάρχει ἐν ἑτέρ-
ῳ. διὸ οὔτε τὸ λευκὸν πολλάκις, οὔτε ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ζῷ-
ον δίπουν. ἐνυπάρχει γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ δίπουν καὶ τὸ
ζῷον. ἀληθὲς δέ ἐστιν εἰπεῖν κατὰ τοῦ τινὸς καὶ ἁπλῶς,
οἷον τὸν τινὰ ἄνθρωπον, ἄνθρωπον, ἢ τὸν τινὰ ἄνθρωπον λευκόν,
ἄνθρωπον λευκόν. οὐκ ἀεὶ δέ. ἀλλ' ὅταν μὲν ἐν τῷ προσκειμένῳ
τῶν ἀντικειμένων τι ἐνυπάρχῃ, οἷς ἕπεται ἀντίφασις,
οὐκ ἀληθὲς ἀλλὰ ψεῦδος, οἷον τὸν τεθνεῶτα ἄνθρωπον, ἄνθρωπον
εἰπεῖν. ὅταν δὲ μὴ ἐνυπάρχῃ ἀληθές. ἢ ὅταν μὲν ἐνυπάρχῃ ἀεὶ
οὐκ ἀληθές. ὅταν δὲ μὴ ἐνυπάρχῃ, οὐκ ἀεὶ ἀληθές.
ὥσπερ ὅμηρος ἐστί τι, οἷον ποιητής. ἆρ' οὖν καὶ ἔστιν ἢ οὔ.
κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ κατηγορεῖται τὸ ἔστι τοῦ ὁμήρου.
ὅτι γὰρ ποιητής ἐστιν, ἀλλ' οὐ καθ' αὑτὸ κατηγορεῖται κατὰ
τοῦ ὁμήρου τὸ ἔστιν. ὥστε ἐν ὅσαις κατηγορίαις
μήτε ἐναντιότης ἔνεστιν, ἐὰν λόγοι ἀντὶ ὀνομάτων
λέγωνται. καὶ καθ' αὑτὰ κατηγορῆται καὶ μὴ κατὰ συμ-
βεβηκός, ἐπὶ τούτων τὸ τὶ καὶ ἁπλῶς ἔσται ἀλη-
θὲς εἰπεῖν. τὸ δὲ μὴ ὄν, ὅτι δοξαστόν, οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν
ὄν τι. δόξα γὰρ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν, ὅτι ἔστιν. ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστιν. — Τμῆμα τέταρτον

Τούτων δὲ διωρισμένων, σκεπτέον πῶς ἔχουσιν αἱ
καταφάσεις καὶ ἀποφάσεις πρὸς ἀλλήλας, αἱ τοῦ δυ-
νατὸν εἶναι καὶ μὴ δυνατόν. καὶ ἐνδεχόμενον καὶ
μὴ ἐνδεχόμενον. καὶ περὶ τοῦ ἀδυνάτου τε καὶ ἀναγ-
καίου. ἔχει γὰρ ἀπορίας τινάς. εἰ γὰρ τῶν συμπλεκο-
μένων αὗται ἀλλήλαις ἀντίκεινται αἱ ἀντιφάσεις.
ὅσαι κατὰ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι τάττονται, οἷον τοῦ
εἶναι ἄνθρωπον, ἀπόφασις τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον. καὶ τοῦ εἶναι
λευκὸν ἄνθρωπον τὸ μὴ εἶναι λευκὸν ἄνθρωπον. ἀλλ' οὐ τὸ εἶναι μὴ

λευκὸν ἄνθρωπον· εἰ γὰρ κατὰ παντὸς ἢ κατάφασις ἢ ἀπόφα-
σις, τὸ ξύλον ἔσται ἀληθὲς εἰπεῖν εἶναι μὴ λευκὸν ἄνθρωπον.
εἰ δὲ τοῦτο οὕτως, καὶ ὅσοις τὸ εἶναι μὴ προστίθεται, τὸ αὐ-
τὸ ποιήσει, τὸ ἀντὶ τοῦ εἶναι λεγόμενον, οἷον τοῦ, βαδίζει
ἄνθρωπος. οὐ τὸ βαδίζει οὐκ ἄνθρωπος ἀπόφασις ἔσται· ἀλλὰ τό, οὐ
βαδίζει ἄνθρωπος· οὐδὲν γὰρ διαφέρει εἰπεῖν ἄνθρωπον βαδίζειν,
ἢ ἄνθρωπον βαδίζοντα εἶναι· ὥστε εἰ οὕτως πανταχοῦ, καὶ
τοῦ δυνατὸν εἶναι, ἀπόφασις ἔσται τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι,
οὐ τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι· δοκεῖ δὲ τὸ αὐτὸ δύνασθαι καὶ εἶναι
καὶ μὴ εἶναι· πᾶν γὰρ τὸ δυνατὸν τέμνεσθαι ἢ βαδίζειν,
καὶ μὴ βαδίζειν, καὶ μὴ τέμνεσθαι δυνατόν· λόγος δέ,
ὅτι ἅπαν οὕτως δυνατόν, οὐκ ἀεὶ ἐνεργεῖ· ὥστε ὑπάρξει
τῷ αὐτῷ ἡ ἀπόφασις· δύναται γὰρ καὶ μὴ βαδίζειν
τὸ βαδιστικόν, καὶ μὴ ὁρᾶσθαι τὸ ὁρατόν· ἀλλὰ μὴν
ἀδύνατον κατὰ τοῦ αὐτοῦ ἀληθεύεσθαι τὰς ἀντικειμένας
φάσεις· οὐκ ἄρα αὕτη ἀπόφασις· συμβαίνει γὰρ ἐκ τού-
των· ἢ τὸ αὐτὸ φάναι καὶ ἀποφάναι ἅμα κατὰ τοῦ
αὐτοῦ, ἢ μὴ κατὰ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, τὰ προστιθέ-
μενα, γίνεσθαι φάσεις καὶ ἀποφάσεις· εἰ οὖν ἐκεῖνο
ἀδύνατον, τοῦτ' ἂν εἴη αἱρετόν· ἔστι ἄρα ἀπόφασις τοῦ
δυνατοῦ εἶναι τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι· ὁ δ' αὐτὸς λόγος
καὶ περὶ τοῦ ἐνδεχόμενον εἶναι· καὶ γὰρ τούτου ἀπόφα-
σις τὸ μὴ ἐνδεχόμενον εἶναι· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δέ,
ὁμοιοτρόπως, οἷον ἀναγκαίου τε καὶ ἀδυνάτου· γίνεται
γὰρ ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων· τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι προσθέσεις·
τὰ δὲ ὑποκείμενα πράγματα, τὸ μὲν λευκόν, τὸ δὲ
ἄνθρωπος· οὕτως ἐνταῦθα, τὸ μὲν εἶναι καὶ μὴ εἶναι· ὡς ὑπο-
κείμενον γίνεται· τὸ δὲ δύνασθαι καὶ τὸ ἐνδέχεσθαι,
προσθέσεις διορίζουσαι· ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων τὸ εἶναι

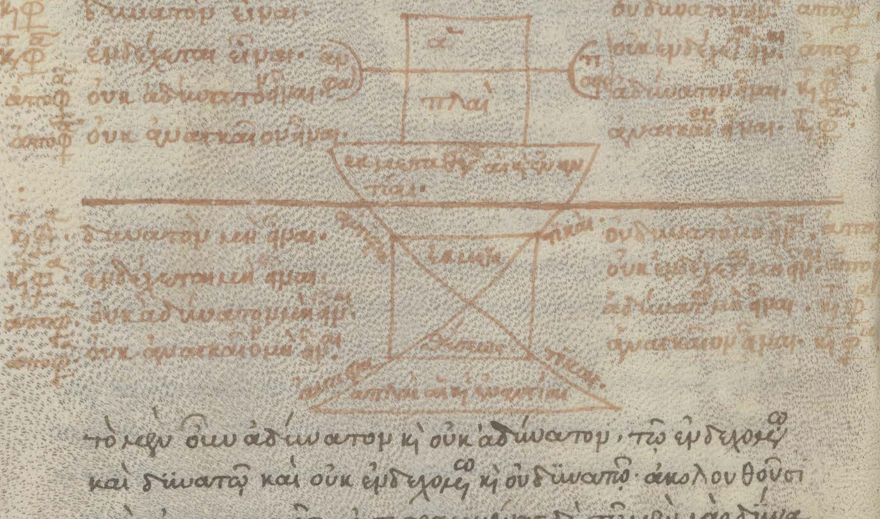
καὶ μὴ εἶναι

καὶ τὸ μὴ εἶναι, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ὁμοίως
αὗται ἐπὶ τοῦ εἶναι δυνατὸν καὶ εἶναι μὴ δυνατόν· τοῦ δὲ
δυνατὸν μὴ εἶναι ἀπόφασις, τὸ οὐ δυνατὸν μὴ εἶναι·
διὸ καὶ ἀκολουθεῖν ἂν δόξαιεν ἀλλήλαις, αἱ δυνατὸν
εἶναι καὶ δυνατὸν μὴ εἶναι· τὸ γὰρ αὐτὸ δυνατὸν εἶναι
καὶ μὴ εἶναι· οὐ γὰρ ἀντιφάσεις ἀλλήλων αἱ τοιαῦται,
ἀλλὰ τὸ δυνατὸν εἶναι καὶ δυνατὸν μὴ εἶναι οὐδέποτε
ἅμα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀληθεύονται· ἀντίκεινται γάρ· οὐδὲ
μὴ τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι καὶ ἀδύνατον μὴ εἶναι, οὐ-
δέποτε ἅμα· ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ ἀναγκαῖον εἶναι, οὐ (ἀπόφασις)
τὸ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι ἀπόφασις, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀναγκαῖ-
ον εἶναι· τοῦ δὲ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, τὸ μὴ ἀναγκαῖον
μὴ εἶναι· καὶ τοῦ ἀδύνατον εἶναι, οὐ τὸ ἀδύνατον μὴ εἶναι·
ἀλλὰ τὸ μὴ ἀδύνατον εἶναι· τοῦ δὲ ἀδύνατον μὴ
εἶναι, τὸ οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι· καὶ καθόλου δέ,
ὥσπερ εἴρηται, τὸ μὲν εἶναι καὶ μὴ εἶναι δεῖ τιθέναι,
ὡς τὰ ὑποκείμενα· κατάφασιν δὲ καὶ ἀπόφασιν ταῦ-
τα ποιοῦντα, πρὸς τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι συνάπτειν.
καὶ ταύτας οἴεσθαι χρὴ εἶναι, τὰς ἀντικειμένας φά-
σεις ἢ ἀποφάσεις· δυνατὸν οὐ δυνατόν· ἐνδεχόμενον
οὐκ ἐνδεχόμενον· ἀδύνατον οὐκ ἀδύνατον· ἀναγκαῖον· οὐκ
ἀναγκαῖον· ἀληθὲς οὐκ ἀληθές· καὶ αἱ ἀκολουθήσεις δὲ
κατὰ λόγον γίνονται, οὕτω τιθεμένοις·

κφ	δυνατὸν εἶναι	οὐ δυνατὸν εἶναι	ἀποφ
κφ	ἐνδεχόμενον εἶναι	οὐκ ἐνδεχόμενον εἶναι	ἀποφ
ἀποφ	οὐκ ἀδύνατον εἶναι	ἀδύνατον εἶναι	καφ
ἀποφ	οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι	ἀναγκαῖον εἶναι	κφ
κφ	δυνατὸν μὴ εἶναι	οὐ δυνατὸν μὴ εἶναι	ἀποφ
κφ	ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι	οὐκ ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι	ἀποφ
ἀποφ	οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι	ἀδύνατον μὴ εἶναι	κφ
ἀποφ	οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι	ἀναγκαῖον μὴ εἶναι	κφ

ἢ μὴ

τῷ μὲν γὰρ δυνατῷ εἶναι, τὸ ἐνδεχόμενον εἶναι· καὶ τοῦτ' ἐκείνῳ ἀντιστρέφει· καὶ τὸ μὴ ἀδύνατον εἶναι· καὶ τὸ μὴ ἀναγκαῖον εἶναι· τῷ δὲ δυνατῷ μὴ εἶναι καὶ ἐνδεχομένῳ μὴ εἶναι, τὸ μὴ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι καὶ τὸ οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι· τῷ δὲ μὴ δυνατῷ εἶναι καὶ μὴ ἐνδεχομένῳ εἶναι· τὸ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι καὶ τὸ ἀδύνατον ~~μὴ~~ εἶναι· τῷ δὲ μὴ ἀδυνάτῳ μὴ εἶναι καὶ μὴ ἐνδεχομένῳ μὴ εἶναι· τὸ ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὸ ἀδύνατον μὴ εἶναι· θεωρείσθω δὲ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς ὡς λέγομεν·

τὸ μὲν οὖν ἀδύνατον καὶ οὐκ ἀδύνατον, τῷ ἐνδεχομένῳ καὶ δυνατῷ καὶ οὐκ ἐνδεχομένῳ καὶ οὐ δυνατῷ· ἀκολουθοῦσι μὲν ἀντιφατικῶς, ἀντεστραμμένως δέ· τῷ μὲν γὰρ δυνατῷ εἶναι· ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀδυνάτου· τῇ δὲ ἀποφάσει, κατάφασις· τῷ γὰρ οὐ δυνατῷ εἶναι, τὸ ἀδύνατον εἶναι· κατάφασις γὰρ τὸ ἀδύνατον εἶναι· τὸ δὲ οὐκ ἀδύνατον ἀπόφασις· τὸ δὲ ἀναγκαῖον πῶς ἔχει σκεπτέον, φανερὸν δὴ ὅτι οὐχ οὕτως, ἀλλ' αἱ ἐναντίαι ἕπονται, αἱ δ' ἀντιφάσεις χωρίς· οὐ γάρ ἐστιν ἀπόφασις, τοῦ ἀνάγκη μὴ εἶναι· τὸ οὐκ ἀνάγκη εἶναι· ἐνδέχεται γὰρ ἀληθεύεσθαι ἐπὶ τοῦ

αὐτοῦ ἀμφοτέρας· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, οὐκ
ἀναγκαῖον εἶναι· αἴτιον δὲ τοῦ μὴ ἀκολουθεῖν ταῖς ἑτέραις
ὅτι ἐναντίως τὸ ἀδύνατον τῷ ἀναγκαίῳ ἀποδίδο-
ται, τὸ αὐτὸ δυνάμενον· εἰ γὰρ ἀδύνατον εἶναι,
ἀναγκαῖον τοῦτο οὐχὶ εἶναι· ἀλλὰ μὴ εἶναι· εἰ δὲ ἀδύ-
νατον μὴ εἶναι, τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι· ὥστε εἰ ἐκεῖνα ὁμοί-
ως τῷ δυνατῷ καὶ μή, ταῦτα ἐξ ἐναντίας· ἐπεὶ
οὐ σημαίνει γε ταὐτὸν τό τε ἀναγκαῖον καὶ τὸ ἀδύνα-
τον, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται ἀντεστραμμένως· ἢ ἀδύνατον
οὕτω κεῖσθαι τὰς τοῦ ἀναγκαίου ἀντιφάσεις· τὸ μὲν
γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι, δυνατὸν εἶναι· εἰ γὰρ μή, ἡ ἀπό-
φασις ἀκολουθήσει· ἀνάγκη γὰρ ἢ φάναι ἢ ἀπο-
φάναι· ὥστε εἰ μὴ δυνατὸν εἶναι, ἀδύνατον εἶναι·
ἀδύνατον ἄρα εἶναι τὸ ἀναγκαῖον εἶναι· ὅπερ ἄτο-
πον· ἀλλὰ μὴν τότε δυνατὸν εἶναι, τὸ οὐκ ἀδύνα-
τον εἶναι ἀκολουθεῖ· τούτῳ δέ, τὸ μὴ ἀναγκαῖον
εἶναι· ὥστε συμβαίνει τὸ ἀναγκαῖον εἶναι, μὴ ἀναγ-
καῖον εἶναι· ὅπερ ἄτοπον· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἀναγ-
καῖον εἶναι ἀκολουθεῖ τῷ δυνατὸν εἶναι, οὐδὲ τὸ
ἀναγκαῖον μὴ εἶναι· τῷ μὲν γὰρ ἄμφω, ἐνδέχεται
συμβαίνειν· τούτων δ' ὁπότερον ἂν ἀληθὲς ᾖ· οὐκέτι
ἔσται ἐκεῖνα ἀληθῆ· ἅμα γὰρ δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ
εἶναι· εἰ δὲ ἀνάγκη εἶναι ἢ μὴ εἶναι, οὐκ ἔσται δυνατὸν
ἄμφω· λείπεται τοίνυν, τὸ οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι,
ἀκολουθεῖν τῷ δυνατὸν εἶναι· τοῦτο γὰρ ἀληθὲς καὶ κατὰ
τοῦ ἀναγκαῖον εἶναι· καὶ γὰρ αὕτη γίνεται ἀντίφασις,
τῆς ἑπομένης, τῷ οὐ δυνατῷ εἶναι· ἐκείνῳ γὰρ ἀκο-
λουθεῖ τὸ ἀδύνατον εἶναι, καὶ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι· οὗ
ἀπόφασις τὸ οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι· ἀκολουθοῦσι

ἆρα καὶ αὗται αἱ ἀντιφάσεις κατὰ τὸν εἰρημένον τρό-
πον· καὶ οὐδὲν ἀδύνατον συμβαίνει τιθεμένων οὕτως.

ἀναγκαῖον εἶναι.	οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι.
οὐ δυνατὸν εἶναι.	δυνατὸν μὴ εἶναι.
οὐκ ἐνδεχόμενον εἶναι.	ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι.
ἀδύνατον μὴ εἶναι.	οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι.
ἀναγκαῖον μὴ εἶναι.	οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι.
οὐ δυνατὸν εἶναι.	δυνατὸν εἶναι.
οὐκ ἐνδεχόμενον εἶναι.	ἐνδεχόμενον εἶναι.
ἀδύνατον εἶναι.	οὐκ ἀδύνατον εἶναι.

ἀπορήσειε δ' ἄν τις, εἰ τῷ ἀναγκαῖον εἶναι, τὸ δυνατὸν εἶναι
ἕπεται· εἰ γὰρ μὴ ἕπεται ἡ ἀντίφασις, ἀκολουθήσει τὸ μὴ δυνατὸν
εἶναι· καὶ εἴ τις ταύτην μὴ φήσειεν εἶναι ἀντίφασιν, ἀνάγκη
λέγειν, τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι· ἀμφότερα δὲ ψευδῆ κατὰ τοῦ
ἀναγκαίου εἶναι· ἀλλὰ μὴν πάλιν τὸ αὐτὸ δοκεῖ εἶναι δυνατὸν
τέμνεσθαι καὶ μὴ τέμνεσθαι καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι· ὥστε ἔσται
τὸ ἀναγκαῖον εἶναι, ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι· τοῦτο δὲ ψεῦδος· φα-
νερὸν δὲ ὅτι οὐ πᾶν τὸ δυνατὸν ἢ εἶναι ἢ βαδίζειν καὶ τὰ
ἀντικείμενα δύναται· ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν οὐκ ἀληθές· πρῶτον μὲν
ἐπὶ τῶν μὴ κατὰ λόγον δυνατῶν, οἷον τὸ πῦρ θερμαντικόν·
καὶ ἔχει δύναμιν ἄλογον· αἱ μὲν οὖν μετὰ λόγου δυνάμεις,
αἱ αὐταὶ πλειόνων καὶ τῶν ἐναντίων· αἱ δ' ἄλογοι οὐ πᾶσαι·
ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται τὸ πῦρ οὐ δυνατὸν θερμαίνειν καὶ μή·
οὐδ' ὅσα ἄλλα ἐνεργεῖ ἀεί· ἔνια μέντοι δύναται καὶ
τῶν κατὰ τὰς ἀλόγους δυνάμεις ἅμα τὰ ἀντικεί-
μενα δέχεσθαι· ἀλλὰ τοῦτο μὲν τούτου χάριν εἴρηται· ὅτι
οὐ πᾶσα δύναμις τῶν ἀντικειμένων· οὐδ' ὅσαι λέγονται
κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος· ἔνιαι δὲ δυνάμεις, ὁμώνυμοι
εἰσί· τὸ γὰρ δυνατὸν οὐχ ἁπλῶς λέγεται· ἀλλὰ τὸ μὲν,

ὅτι ἀληθὲς ὡς ἐνεργείᾳ ὄν, οἷον δυνατὸν βαδίζειν. ὅτι βαδίζει· καὶ ὅλως δυνατὸν εἶναι, ὅτι ἤδη ἐστὶ κατ' ἐνέργειαν ὃ λέγεται δυνατὸν εἶναι· τὸ δ' ὅτι ἐνεργήσειεν ἄν· καὶ αὕτη μὲν ἐπὶ τοῖς κινητοῖς ἐστι μόνοις ἡ δύναμις· ἐκείνη δὲ, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀκινήτοις· ἀμφοτέρως δὲ ἀληθὲς εἰπεῖν· τὸ μὴ ἀδύνατον εἶναι βαδίζειν ἢ εἶναι· καὶ τὸ βαδίζειν ἤδη καὶ ἐνεργοῦν· καὶ τὸ βαδιστικόν· τὸ μὲν οὖν οὕτως δυνατὸν, οὐκ ἀληθὲς κατὰ τοῦ ἀναγκαίου ἁπλῶς εἰπεῖν· θάτερον δὲ ἀληθές· ὥστ' ἐπεὶ τῷ ἐν μέρει ὄντι τὸ καθόλου ἕπεται· τῷ δ' ἐξ ἀνάγκης ὄντι ἕπεται τὸ δύνασθαι εἶναι· οὐ μέντοι πᾶν· καὶ ἔστι δὴ ἴσως ἀρχὴ τὸ ἀναγκαῖον καὶ μὴ ἀναγκαῖον πάντων ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι· καὶ τὰ ἄλλα ὡς τούτοις ἀκολουθοῦντα ἐπισκοπεῖν δεῖ· φανερὸν δὴ ἐκ τῶν εἰρημένων· ὅτι τὸ ἐξ ἀνάγκης ὂν τὸ κατ' ἐνέργειαν ἐστίν· ὥστε εἰ πρότερα τὰ ἀΐδια, καὶ ἐνέργεια δυνάμεως προτέρα· καὶ τὰ μὲν ἄνευ δυνάμεως ἐνέργειαί εἰσιν, οἷον αἱ πρῶται οὐσίαι· τὰ δὲ μετὰ δυνάμεως, ἃ τῇ μὲν φύσει πρότερα τῷ χρόνῳ δὲ ὕστερα· τὰ δὲ οὐδέποτε ἐνέργειαί εἰσιν, ἀλλὰ δυνάμεις μόνον:-

Τμῆμα πέμπτον:

Πότερον δὲ ἐναντία ἐστὶν ἡ κατάφασις τῇ ἀποφάσει. ἢ ἡ κατάφασις τῇ καταφάσει· καὶ ὁ λόγος τῷ λόγῳ ὁ λέγων ὅτι πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος οὐδεὶς ἄνθρωπος δίκαιος. ἢ τὸ πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος τῷ πᾶς ἄνθρωπος ἄδικός ἐστι· καλλίας δίκαιός ἐστιν· οὐκ ἔστι καλλίας δίκαιος· καλλίας ἄδικός ἐστι πότερα ἐναντία τούτων· εἰ γὰρ τὰ μὲν ἐν τῇ φωνῇ, ἀκολουθεῖ τοῖς ἐν τῇ διανοίᾳ, ἐκεῖ δὲ ἐναντία δόξα ἡ τοῦ ἐναντίου ἐστίν· οἷον ὅτι πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος τῇ πᾶς ἄνθρωπος ἄδικος· καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ φωνῇ κατα—

φάσεων ἀνάγκη ὁμοίως ἔχειν· εἰ δὲ μὴ ἔχει ἡ τοῦ ἐναν-
τίου δόξα ἐναντία ἐστίν, οὐδ' ἡ κατάφασις τῇ καταφάσει
ἔσται ἐναντία, ἀλλ' ἡ εἰρημένη ἀπόφασις· ὥστε σκεπ-
τέον ποία δόξα ἀληθὴς ψευδεῖ δόξῃ ἐναντία, πότε-
ρον ἡ τῆς ἀποφάσεως ἢ ἡ τὸ ἐναντίον εἶναι δοξάζουσα·
λέγω δὲ ὧδε· ἔστι τις δόξα ἀληθὴς τοῦ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγα-
θόν· ἄλλη δὲ, ὅτι οὐκ ἀγαθόν, ψευδής· ἄλλη δὲ ὅτι κα-
κόν· ποτέρα δὴ τούτων ἐναντία τῇ ἀληθεῖ· καὶ εἰ ἔστι μία,
καθ' ὁποτέραν ἐναντία· τὸ μὲν δὴ τούτῳ οἴεσθαι τὰς ἐναν-
τίας δόξας ὁρίζεσθαι, τῷ τῶν ἐναντίων εἶναι, ψεῦδος·
τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθὸν καὶ τοῦ κακοῦ ὅτι κακόν· ἡ
αὐτὴ ἴσως καὶ ἀληθής, εἴτε πλείους εἴτε μία ἐστίν· ἐναν-
τία δὲ ταῦτα· ἀλλ' οὐ τῷ ἐναντίων εἶναι ἐναντία, ἀλλὰ
μᾶλλον τῷ ἐναντίως· εἰ δὴ ἔστι μὲν τοῦ ἀγαθοῦ, ὅτι ἔστιν
ἀγαθὸν δόξα, ἄλλη δ' ὅτι οὐκ ἀγαθόν, ἔστι δὲ ἄλλο τι ὃ οὐχ
ὑπάρχει οὐδ' οἷόν τε ὑπάρξαι, τῶν μὲν ἄλλων οὐδεμίαν θετέ-
ον· οὐδ' ὅσαι ὑπάρχειν τὸ μὴ ὑπάρχον δοξάζουσιν, οὔτε
ὅσαι μὴ ὑπάρχειν· ἄπειροι γὰρ ἀμφότεραι, καὶ ὅσαι
ὑπάρχειν δοξάζουσι τὸ μὴ ὑπάρχον· καὶ ὅσαι μὴ ὑπάρχειν
τὸ ὑπάρχον· ἀλλ' ἐν ὅσαις ἐστὶν ἡ ἀπάτη· αὗται δὲ ἐξ ὧν
αἱ γενέσεις· ἐκ τῶν ἀντικειμένων δὲ αἱ γενέσεις· ὥστε
καὶ αἱ ἀπάται· εἰ οὖν τὸ ἀγαθόν, καὶ ἀγαθὸν καὶ οὐ κακόν
ἐστι, καὶ τὸ μὲν καθ' αὑτό, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός· συμ-
βέβηκε γὰρ αὐτῷ οὐ κακῷ εἶναι· μᾶλλον δ' ἑκάστου ἀλη-
θὴς ἡ καθ' αὑτό, καὶ ψευδὴς εἴπερ καὶ ἀληθής· ἡ μὲν
οὖν ὅτι οὐκ ἀγαθὸν τὸ ἀγαθόν, τοῦ καθ' αὑτὸ ὑπάρχοντος
ψευδής· ἡ δὲ τοῦ ὅτι κακὸν τοῦ κατὰ συμβεβηκός·
ὥστε μᾶλλον ἂν εἴη ψευδὴς τοῦ ἀγαθοῦ ἡ τῆς ἀποφά-
σεως δόξα, ἢ ἡ τοῦ ἐναντίου· διέψευσται δὲ μάλιστα

περὶ ἕκαστον, ὃ τὴν ἐναντίαν ἔχομεν δόξαν· τὰ γὰρ ἐναντία
τῶν πλεῖστον διαφερόντων περὶ τὸ αὐτό· εἰ οὖν ἐναντία
μὲν τούτων ἡ ἑτέρα, ἐναντιωτέρα δὲ ἡ τῆς ἀντιφάσεως,
δῆλον ὅτι αὕτη ἂν εἴη ἐναντία. ἡ δὲ τοῦ, ὅτι κακὸν τὸ ἀγα-
θόν, συμπεπλεγμένη ἐστί· καὶ γὰρ ὅτι οὐκ ἀγαθόν, ἀνάγ-
κη ἴσως ὑπολαμβάνειν τὸν αὐτόν. ἔτι δὲ εἰ καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων ὁμοίως δεῖ ἔχειν, καὶ ταύτῃ ἂν δόξειεν καλῶς
εἰρῆσθαι· ἢ γὰρ πανταχοῦ τὸ τῆς ἀντιφάσεως, ἢ οὐδα-
μοῦ· ὅσοις δὲ μή ἐστιν ἐναντία, περὶ τούτων ἔστι μὲν
ψευδὴς ἡ τῇ ἀληθεῖ ἀντικειμένη· οἷον ὁ τὸν ἄνθρωπον μὴ ἄνθρωπον
οἰόμενος, διέψευσται· εἰ οὖν αὗται ἐναντίαι, καὶ αἱ
ἄλλαι τῆς ἀντιφάσεως. ἔτι ὁμοίως ἔχει ἡ τοῦ ἀγαθοῦ
ὅτι ἀγαθόν, καὶ ἡ τοῦ μὴ ἀγαθοῦ ὅτι οὐκ ἀγαθόν, καὶ
ἡ τοῦ μὴ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθόν· τῇ οὖν τοῦ μὴ ἀγαθοῦ
ὅτι οὐκ ἀγαθὸν ἀληθεῖ οὔσῃ δόξῃ τίς ἂν εἴη ἐναντία,
οὐ γὰρ δὴ ἡ λέγουσα ὅτι κακόν· ἅμα γὰρ ἂν ποτὲ εἴη
ἀληθής· οὐδέποτε δὲ ἀληθὴς ἀληθεῖ ἐναντία· ἔστι γὰρ
τι μὴ ἀγαθὸν κακόν· ὥστε ἐνδέχεται ἅμα ἀληθεῖς εἶ-
ναι· οὐδ' ἂν ἡ, ὅτι οὐ κακόν· ἀληθὴς γὰρ καὶ αὕτη· ἅμα
γὰρ καὶ ταῦτα ἂν εἴη. λείπεται οὖν τῇ τοῦ μὴ ἀγαθοῦ,
ὅτι οὐκ ἀγαθόν, ἐναντία· ἡ τοῦ μὴ ἀγαθοῦ, ὅτι ἀγαθόν·
ψευδὴς γὰρ αὕτη· ὥστε καὶ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ, ὅτι ἀγαθὸν τῇ
τοῦ ἀγαθοῦ, ὅτι οὐκ ἀγαθόν. φανερὸν δὴ ὅτι οὐδὲν
διοίσει, οὐδ' ἂν καθόλου τιθῶμεν τὴν κατάφασιν· ἡ γὰρ
καθόλου ἀπόφασις ἐναντία ἔσται· οἷον τῇ δόξῃ
τῇ δοξαζούσῃ, ὅτι πᾶν ὃ ἂν ᾖ ἀγαθόν, ἀγαθόν ἐστιν,
ἡ ὅτι οὐδὲν τῶν ἀγαθῶν, ἀγαθόν ἐστιν· ἡ γὰρ τοῦ ἀγα-
θοῦ ὅτι ἀγαθόν, εἰ καθόλου τὸ ἀγαθόν, ἡ αὐτή ἐστι
τῇ ὅτι ὃ ἂν ᾖ ἀγαθὸν δοξαζούσῃ· ὅτι ἀγαθόν· τοῦτο δ' οὐ-

οὐδὲν διαφέρει· τοῦ ὅτι πᾶν ὃ ἂν ᾖ ἀγαθόν, ἀγαθόν ἐστιν.
ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγαθοῦ· ὥστε εἴπερ ἐπὶ δόξης οὕτως ⸌μὴ
ἔχει, εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ φωνῇ καταφάσεις καὶ ἀποφάσεις
σύμβολα τῶν ἐν τῇ ψυχῇ, δῆλον, ὅτι καὶ καταφάσει
ἐναντία μὲν ἡ ἀπόφασις, ἡ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ καθόλου. αὐτοῦ
οἷον τῇ ὅτι πᾶν ἀγαθόν, ἀγαθόν, ἢ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἀγα-
θός· ἢ ὅτι οὐδὲν ἢ οὐδείς· ἀντιφατικῶς δὲ ἢ καὶ ὅτι οὐ πᾶν
καὶ ἢ οὐ πᾶς· φανερὸν δὲ καὶ ὅτι ἀληθῆ ἀληθεῖ οὐκ ἐν-
δέχεται ἐναντίαν εἶναι οὔτε δόξαν οὔτε ἀντίφασιν·
ἐναντίαι μὲν γάρ, αἱ περὶ τὰ ἀντικείμενα· 17a περὶ ταῦτα
δὲ ἐνδέχεται ἀληθεύειν τὸν αὐτόν· ἅμα δὲ οὐκ ἐνδέ-
χεται τὰ ἐναντία ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ: —

:· τέλος Ἀριστοτέλους περὶ ἑρμηνείας :·
:·

Arma uirumq cano

88

47

[illegible] λίθος [illegible]